

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΜΟΣ ΙΘ' • ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 142 • ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1996 • ΝΙΣΑΝ - ΙΠΠΑΡ 5756

H 50 ετία του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος (1945 - 1995)

“Το χάσμα π' ἀνοιξ' ο σεισμός
κι ευθύς εγιόμισ' ἀνθη”.

Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ

TΟ 1995 ΣΥΜΠΛΗΡΩΘΗΚΑΝ πενήντα χρόνια από την ίδρυση, με τον Α.Ν. 367 του 1945, του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος. (Η σημερινή μιρφή του συντονιστικού οργάνου εκπροσωπήσεως του Ελληνικού Εβραϊσμού οριστικοποιήθηκε το 1951 με το νόμο 1657).

ΤΗΝ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΙΑ αυτή εορτάζει φέτος ο Ελληνικός Εβραϊσμός τιμώντας την Ελληνική Πολιτεία για τη σημαντική βόήθεια την οποία του προσέφερε καθώς και τους ομόθρησκους πρωτεργάτες για το θεμελιακό έργο που επετέλεσαν.

ΤΟ ΑΝΑ ΧΕΙΡΑΣ τεύχος του περιοδικού μας, με τα δημοσιεύματά του, αναφέρεται στην πρώτη πενταετία (1945-1951) της δράσεως του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος και της εργάδουνς προσπάθειας που κατεβλήθη για την ανασύνταξη κυριολεκτικά από τη στάχτη (των κρεματορίων) των δυνάμεων του Ελληνικού Εβραϊσμού.

ΕΙΚΟΝΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Σύμβολα της πολιτιστικής ταυτότητας των Εβραίων της Ελλάδος. Ιδέα της ζωγράφου κας Άρτ. Αλκαλάη, σχέδιο της γραφίστριας κας Λαφροδίτης Αντωνάκη.

περιόδου του θανάτου, της μαύρης Κατοχής έχει περάσει. Η Ελλάδα είναι ελευθερωμένη, αλλά εντελώς κατεστραμμένη. Ολόκληρες πόλεις και χωριά έχουν ερημώσει, το μεγαλύτερο μέρος του λαού έχει συγκεντρωθεί στα μεγάλα αστικά κέντρα σε αναζήτηση του επιουσίου, μεγάλες περιοχές της χώρας δεν ελέγχονται από την κυβέρνηση, οι δημόσιες υπηρεσίες υπολειτουργούν, οι συγκοινωνίες είναι διαλυμένες, το επιστητικό πρόβλημα κυριαρχεί ως πρωταρχική ενέργεια των αρχών αλλά και ως καθημερινή έγνοια των απλών πολιτών, περιουσίες έχουν καταστραφεί ή έχουν αλλάξει χέρια, μια κοινωνία διαιρημένη αναζητά διεξόδους όχι για να αναπτυχθεί αλλά απλά για να επιβιώσει.

ΜΕΣΑ Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΚΟ ΧΑΟΣ υπάρχουμε και εμείς οι Εβραίοι. Άλλοι επιστρέφουμε από τα στρατόπεδα του θανάτου, άλλοι βγαίνουμε από τους κρυψώνες όπου μας φύλαγαν οι Χριστιανοί συνέλληνες, άλλοι καταβαίνουμε από τα βουνά της Εθνικής Αντιστάσεως. Βρίσκουμε τις οικογένειές μας διαλυμένες: αναζητούμε τους συγγενείς μας και δεν υπάρχουν, ούτε κανένας μπορεί να μας πληροφορήσει για την τύχη τους. Αναζητάμε το βίος μας: κι αυτό είναι διαρπαγμένο, χαμένο. Αποζητάμε τη βοήθεια των κοινοτήτων μας: είναι διαλυμένες, ανύπαρκτες. Προσφεύγουμε στην ικεσία του Θεού: οι Συναγωγές μας όμως είναι κατεστρεμένες, δημιαριμένες, οι θρησκευτικοί λειτουργοί έχουν κι αυτοί χαθεί στα στρατόπεδα της ντροπής. Πουθενά φως, από πουθενά βοήθεια!

ΤΟΤΕ ΜΙΑ ΟΜΑΔΑ ΟΜΟΘΡΗΣΚΩΝ, πραγματικά και κυριολεκτικά αειμνήστων, αναλαμβάνουν την προσπάθεια της ανασυντάξεως του Ελληνικού Εβραϊσμού. Από την αρχή, από το πλην μηδέν, από το α μικρό.

ΣΤΗΝ ΑΓΩΝΙΣΔΗ ΑΥΤΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ της ελπίδας δύο παράγοντες μας συνέτρεξαν:

Ο ΠΡΩΤΟΣ είναι οι εβραϊκοί οργανισμοί του εξωτερικού, και κυρίως των ΗΠΑ, μια και εκείνοι της Ευρώπης βιοσκόντουσαν στην ίδια κατάσταση με μας. Είχαμε όμως ένα επιπλέον σοβαρό πρόβλημα: ο Ελληνικός Εβραϊσμός, εκτός από τη μεγάλη κι ανθύδισα Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης, προπολεμικά δεν είχε σχέση με τους αντίστοιχους Οργανισμούς του εξωτερικού. Οι Εβραίοι της Ελλάδος ζούσαμε τόσο αφομοιωμένοι με τους Χριστιανούς αδελφούς μας ώστε δεν είχαμε σχέσεις με τις εβραϊκές οργανώσεις των άλλων χωρών. Έπρεπε, λοιπόν, τότε, στο τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου να εξηγήσουμε στους παράγοντες του εξωτερικού ότι προπολεμικά υπήρχαν στην Ελλάδα 31 Ισραηλιτικές Κοινότητες σε αντίστοιχες πόλεις, οι οποίες είχαν άλλες αφανισθεί από προσώπου γης κι άλλες είχαν απογυμνωθεί από ανθρώπους και μέσα. Κι εκείνη την ώρα, στα ερείπια της πανευρωπαϊκής ολοκληρωτικής καταστροφής, ήταν δύσκολο να μας προσέξουν. Είμαστε ευγνώμονες σ' αυτούς τους εβραϊκούς οργανισμούς του εξωτερικού ότι μας συνέτρεξαν.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΟΜΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ που μας συμπαραστάθηκε, εκείνος χωρίς τον οποίο τίποτα δεν θα μπορούσε να γίνει, ήταν η ελληνική κυβέρνηση. Οι ενέργειές της υπέρ των Εβραίων την υψώνουν ψηλά δεδομένου ότι στα τόσα μεγάλα και σημαντικά προβλήματα που αντιμετώπιζε η τότε κυβέρνηση είχε την τίμια θέληση να ασχοληθεί και με τα προβλήματα υπάρχεως των Εβραίων το θοήσκενα πολιτών της. Στα πρακτικά των συνεδριάσεων του μόλις τότε οργανωθέντος Κ.Ι.Σ.Ε. καταγράφονται συχνές συναντήσεις της ηγεσίας του με τους Κωνσταντίνο Τσαλδάρη, Θεμιστοκλή Σοφούλη, Σοφοκλή Βενιζέλο, Αλέξανδρο Διομήδη, με υπουργούς, με γενικούς διευθυντές υπουργείων. Και πάνω απ' όλα καταγράφεται η ζωοποιός προστασία του Αρχιεπισκόπου Δαμασκηνού, μια προστασία που είχε αρχίσει από τα μαύρα χρόνια της εξοντώσεως του Ολοκαυτώματος και συνεχίστηκε μέχρι την ύστατη ώρα του θανάτου του, τιμώντας έτσι την ανθρώπινη φύση και τη θρησκευτική του ιδιότητα.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ μέσα στα πλαίσια του ενδιαφέροντός της, ψήφισε νόμους μοναδικούς στην Ευρώπη για την απόδοση των περιουσιών των Εβραίων, για την αποκατάστασή μας. Δεν ήταν νόμοι ιαριστικοί. Ήταν νόμοι ανθρωπιάς και έμπρακτης αναγνωρίσεως των θυσιών που είχε υποστεί ένα παραγωγικό κομμάτι του ελληνικού λαού, οι Εβραίοι. Ήταν νόμοι στηριγμένοι σε θρόμβους αίματος, οι οποίοι απετέλεσαν το θεμέλιο για να ξαναποτήσουμε ανθρώπινη οντότητα, να ξαναζήσουμε, να ξαναβρούμε το σπίτι μας. Όπως γράφει ο Κώστας Τσιρόπουλος. «Το σπίτι είναι η ρίζα της φυλής και τον ανθρώπου η ρίζα. Με το σπίτι, διά του σπιτιού γνωρίζει τον πρώτο κόσμο, τον στερεόνει μέσα του και συνειδητοποιεί τον πρώτο αναβαθμό της ιστορίας που είναι της οικογένειας η συνείδηση και η δική της διαδρομής ως γενιάς μέσα στον χρόνο». Αυτό το σπίτι βρήκαμε χάρις στην ελληνική κυβέρνηση.

΄ΣΤΑ ΠΕΝΗΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ που πέρασαν από τότε δόθηκε πολλές φορές η ευκαιρία στον Ελληνικό Εβραϊσμό να τιμήσει μέσα από τα μύχα της ψυχής του όλους εκείνους, οργανώσεις και άτομα, επώνυμους παράγοντες κι απλούς φίλους, οι οποίοι μας συμπαραστάθηκαν την ώρα του Διωγμού και της Οδύνης. Η οφειλόμενη αναγνώριση είναι αιώνια!

ΣΗΜΕΡΑ ΤΙΜΟΥΜΕ το ελληνικό κράτος. Την πολιτειακή και πολιτική ηγεσία, τη δημόσια διοίκηση, τις αρχές, τους λειτουργούς της Πολιτείας, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, οι οποίοι μας συμπαραστάθηκαν. Χωρίς αυτούς θα είχε χαθεί στο πέλαγος της απελτισίας και το μικρότατο υπόλοιπο του Ελληνικού Εβραϊσμού. Αν οι λίγοι εναπομείναντες Εβραίοι μπορέσαμε να αναγεννηθούμε, το οφείλουμε σε όλους αυτούς.

ΣΕ ΠΑΡΟΜΟΙΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ κάθε λόγος πέρα από τις ευχαριστίες είναι λίγος. Μικραίνει το μέγεθος της ευεργεσίας.

Τα έξι πρώτα χρίσμα χρόνια

Επισκόπηση από τα πρακτικά
συνεδριάσεων του Κεντρικού
Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος

ΑΠΟ ΚΑΝΕΝΑ ΆΛΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ δεν μπορεί να παρουσιασθεί περισσότερο ανάγλυφα η εργάδης προσπάθεια που κατεβλήθη αμέσως μετά την απελευθέρωση της Ελλάδος, τον Οκτώβριο του 1944, για την ανασύνταξη των οργάνων εκπροσωπήσεως του Ελληνικού Εβραϊσμού καθώς και τα προβλήματα που άλλητήκαν να αντιμετωπίσουν τα όργανα αυτά, παρά από τα πρακτικά των συνεδριάσεων του πρώτου πανελλαδικού συλλογικού οργάνου, του Κεντρικού Συμβουλίου Ισραηλιτικών Κοινοτήτων Ελλάδος, που ίδρυθηκε το 1944, και στη συνέχεια του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Συντονισμού και Γνωματεύσεως, που ίδρυθηκε το 1945.

Τα πρακτικά με την επιγραμματική διατύπωσή τους έχουν το πλεονέκτημα να είναι απρόσωπα, άρα αντικειμενικά και σε κάθε περίπτωση επίσημα αφού ή καταγραφή που γίνεται σ' αυτά είναι κοινά αποδεκτή από τους μετέχοντες στη συλλογική δραστηριότητα.

Από τα πρακτικά, λοιπόν, των συνεδριάσεων των διοικητικών οργάνων του Ελληνικού Εβραϊσμού, στην κρίσιμη πρώτη εξαετία 1945-1951, προκύπτουν μερικά βασικά στοιχεία για τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν την περίοδο αυτή:

α) Η στενή συνεργασία των τότε παραγόντων του Ελληνικού Εβραϊσμού με την ελληνική κυβέρνηση για να υπάρξει ουσιαστική και στο μέτρο του εφικτού αποτελεσματική μέριμνα υπέρ των διασωθέντων (ευρισκομένων στην Ελλάδα ή επιστρεφόντων από τα γερμανικά στρατόπεδα) Εβραίων. **Η επίδειξη πραγματικού ενδιαφέροντος από την Κυβέρνηση της Χώρας** η οποία δεν παρέλειψε - όπως και στην προ του πολέμου περίοδο - να ενισχύσει ηθικά και υλικά τη λειτουργία των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της Χώρας. Παρόμοια αποτελεσματική συνεργασία υπήρξε και με την Εκκλησία της Ελλάδος, ως συνέ-

χεια της άριστης υπέρ των Εβραίων στάσεως της κατά την Κατοχή.

β) Η σωρεία των άμεσων αλλά και μακροπρόθεσμων προβλημάτων που αντιμετώπισε συσσωρευμένα η τότε εκπροσώπηση του Ελληνικού Εβραϊσμού. Προβλήματα εγκαταστάσεως και μεταστεγάσεως οικογενειών, περιθάλψεως αιχμαλώτων-γερόντων κι άλλων κατηγοριών ατόμων που βρίσκονταν σε κατάσταση ανάγκης κι αδυναμίας ασκήσεως των βιοποιοτικών τους ασχολιών, εξασφαλίσεως ακινήτων περιουσιών εξαφανισθέντων - αφανισθέντων - επιζησάντων ομοθρόησκων, αποδόσεως συλλογικών/κοινοτικών και προσωπικών περιουσιακών στοιχείων που υφαρπάσθηκαν ή καταπατήθηκαν, ψηφίσεως νόμων σχετικών με τα γενικά εβραϊκά θέματα αποκαταστάσεως κ.ά. Παράλληλα ομώς υπήρχαν και προβλήματα της καθημερινής ζωής τα οποία είχαν ανάγκη αμέσου αντιμετωπίσεως όπως,

π.χ. εξευρέσεως θρησκευτικών λειτουργών για την εκτέλεση τελετουργιών, εβραιοδιδασκάλων για την συνέχιση της εβραϊκής παιδείας, στεγάσεως οικογενειών οι οποίες επέστρεφαν από τα στρατόπεδα θανάτου ή από την Εθνική Αντίσταση, ανευρέσεως για δόημα αντί τη γιγαντιαία δραστηριότητα χρηματικών πόρων που δεν μπορούσε να παράσχει η κατεστραμμένη εθνική οικονομία και γι' αυτό έπρεπε να αναζητηθούν από το εξωτερικό, κ.ά. συναφή. Προβλήματα δηλαδή που είχαν σχέση με την επανένταξη στην κοινωνική διαβίωση απόμων, οικογενειών, ομάδων, συλλογικών οργάνων.

γ) Η άμεση μέριμνα για την ανεύρεση στοιχείων για τους Εβραίους των διαφόρων επαρχιακών πόλεων. Η Ελλάδα εξερχόταν μιας τριπλής εχθρικής κατοχής - Ιταλικής, Γερμανικής και Βουλγαρικής - και οι Ισραηλιτικές Κοινότητες βρίσκονταν στους γεωγραφικούς χώρους όπου ασκήθηκε η εξουσία και των τριών αυτών εχθρικών δυνάμεων. Επιπλέον, σε πολλές περιοχές της χώρας η εξουσία, αμέσως μετά την Κατοχή, ασκείτο από τις ανταρτικές ομάδες κι όχι από την Ελληνική Κυβέρνηση. Αυτή η κατάσταση καθιστούσε δύσκολη ακόμη και την επίσκεψη σε διάφορες πόλεις ώστε να υπάρχει δυνατότητα απογραφής κι επανασυντάξεως των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων. Το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος βοήθησε με πολύ κόπο και με μικρά μέσα τις Κοινότητες να ανασυντήσουν τη

Τα έξι πρώτα χρίσμα χρόνια

Θρησκευτική τους ζωή και να εκτελέσουν έργα αναστηλώσεως σε Συναγωγές και νεκροταφεία που είχαν καταστραφεί κατά τον Διωγμό. Μερικά από τα νεκροταφεία που ανήκαν σε Ισραηλιτικές Κοινότητες στις οποίες δεν υπήρχαν πια μέλη, δωρήθηκαν στο Κράτος ή στους οικείους Δήμους.

δ) Με τα πολεμικά - κατοχικά - μετακατοχικά γεγονότα, το σύνολο των διασωθέντων Εβραίων, όπως συνέβη και με μεγάλες μερίδες του υπόλοιπου ελληνικού λαού, συγκεντρώθηκε στην Αθήνα, η Ισραηλιτική Κοινότητα της οποίας αντιμετώπισε τα μεγαλύτερα προβλήματα για την ανάπτυξη της κοινοτικής ζωής και την εξυπηρέτηση των άμεσων αναγκών των διασωθέντων. Εκτός όμως από τα βιολογικά και επαγγελματικά ζητήματα υπήρχαν προβλήματα με τους Εβραίους οι οποίους κατά τη διάρκεια της Κατοχής βαφτίστηκαν ως χριστιανοί εξ ανάγκης παρά την εσωτερική θέληση τους ή έλαβαν μέρος στην Εθνική Αντίσταση και τώρα έπρεπε να «αποχαρακτηρισθούν» βάσει της διαδικασίας των «κοινωνικών φρονημάτων» ή των ελαχίστων εκείνων οι οποίοι συνεργάστηκαν ή κατηγορούνταν ότι συνεργάστηκαν με τον εχθρό. **Τα προβλήματα αυτών των κατηγοριών ατόμων ήταν επίσης πιεστικά και ζητούσαν νομοθετικές ρυθμίσεις.**

ε) **Υπήρξαν προβλήματα διακρατικών σχέσεων**, όπως εκείνο του κτήματος/οικοπέδου στο Τελ Αβίβ, που ανήκε στην οικογένεια του διπλωμάτη-υπουργού Ιωάννη Πολίτη. Από ένα μόλις συσταθέν Κράτος - εκείνο του Ισραήλ - και από ένα μόλις απελευθερωθέν και κατεστραμμένο - εχείνο της Ελλάδος - ζητήθηκε από τρίτους να επιλύσουν ατομικές ιδιοκτησιακές διαφορές, με μεγάλο οικονομικό αντικείμενο για το οποίο έπρεπε να κινητοποιηθούν από την εκπροσώπηση του Ελληνικού Εβραϊσμού οι διευθεύεις εβραϊκοί οργανισμοί ώστε να εξευρεθούν τα αναγκαία χρηματικά ποσά.

στ) Σε μερικά εβραϊκά θέματα οι λύσεις που δόθηκαν στην Ελλάδα ήταν μοναδικές, όπως η καθιέρωση της αρχής ότι: **οι περιουσίες των εξαφανισθέντων από τους Γερμανούς Ισραηλιτών ανήκουν στους επιζήσαντες Εβραίους**. Προς τιμή της Ελληνικής Κυβερνήσεως και των επί τετραετία αγώνων της γηεύσας του Ελληνικού Εβραϊσμού η αρχή αυτή επεκράτησε και σ' άλλες χώρες και συμπεριελήφθη ως όρος στις Συνήθεις Ειρήνης με τις δορυφόρους χώρες - συμμάχους της Γερμανίας. Βέβαια όπως παρατηρεί η Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου στο βιβλίο της «Το Ολοκαύτωμα στις μαρτυρίες

των Ελλήνων Εβραίων» (σελ. 230) και ο Ισ. Νεχαμά στο βιβλίο του «In Memoriam» (σελ. 374) και ψυχρά νούμερα αποδεικνύουν ότι οι ευεργετικοί υπέρ των Εβραίων νόμοι του Ελληνικού Κράτους δεν τηρήθηκαν απόλυτα. «Στη Θεσσαλονίκη, π.χ., σε 11.000 διαμερίσματα που είχαν «επιταχθεί» διεκδίκησαν από τους δικαιούχους τους τα 600 (οι υπόλοιποι είχαν χαθεί στους φούρνους των κρεματούρων), επεστράφησαν τα τριάντα ενώ σε άλλους 270 νόμιμους ιδιοκτήτες επεστράφησαν μόνο ένα ή δύο δωμάτια. Στα 2.300 καταστήματα επεστράφησαν μόνο 299».

ζ) **Προσωπικές υποθέσεις που αφορούσαν την ίδια τη ζωή ομοθρήσκων επίθεντο υπόψη του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος**, του μόνου κοινοτικού οργάνου που μπορούσε από τότε να βοηθήσει (π.χ., ο τάδε από τα Τρίκαλα ζητούσε ενίσχυση για να σπουδάσει σε Μέση Τεχνική Σχολή, μαθητές Ραδιοτεχνικής Σχολής ζητούσαν την αγορά εργαλείων για την άσκηση του επαγγέλματός τους, νέες ζητούσαν βοήθεια για προικοδότηση). Οι άνθρωποι αυτοί ζητούσαν να ενισχυθούν για να ασκήσουν το βασικότερο δικαίωμά τους: εκείνο της ζωής.

η) **Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που ζητούσαν άμεση λύση δημιουργήθηκαν οι εξής Επιτροπές:**

- 1) Βοηθημάτων εξ Αιγύπτου, 2) Περιθάλψεως και επισιτισμού, 3) Διαθέσεως βοηθημάτων υπέρ των φοιτητών, 4) Επιχορηγήσεως για υποτροφίες, 5) Ερεύνης για τους εκτοπισθέντες, 6) Στεγάσεως, 7) Ορφανοτροφείου. Στη συνέχεια, μετά την διά νόμου ίδρυση του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου, συστάθηκαν και λειτουργούσαν η Κεντρική Επιτροπή Περιθάλψεως και με την βοήθεια της Joint: Το Ορφανοτροφείο «Εσθήρ» στην Κηφισιά (εστέγασε συνολικά 250 παιδιά ηλικίας 2 ετών και πάνω), η Στέγη του Απροστάτευτου Κοριτσιού στην Αθήνα, ο Οίκος του Εργαζομένου Κοριτσιού, ο Οίκος Επαγγελματικής Αποκατάστασης, Αχασάρα (προσωρινή διαμονή και προετοιμασία ομοθρήσκων για μετανάστευση στο Ισραήλ) στο Γαλάτσι κατ' αρχήν και αργότερα στη Φραγκοκλήσιά. Επίσης 40-50 γέροντες ομόθρησκοι περιεθάλποντο στο Γηροκομείο Αθηνών, φυματικοί σε διάφορα σανατόρια, στην Κοινότητα Αθηνών λειτουργούσε πολυιατρείο και τέλος, η Μπενώτ Μπερίτ ίδρυσε αναρρωτήριο. Τεχνική κατάρτιση εδίδετο από την ORT στην Αθήνα.
- θ) Το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο

Ελλάδος ασχολήθηκε με τη συγκέντρωση στοιχείων για τους δοσιλόγους (Εβραίους οι οποίοι συνεγάσθηκαν με τις Αρχές Κατοχής) και παρακολούθησε την εξέλιξη των υποθέσεών τους, προς διευκόλυνση της απονομής δικαιοσύνης. Για το σκοπό αυτό προσέλαβε και ειδικούς ποινικολόγους.

ι) Παράλληλα το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο έκανε ενέργειες μέσω του Υπουργείου Εξωτερικών για τη διώξη εγκληματιών πολέμου και τη συλλογή στοιχείων επί της δράσεώς τους τα οποία ετέθησαν υπόψη των δικαστών κατά τη δίκη της Νυρεμβέργης.

ια) Άρχισε η συγκέντρωση στοιχείων για τους Έλληνες Χριστιανούς οι οποίοι συνέβαλαν στη διάσωση Εβραίων κατά την Κατοχή και οι οποίοι ύστερα από εξονυχιστική διαδικασία τιμήθηκαν με τον τίτλο του «Δικαίου των Εθνών» από τον ειδικό Οργανισμό «Γιαντ Βασέμ» του Ισραήλ.

ιβ) Σημαντική ήταν η βασική αποστολή του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβούλιου Ελλάδος για την ανάπτυξη της εβραϊκής

παιδείας. Υπήρξε μέριμνα για την εξεύρεση από το εξωτερικό εβραϊστικών, θρησκευτικών λειτουργών και βιβλίων (προσευχητάρια) δεδομένου ότι δεν υπήρχαν στην Ελλάδα.

ιγ) Παρά τα μεγάλα προβλήματα που παρουσίασε η ανασυγχρότηση του Ελληνικού Εβραϊσμού, το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο ασχολήθηκε με τον ίδιο ζήλο για τα εθνικά προβλήματα. Με ενέργειες του προς Εβραϊκές Οργανώσεις του εξωτερικού έθεσε κατ' επανάληψη τα θέματα των εθνικών διεκδικήσεων, του παιδομαζώματος, των αιτημάτων της Ελλάδος για πολεμικές αποζημιώσεις κ.λπ.

Ως παράδειγμα για τα ανωτέρω αναφέρεται το κείμενο του Ψηφίσματος για το Παιδομάζωμα που απεστάλη στο εξωτερικό.

«Το Κ.Ι.Σ., εκπροσωπούν το σύνολον των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της Ελλάδος και συμπετέχουν της πανελλήνιου οδύνης διά την συνεχίζομένην καταχράτησιν μακράν των γονέων τουν, των οικογενειών και των εστιών των χιλιάδων Ελληνοπαί-

Πώς άρχισε η ανασυγχρότηση

ΟΛΟΙ ΑΙΣΘΑΝΟΝΤΑΙ την ανάγκη να ξαναπλάσουν στελέχη... Οι Εβραίοι... αποφασίζουν να ξαναστήσουν την παλαιά κοινωνικήν ενότητα. Γίνεται μια προληπτική δοκιμή αναδιοργανώσεως στην Αίγυπτο. Παντού, σε όλους τους αναγεννώμενους εβραϊκούς κύκλους... ανθίζει και αναπτύσσεται η επιθυμία να νοικοκυρευτεί το σπίτι, να συσπειρωθούν οι άνθρωποι καλής θελήσεως, να συντονισθούν για μια εργασία μεθοδική και πειθαρχημένη, αλληλοβιοθείας και συνεργασίας...

Η Αθήνα τίθεται επί κεφαλής της κινήσεως. Από τα προπολεμικάς ανθούντα είκοσι ή είκοσι πέντε εβραϊκά κέντρα, δεν θα παραμείνουν πλέον παρά θλιβερά ναυάγια, που δεν κατορθώνουν να συγκεντρωθούν. Όλοι συμφωνούν πως πρέπει να συσταθεί ένας κεντρικός οργανισμός για να χρησιμεύσει σαν ρυθμιστής, να προσανατολίζει τη νομοθετικήν εξουσία, να κατευθύνει τα διστάζοντα βήματα των σκαπανέων στις περιοχές όπου οι Εβραίοι επανέρχονται. Το σχέδιο του θεσμού αυτού είναι έργο του δικηγόρου Ασσέρ Μωνού, πρώτην προέδρου της Ισραηλιτικής Κοινότητος Θεσσαλονίκης.

Καμπιά εκατοστή Εβραίοι των Αθηνών, συγκεντρωμένοι στις 12 Νοεμβρίου 1944, στη Συναγωγή, σε γενική συνέλευση, εκλέγουν διά βοής ένα δωδεκαμελές συμβούλιο, υπό την επωνυμίαν Κεντρικόν Συμβούλιον Ισραηλιτικών Κοινοτήτων Ελλάδος. Πρόκειται, προ παντός, να οργανωθεί επειγόντως όλος ο μηχανισμός της περιθώλψεως. Ακολουθούν αλλεπάλληλες συσκέψεις.

KOINOTIKH ANADIORGANOSIS

Μόλις επέστρεψε από τη γη της εξορίας, η Εθνική Κυβέρνησης αναγνωρίζει τούτο το Συμβούλιο με απόφαση του Υπουργείου Θρησκευμάτων, της 20 Νοεμβρίου 1944. Του αναγνωρίζει το δικαίωμα να εκπροσωπεί όλες τις διαλημένες Κοινότητες και να εποπτεύει στην προάσπιση των συμφερόντων τους. Καθορίζει τον τρόπο ανασυγκρότησης των Κοινωνικών Οργανισμών, ρυθμίζουσα τα της διοικήσεως των. Προβλέπονται τακτικές εκλογές, σε διάστημα έξι μηνών.

(Από το βιβλίο του Ιωσήφ Νεχαμ «In Memoriam», σελ. 342, που εξεδόθη το 1948-1949 υπό την διεύθυνση του αειμνήστον Αρχιφαρβίνου της Ισραηλιτικής Κοινότητος Θεσσαλονίκης Μικαέλ Μόλχο).

Τα έξι πρώτα χρίσμα χρόνια

δων, απευθύνει προς όλους τους Ισραηλίτας και τας Εβραϊκάς Οργανώσεις του κόσμου επείγουσαν και θερμήν έκκλησιν όπως ενδιαφέρονταν και συνεργασθούν εις το εξόχως ανθρωπιστικόν έργον του επαναπατρισμού των εκπατρισμένων Ελληνοπαίδων.

ιδ) Το ίδιο ενδιαφέρον επέδειξε ο Ελληνικός Εβραϊσμός για τη δημιουργία Εστίας των Εβραίων στην Παλαιστίνη. Παράλληλα ο Ελληνικός Εβραϊσμός συμμετείχε στις εθνικές εκδηλώσεις που οργανώθηκαν στο εσωτερικό της χώρας, όπως π.χ. το 1948 με μηνιαία εισφορά στην «Πολιτική Επιστράτευση», το 1949 στην εβδομάδα για την «Εργασία και Νίκη» (με εισφορά και στον σχετικό χορηγιατικό έρανο), στην αναδιογύάνωση του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων (στη 13η ομάδα Προσκόπων Αθηνών).

Στην εργώδη προσπάθεια του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος για την ανασυγκρότηση των δυνάμεων του Ελληνικού Εβραϊσμού συνέβαλαν οι παρακάτω Οργανισμοί, Ιδρύματα και Οργανώσεις του εξωτερικού, η αναφορά των οποίων γίνεται σε ένδειξη ευγνωμοσύνης:

- American Joint Distribution Committee (A.J.D.C. - Αμερικανική Ένωση Εβραϊκών Φιλανθρωπικών Οργανώσεων).
- American Jewish Committee (Αμερικανικό Εβραϊκό Συμβούλιο)
- UNRA
- Ο Σύλλογος Εβραίων Ελλήνων Γιαννιωτών της Νέας Υόρκης.
- Η Ισραηλιτική Κοινότητα Αργεντινής και η Οργάνωση «Commite pro Socorro».
- Η Ισραηλιτική Κοινότητα Λονδίνου.
- Οργάνωση «Ερμαντόρ» Εβραίων Θεσσαλονικέων Νέας Υόρκης.

- Ο Αρχιραβίνος Λονδίνου Dr Ers ο οποίος απέστειλε φορητή Συναγωγή σε όχημα για την κάλυψη θρησκευτικών αναγκών.

- Το Αγγλικό Εβραϊκό Κεφάλαιο.

- Το Παγκόσμιο Εβραϊκό Συνέδριο (World Jewish Congress).

- Οι Έλληνες Εβραίοι της Αιγύπτου.

- Οι καταγόμενοι από την Κέρκυρα Εβραίοι της Αιγύπτου.

- Η Ισραηλιτική Κοινότητα Νέας Υόρκης.

- Η Ισραηλιτική Κοινότητα Σουηδίας και η Mosaiska Forsamlingen Στοκχόλμης.

- H Jannina Relief Fund.

- Η Ισραηλιτική Κοινότητα Βαλτιμόρης.

- Το Εθνικό Συμβούλιο Εβραίων Γυναικών των ΗΠΑ.

- Η Κοινότητα των Σεφαραδείμ των ΗΠΑ (Central Sephardic Jewish Community).

- Το Εβραϊκό Πρακτορείο (Sohnout Hayeoudit: Εβραϊκή Αντιπροσωπεία παρά τη Εντολοδόχω Δινάμει ιδρυθείσα διά του άρθρου 22 της Συνθήκης του Σαν Ρέμο διά της οποίας παρεχωρήθη υπό της Κοινωνίας των Εθνών εις την Αγγλίαν η εντολή διοικήσεως της Παλαιστίνης).

- Το Magen David Adom (Η Ερυθρά Ασπίς του Δανίδ δηλ. ο Ερυθρός Σταυρός του Ισραήλ).

- Η Τεχνική Επαγγελματική Σχολή ORT (Organization for Rehabilitation through Training).

- Keren Kayemet Leisrael (Εθνικό Εβραϊκό Κεφάλαιο).

- Το τμήμα Νεολαίας της Σιωνιστικής Οργάνωσης του Ισραήλ.

- Η Ole Yavan (Ένωσης των εν Παλαιστίνη Εβραίων της Ελλάδος).

[Η αποδελτίωση των πρακτικών έγινε από την και Μπέλλα Ααρών.]

Βόλος 1945:
Η Επιτροπή Διανομών της Ισραηλιτικής Κοινότητας.
Έργο της ήταν η παραλαβή,
ταξινόμηση, συσκευασία και
διανομή των εφοδίων που
έστελνε η JOINT, μέσω του
Κ.Ι.Σ., στους επιζήσαντες
Εβραίους του Βόλου.
Διακρίνονται από αριστερά
οι: Α. Φρεζής, Ζ. Λεβής, Η.
Αυταστάδος, Μ. Πολίτης, Ζ.
Τουρών, Χ. Χαχίμ, Μ.
Νεγρίν.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐν Ἀθήναις
τῇ 15 Ιανουαρίου 1951

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀριθμός φύλλου 20

ΠΕΡΙ ΕΧΟΜΕΝΑ

Νόμοι

→ Ν. 1657. Περὶ τροποποίησεως καὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ Ἰσραὴλιτικῶν Κοινοτήτων διατάξεων.

Διατάξεις

Περὶ κυρώσεως πινάκων προαγωγῶν Ἀξιωματικῶν τῆς Β. Χωροφυλακῆς συνταχθέντων ὑπὸ τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου Προταγμάτων Χωροφυλακῆς.

Περὶ παρατάσεως προμέμποντος ἐξ ἀγωγῆς οὐνού ἐξ ἀναγκαῖεως μετ' οἰνοπνεύματος.

Περὶ τροποποίησεως τοῦ ἀστιτζικοῦ κανονισμοῦ Κορινθίου. .

Περὶ τροποποίησεως τῶν πολεοδομικῶν ἔργων καὶ περιορισμῶν τῶν ισχυρότατῶν ἐπὶ οἰκοπέδων κειμένων εἰς Ἀθήνας εἰς τὰς περιοχὰς Ν. Κωνσταντινούπολεως καὶ Ἀγ. Στυλιανοῦ.

Περὶ τροποποίησεως τοῦ πολεοδομικοῦ σχεδίου Μεσολογγίου. .

Περὶ ὄνομασίας τοῦ Ταχυδρ. Γραφείου Β' τάξεως Γαστούνης ὡς Ταχ. Γραφείου Α' τάξεως.

Περὶ ὄνομασίας τοῦ Ταχ. Γραφείου Γ' τάξεως Βρεφολογικοῦ ὡς Ταχ. Γραφείου Β' τάξεως.

Περὶ συστάσεως Πρεβεντορίου ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τῶν ἐπωνυμίων «Στικιαρίδειον».

Πράξεις Ἐπιμοργικοῦ Δικαιοδολείου

Περὶ παροχῆς δεκτηρίου τῆς τοῦ ἐν τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγόμενου ζωοτροφοῦν πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς κτηνοτροφίας.

Περὶ συμπληρώσεως τῆς ὥρ. ἀριθ. 9. (1229) 1950 πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ Συμβούλου.

ΝΟΜΟΙ

(1)

ΝΟΜΟΣ ὥρ. ἀριθ. 1657.

Περὶ τροποποίησεως καὶ συμπληρώσεως τῶν περὶ Ἰσραὴλιτικῶν Κοινοτήτων διατάξεων.

ΠΑΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενος ὁμοφωνῶς μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν :

Ἄρθρον 1.

Τὸ διά τοῦ ἀρθρου 5 τοῦ Α. Ν. 367) 1945 «περὶ ἀνασυγχροτήσεως Ἰσραὴλιτικῶν Κοινοτήτων» θεριθὲν προσωρινός

«Κεντρικὸν Ἰσραὴλιτικὸν Συμβούλιον Συντονισμοῦ καὶ Γνωματεύσεως» καὶ κατὰ σύντηρην τοῦ τίτλου ἀποκαλούμενον Κ. Ι. Σ. καθίσταται μόνιμον.

Ἄρθρον 2.

1. Τὰ μέλη τοῦ Κ.Ι.Σ. ἐκλέγονται ἀνὰ τριετίαν ὑπὸ εἰδικοῦ Συνεδρίου ἀντιπροσώπων τῶν ἀνεργατισμένων καὶ ἐν ἐνεργείᾳ διατελουσῶν Ἰσραὴλιτικῶν Κοινοτήτων τῆς χώρας συνεργορένου ἐν Ἀθήναις.

2. Τὰ τῆς συγκροτήσατο καὶ τῆς λειτουργίας τοῦ Κ.Ι.Σ., ὅ τρια τῆς συγκρήτου τοῦ Συνεδρίου καὶ εἰς κύριον ἀντιπρόποεις τῶν Κοινοτήτων ὡς καὶ ὁ ἀριθμός τῶν ἀντιπροσώπων ἐκάτητης Κοινοτήτος καὶ πάσῃ ἀλλῇ ἀντικατίσταται λεπτομέρεια ρυθμισθεῖσανται διὰ τοῦ πρώτου ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ Φηριζουμένου ὑπὸ τοῦ σημερινοῦ Κ.Ι.Σ. καὶ ἐγκρινομένου διὰ Β. Δ. ἐνδιδομένου προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Θρησκευμάτων καὶ Πιστείας. Πάσσα τροποποίησις τοῦ ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ θὰ γίνεται ἐξ ἕνδησης πατέρων προτάσεως τοῦ Συνεδρίου τῶν Κοινοτήτων ουδὲ ἐξ εἰδίνωτερον διὰ τοῦ ὡς ἡνω πρώτου ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ παραδοθεῖσανται ὡς πρότερη τὴν διὰ τὴν περίτετων εκτίτην συγκρότησιν ἀπετέλεσης καὶ τὴν ἀπαιτηθεσμένην πλειοψηφίαν. Ή πρότασις ἀστή ἐγκρίνεται διὰ Β. Δ. ἐνδιδομένου προτάσεως τοῦ ὡς τοῦ Ὑπουργοῦ.

Ἄρθρον 3.

1. Τὸ Συνέδριον ἐκλέγεται τὸν Γενικὸν Ἀρχιγραφεῖον Ελλήνων πρεσβάτες τοῦ Κ.Ι.Σ., ἐξ ὅσων τοῦτο κρίνεται ἀναγκαῖον τὴν πλήρωσιν τῆς θίσεως ταύτης, δυνατές προστάτεται διάλογοι τῶν Αρχιγραφεῖων καὶ Ρεβδίνων τῆς χώρας καὶ ἐπεπτεύεται ἐπὶ τῶν κακοχρᾶς θρησκευτικῶν ζητημάτων.

2. Ο Γενικὸς Ἀρχιγραφεῖος Ἐλλάδος δίνει νά τὸ ἔχο τὴν Ἐλληνικὴν ὑπηρεσίαν, διορίζεται δὲ καὶ ἀποδίνεται πρεσβάτης τοῦ ἡνω Συνεδρίου διὰ Β. Δ) τος προκάλουμένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας.

Ἄρθρον 4.

Πρέπει καλύψιν τῶν διαπανῶν λειτουργίας τοῦ Κ.Ι.Σ. δύναται τοῦτο δι' ἀποφέλεσεως τῶν 2)3 τούλαχτον τῶν μελῶν του γε ἐπιειδὴς εἰς βάρος τῶν Ἰσραὴλιτικῶν Κοινοτήτων τῆς χώρας εἰσχωράς μέχρι 10 αρ. ἐπὶ τῶν πάντων φύσεως εἰσοδημάτων τῶν ὑποχρεούμενων τῶν Κοινοτήτων ἐπειδὴ ἀνά τριπτήν ἀποστέλλωσι εἰς τὸ Κ.Ι.Σ. βεβαιωτιστεί περὶ τῶν πραγματοποιήσεων κατὰ τὸ προταγμόνευον τρίμηνον εἰσόδημά των των.

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου από της ιδρύσεώς του (Ιούνιος 1945) μέχρι 15 Σεπτεμβρίου 1951

Η λογοδοσία έγινε
από τον Κανάρη

Δ. Κωνσταντίνη
ενώπιον του πρώτου
τακτικού Συνεδρίου
των Ισραηλιτικών
Κεινοτήτων της

Ελλάδος, με
τιμητική παρουσία
Υπουργού. Έχουν
παραλειφθεί απ'
αυτή στοιχεία που
δεν έχουν ιστορική
σημασία (π.χ.
οικονομικά,
διαχειριστικά κ.ά.).

Ο ιστορικός
ερευνητής μπορεί
να βρει στο
παρακάτω κείμενο
πολύτιμες
πληροφορίες για τις
κοινωνικές
συνθήκες και
συνήθειες της
εποχής.

Εξοχώτατε Κύριε Υπουργέ,
Σοφολογιώτατε,
Αγαπητοί Κύριοι Σύνεδροι,
Κυρίαι και Κύριοι,

Kηρύσσων την έναρξην του
πρώτου τακτικού Συνε-
δρίου των Ισραηλιτικών
Κοινοτήτων της Ελλά-
δος, απευθύνω προς
όλους τον θερμόν χαιρετισμόν του
Κ.Ι.Σ.

Προ της ενάρξεως των εργασιών
μας θεωρώ πρωταρχικόν καθήκον μου
να σας παρακαλέσω όπως μεθ' ημών,
τη συνδρομή του Σοφολογιωτάτου
αναπέμψωμεν δέησιν προς τον Ύψι-
στον διότι μας ηξίωσεν να συνέλθω-
μεν σήμερον εις τον ιερόν τούτον
χώρον, προς εκπλήρωσιν παλαιοτά-
του πόθου των Εβραίων της Ελλάδος
να αποκτήσουν εν μόνιμον Κεντρικόν
Όργανον, κατευθυντήριον των θρη-
σκευτικών και πνευματικών επιδιώξε-
ών μας εντός του πλαισίου του Ελλη-
νικού Συντάγματος.

Η ανάγκη της συστάσεως του
Κεντρικού τούτου Οργάνου του οποί-
ου το πρώτον μόνιμον Συμβούλιον
καλείσθε σήμερον να εκλέξετε, κατέ-
στη έτι εντονώτερα μετά τον συνεπεία
των ακατονομάστων διωγμών του
Ελληνικού Εβραϊκού στοιχείου από
μέρους βαρβάρων ορδών απορφανι-
σμόν μας, και την εξόντωσιν πλέον
των τριών τετάρτων του άλλοτε από

αρχαιοτάτων χρόνων εν τη Χώρᾳ
ταύτη διαβιούντος Εβραϊσμού.

Εις την δέησίν μας παρακαλώ
όπως, εκτός της ευχής ο Ύψιστος να
διαφυλάττῃ και προστατεύῃ τους
Άνακτας, την Βασιλικήν Οικογένειαν
και την Κυβέρνησιν της χώρας μας,
καθώς και τους Κυβερνήτας του νεο-
παγούς αδελφού εν θρησκεία Κράτους
του Ισραήλ, αναμνησθώμεν τόσον των
απανταχού της γης θυμάτων των βαρ-
βάρων φυλετικών διωγμών ανεξαρτή-
τως φυλής και θρησκεύματος, όσον
και των υπέρ της ανεξαρτησίας της
Ελλάδος και του Ισραήλ πεσόντων
ομοφύλων μας.

Αποστέλωμεν δε ευχαριστήρια
ψηφίσματα προς τας Α.Α.Μ.Μ. και
τας εκάστοτε Κυβερνήσεις της Χώρας
μας διότι οι πρώτοι ηυδόχησαν να
υπογράψουν τους υπό των δευτέρων
συνταχθέντας Νόμους και Διατάγμα-
τα δυνάμει των οποίων ο θεσμός του
Κ.Ι.Σ. κατέστη μόνιμος Οργανισμός
με τη μορφήν Νομικού Προσώπου,
αναγγείλωμεν το χαριμόσυνον γεγονός
διά του ενταύθα Γενικού Προξένου
του Ισραήλ εις την Κυβέρνησιν ήν
εκπροσωπεί, καθώς και εις την Αμέρι-
καν Τζόιντ Ντιστριμπούσιον Κόμιτυ,
χάρις εις την ηθικήν και υλικήν συν-
δρομήν της οποίας ημείς όλοι οι
Εβραίοι της Ελλάδος κατορθώσαμεν
να επιβιώσωμεν μετά την τελείαν
οικονομικήν καταστροφήν μας και να
ανασυγχρόνισμεν τόσον θρησκευτι-

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΤΟΥ Κ.Ι.Σ ΑΠΟ 1945-1951

κώς και πνευματικώς όσον και οικονομικώς, και προς την οποίαν μεγάλην φιλάνθρωπον οργάνωσι και αύθις επιθυμούμεν διά του στόματός μου να εκφράσωμεν την βαθυτάτην και αιωνίαν ευγνωμοσύνην μας.

Το Συνέδριον τούτο είναι το πρώτον συνερχόμενον από του έτους 1945 ότε ιδρύθη το Κ.Ι.Σ. διά του Α.Ν. 367. Η καθυστέρησης της συγκλήσεως του πρώτου Συνεδρίου οφείλεται αποκλειστικώς εις τας πολλαπλάς διατυπώσεις αναγκαίας διά την ψήφισιν του Νόμου «περί μονιμοποίησεως του θεσμού του Κ.Ι.Σ.».

Εις όσους εξ νιμών διετέλεσαν μέλη του Κ.Ι.Σ. είναι γνωστάι αι γενόμεναι έκτοτε παρά τας αριμοδίαις Ελληνικαίς Αρχαίς ενέργειαι διά την ταχείαν ψήφισιν και δημοσίευσιν του Νόμου τούτου.

Εν τέλει κατόπιν συντόνων και εντατικών προσπαθειών του ημετέρου Συμβούλιου και ιδιαιτέρως του Νομικού αυτού Συμβούλου κ. Φρειδ. Κόρονικερ κατέστη δυνατή περί το τέλος του παρελθόντος έτους ή ψήφισις υπό της Βουλής και η δημοσίευσις εις το υ' αριθ. 20/15.1.51 ΦΕΚ του Νόμου 1657 περί μονιμοποίησεως του Κ.Ι.Σ. Ευθύς αμέσως επεδόθημεν εις την εκπόνησιν και ψήφισιν του κατά τας διατάξεις του ως άνω Νόμου εσωτερικού Κανονισμού του Κ.Ι.Σ. και εν συνεχεία εις την υποβολήν αυτού εις Υπουργείον Εθνικής Παιδείας προς κύρωσιν, πλην όμως λόγω των απαιτούμενων διατυπώσεων (επεξεργασία υπό του Συμβούλιου Επικρατείας, υπογραφή του κυρωτικού Βασ. Διατάγματος, δημοσίευσις αυτού εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως κ.λπ.) καθυστέρησεν η δημοσίευσις αυτού.

Ας μου επιτραπή πριν λογοδοτήσω εκ μέρους του απερχομένου Συμβούλιου διά την περίοδον της θητείας του να ανατρέξω εις την εποχήν της ιδρύσεως του Κ.Ι.Σ. και να εκθέσω τους λόγους οίτινες επέβαλον την σύστασίν του.

Γνωστόν τυγχάνει ότι η απελευθέρωσης της Πατρίδος Ελλάδος εύρεται Ισραηλιτικάς Κοινότητας της χώρας εις κατάστασιν διαλύσεως. Έκ των 24 Κοινοτήτων οίτινες υφίσταντο και ελειτούργουν προ του πολέμου κατά τους κειμένους Νόμους μόνον εις 8 είχεν διασθήτησαν πληθυνμός επιτρέπων την πλήρη ή μερικήν ανασυγκρότησίν των. Άλλα και εις τας 8 αντάς Κοινότητας είχον διαλυθή τα υπό του Νόμου 2456/20 προβλεπόμενα όργανα Διοικήσεως. Ούτω την ημέραν της απελευθερώσεως ουδείς ήτο εις θέσιν να εκπροσωπήσῃ τας Ισραηλιτικάς Κοινότητας και επιμελήθη λύσεως των αμετόπτων φλεγόντων ζητημάτων που ανέκυψαν διά τους Ισραηλίτας εκ του αδισωπήτου Γερμανικού διωγμού.

Προς άμεσον και προσωρινήν πλήρωσιν του κενού τούτου και αντιμετώπισιν των επειγόντων και ανεπιδέκτων αναβολής ζητημάτων ανασυγκροτήσεως, αποκαταστάσεως και Περιθάλψεως τη πρωτοβουλία των εν Αθήναις διασωθέντων πρόνων αιρετών Προέδρων και μελών Διοικητικών Συμβουλίων των διαφόρων Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της χώρας συνεστήθη Οργανισμός ονομασθείς «Προσωρινόν Κεντρικόν Συμβούλιον Ισραηλιτικών Κοινοτήτων Ελλάδος» συγκροτηθείς κατά το πλείστον εκ προσώπων ασκησάντων προ της Κατοχής υπευθύνως τα καθήκοντα της Διοικήσεως των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων.

Ο Οργανισμός ούτος αναγνωρισθείς και διά της υ' αριθ. 40741/21.11.44 αποφάσεως του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων δωδεκαμελές Συμβούλιον αποτελεσθέν εκ των κ.κ. Α. Μωυσή, Β. Λεβή, Δ. Αλχανάτη, Καν. Κωνσταντίνη, Σαλβ. Εζρατή, Ηλ. Νεγρίν, Μίνωος Λεβή, Πέπο Μπενοζίλιο, Ροβ. Ραφαήλ, Ανσ. Μοντζούκου, Αλφ. Κοέν και Μίνωος Κωνσταντίνη.

Κατά την πρώτην συνεδρίασιν του εν λόγω Συμβούλιον της 22.11.44 εξελέγη το Προεδρείον αποτελεσθέν εκ των κ.κ. Α. Μωυσή ως Προέδρου, Δ. Αλχανάτη και Ιουλ. Ταζάρτες ως Αντιπροέδρων, Μ. Λεβή ως Ταμίου και Ηλ. Νεγρίν ως Γεν. Γραμματέως (21.11.44 έως 14.6.45).

Το ως άνω Συμβούλιον κατηργήθη διά του Α.Ν. 367 του Ιουνίου 1945 περί ανασυγκροτήσεως Ισραηλιτικών Κοινοτήτων.

Το διά του Νόμου τούτου ιδρυθεν Κεντρικόν Συμβούλιον, ιδρύθη διά την ενιαίαν εκπροσώπησιν των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων και συντονισμόν των ενεργειών αυτών, σκοπόν έχον πλην των άλλων την φροντίδα διά την ανασυγκρότησιν των πληγεισών Κοινοτήτων, την συγκέντρωσιν και διάθεσιν των τυχόν εις αυτό αποστελλομένων χρημάτων ή άλλων βιοηθημάτων εκ του εσωτερικού ή της αλλοδαπής των προοριζομένων υπέρ του συνόλου των Ισρ. Κοινοτήτων της Χώρας ή των μελών αυτών, την εισήγησιν προς την Κιβέρνησιν, τας Αρχάς και επί τούτο ανεγνωρισμένας εν τη ημεδαπή ή τη αλλοδαπή οργανώσεις παν μέτρον διά την ανασυγκρότησιν των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων, την παλινόστησιν, περιθαλψιν και αποκατάστασιν των υπό του εχθρού εκτοπισθέντων Ισραηλιτών, και τέλος την συγκέντρωσιν και διαφύλαξιν των εγκαταληφθεισών ανέν κληρονόμου περιουσιών.

Εις εκτέλεσιν του ως άνω Νόμου 367/45 διωρίσθη διά της υ' αριθ. 33535/4.7.45 αποφάσεως του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων δωδεκαμελές Συμβούλιον αποτελεσθέν εκ των κ.κ. Α. Μωυσή, Β. Λεβή, Δ. Αλχανάτη, Καν. Κωνσταντίνη, Σαλβ. Εζρατή, Ηλ. Νεγρίν, Μίνωος Λεβή, Πέπο Μπενοζίλιο, Ροβ. Ραφαήλ, Ανσ. Μοντζούκου, Αλφ. Κοέν και Μίνωος Κωνσταντίνη.

Είναι γνωστή η δράσις του Συμβούλιον ως άνω αναφερομένου οργάνου.

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΤΟΥ Κ.Ι.Σ ΑΠΟ 1945-1951

Η διά της ενιαίας εκπροσωπήσεως λύσις δυσχερών διουκητικών διαφορών των διαφόρων Κοινοτήτων, αι συνεχείς προσπάθεια του διά την λύσιν των ζητημάτων των εγκαταλευμένων ισραηλιτικών περιουσιών, η επίτευξης συγχρονισμένης λειτουργίας των Κοινοτήτων διά καταλλήλων εισηγήσεων τροποποιήσεων των Καταστατικών των, η επαφή και συνεργασία του μετά των Εβραϊκών Οργανώσεων του Εξωτερικού αποτελούν όλα μίαν μόνον όψιν της πολυσχιδούς δράσεως του Κ.Ι.Σ.

Η πραγματοποίησις επαφής και συνεργασίας μετά των διεθνών Εβραϊκών οργανώσεων (Παγκοσμίου Εβραϊκού Συνεδρίου, της Τζόιντ και πλείστων άλλων) υπήρξεν αφέλιμος και γόνιμος διά την αντιμετώπισην των προβλημάτων περιθάλψεως των Ισραηλιτών της Ελλάδος. Ειδικώς όμως λόγω της διαμορφωθείσης μεταπολεμικής καταστάσεως των εν Ελλάδι Ισραηλιτών το Κ.Ι.Σ. έθεσεν ως σκοπόν την συγκέντρωσην των εγκαταλευμένων ισραηλιτικών περιουσιών και την θέσην αυτών υπό την διαχείρισην ειδικού εβραϊκού οργανισμού προβλεπούμενου υπό του Νόμου 846 του οποίου η ίδρυση κατόπιν σοβαρωτάτων δυσχερειών επετεύχθη μόλις τον Μάρτιο του 1949.

Κατά την ιδίαν ως άνω ημερομηνίαν το Κ.Ι.Σ. συμμορφούμενον προς τας διατάξεις του Νόμου 367/45 καθ' ας τούτο πλην των άλλων αρμοδιοτήτων δέον να συλλέγῃ τα εκ του εσωτερικού και εξωτερικού βιοθήματα προς περιθαλψιν των διασωθέντων Ισραηλιτών και να προβαίνῃ εις την διανομήν ουτών, ίνα εξ άλλου ανακονφισθή από τον υπερβολικόν φόρτον εργασιών και εξασφαλίση πληροστέρων επαφήν και συνεργασίαν μεταξύ αυτού και των εκασταχού Κοινοτήτων, απεφάσισεν αφ' ενός μεν όπως περιορισθή εις το έργον του συντονισμού των ενεργειών των Κοινοτήτων και της γνωμοδοτήσεως προς τας Αρχάς κ.λπ., αφ' ετέρου δε όπως μεταβιβάση την εκ του Νόμου ανήκουσαν αυτών

δικαιοδοσίαν περιθάλψεως των διασωθέντων Ισραηλιτών διά βιοθήματα παντός ειδούς του εσωτερικού και εξωτερικού εις Ειδικόν Συμβούλιον Περιθάλψεως με την άμεσον και ενεργόν συνεργασίαν: α) της εν, Ελλάδι αποστολής της Αμερικαν Τζόιντ και β) της εν Ελλάδι Αποστολής του Παλαιστινιακού Ερυθρού Εξάλφα.

Η ως άνω απόφασις εγένετο δεκτή και υπό των τότε αντιπροσώπων των ως άνω οργανισμών, κ.κ. Τζάκομψον και Σαχνάι.

Ούτω εξελέγη υπό του Κ.Ι.Σ. η πρώτη Επιτροπή Περιθάλψεως αποτελεσθείσα υπό των κ.κ. Χ. Μπενουμπτή, Ερρίκου Ν. Λεβή και Μωρίς Μπεράχα τη συνεργασία και των δύο ως άνω αντιπροσώπων, εις ην ανετέθησαν αι ως άνω αρμοδιότητες υπό την επίβλεψην πάντοτε του Κ.Ι.Σ. Εις την πρότην συνεδρίασην του Συμβουλευτικού της 7 Απριλίου 1946 το Κ.Ι.Σ. υπέβαλεν την έκθεσην των πετραγμένων του από της ίδρυσεώς του μέχρι της ημερομηνίας τούτης. Κατά την περίοδον ταύτην μέλη του Κ.Ι.Σ. ήσαν οι κ.κ. Α. Μωνούς (Πρόεδρος), Δ. Αλχανάτης, Μ. Καράσσο, Μ. Κωνσταντίνης, Ρ. Ραφαήλ, Ιουλ. Ταζάρτες, Καν. Κωνσταντίνης, Π. Μπενουζίλιο, Β. Λεβής, Ηλ. Νεγρίν Α. Μουρτζούκος και Αλ. Κοέν.

Κατά την έκθεσην ταύτην το Κ.Ι.Σ. επέτυχεν:

1) Την μεταβίβασην της δικαιοδοσίας του επί ζητημάτων περιθάλψεως εις την συσταθείσαν Κ.Ε.Π.

2) Την ανασυγκρότησην των Κοινοτικών οργανισμών διά διαθέσεως 15% εκ των εισαγομένων υπό της Τζόιντ χορημάτων κατά μήνα κατόπιν σχετικής μετ' αυτής συμφωνίας και 85% διά την περιθαλψιν.

3) Την οργάνωσην εν Αθήναις διαφόρων ίδρυμάτων ήτοι: α) Το Ίδρυμα Επαγγελματικής Αποκαταστάσεως διά την χορήγησην δανείων εις επαγγελματίες ομοθρήσκους αποτελούντος ανεξάρτητον οργανισμόν χορηματοδοτούμενον υπό της Τζόιντ, β) την ίδρυσην οργανοτροφείου εν

Κηφισσία μέσω του οποίου απεστάλησαν εις Ισραήλ 200 περίπου παιδιά και 50 ήσαν τρόφιμα αυτού, γ) την δωρεάν εις το εν Αθήναις Γηροκομείον διά την εξασφάλισην στέγης και περιθάλψεως εις 40-50 γέροντας, δ) την ίδρυσην στέγης εργαζομένου και εγκαταλευμένου κοριτσιού εις ην εστεγάζοντο αι άνευ οικογενείας εκ της ομηρίας διασωθείσαι κόραι και ε) την προσπάθειαν νοσοκομειακής κ.λπ. περιθάλψεως των φυματικών αντιμετωπισθείσαν από κοινού μετά της Τζόιντ.

4) Την μετά δραστηριότητος απασχόλησην και εισήγησην εις τας εκάστοτε Κυβερνήσεις διά την απόδοσην της νομής των περιουσιών.

δ) Τον καθορισμόν της τύχης των εγκαταλευμένων και σχολαζουσών περιουσιών διά της εκδόσεως της πράξεως του Υπουργικού Συμβουλίου περί παρατήσεως του Συμβουλίου του κληρονομικού του δικαιώματος επί των ως άνω περιουσιών και την χρησιμοποίησην αυτών διά φιλανθρωπικούς σκοπούς ως επίσης και της δημοσιεύσεως του Α.Ν. 846/46 περί πλήρους παρατήσεως του Δημοσίου εξ αυτών και την διάθεσίν των εις Οργανισμόν Περιθάλψεως και Αποκαταστάσεως των Ελλήνων Ισραηλιτών.

6) Την επαφήν και συνεργασίαν μετά των Εβραϊκών Οργανώσεων του Εξωτερικού των οποίων τα αποτελέσματα ήσαν αρκούντως ικανοποιητικά διά την αποστολήν εν γένει βιοθημάτων.

7) Την δίωξην των υπευθύνων του διαγμού δι' υποβολής μηνύσεως εις το Εθνικόν Γραφείον Εγκληματιών Πολέμου διά την δίωξην 32 Γερμανών στρατιωτικών οίτινες ήσαν οι πρωτεργάται των διωγμών εν Ελλάδι, και την υποβολήν μηνύσεως εις τον Επίτροπον του Δικαστηρίου των Δοσιλόγων δι' Ισραηλίτας οίτινες συνεργάσθησαν μετά του Κατακτητού.

Υπάρχουν όμως και άλλαι πτυχαί της δράσεως του Κ.Ι.Σ. των οποίων φρονούμεν δέον να γίνη μνεία και οίτινες, ας μου επιτραπή να εκτεθώ-

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΤΟΥ Κ.Ι.Σ ΑΠΟ 1945-1951

σι εν ολίγοις ενώπιον υμών.

Κατά πρώτον λόγον είναι το σοβαρότερον ζήτημα της διεκδικήσεως του υπό των Γερμανών διαρραγέντος κατά την διάρκειαν της Κατοχής Νομισματικού Χρυσού των ομοθησίων. Το σπουδαιότατον τούτο θέμα παρακολουθείται συνεχώς υπό του Κ.Ι.Σ. από της συστάσεως του και εντεύθεν. Ενοισκόμεθα πάντοτε εν διαρκή επαφή μετά των Οργανώσεων του Εξωτερικού, αι οποίαι μας διεβεβαίωσαν εσχάτως ότι δεν εξεδόθη εισέτη η απόφασις της Τριμελούς Επιτροπής των Βρυξελλών. Ήδη καθ' ας έχομεν βασίμους πληροφορίας η έκδοσης της ως άνω αποφάσεως αναμένεται εντός του προσεχούς μηνός, κατά δε τας υπαρχούσας ευοιώνους ενδείξεις η απόφασις αύτη θα είναι ευνοϊκή.

Έτερον σημαντικότατον επίσης θέμα το οποίον απηχόλει το Κ.Ι.Σ. ήτο της Εβραϊκής Εκπαιδεύσεως και Μορφώσεως των παιδιών μας. Είναι γνωστόν ότι μεταξύ των απωλεσθέντων κατά την διάρκειαν των διωγμού των Ισραηλιτών συγκαταλέγετο και το σύνολον σχεδόν των εκπαιδευτικού Προσωπικού των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της χώρας, εξ ου λόγου αύτοι ευρέθησαν εις πλήρη αδυναμίαν να παράσχουν εις την Εβραϊκή Νεολαίαν την δυνατότητα της απαραίτητου εκμάθησης της εβραϊκής γλώσσης.

Το Κ.Ι.Σ. κατέβαλεν συνεχώς αόκνους προσπαθείας και ήλθεν εις επαφήν με διαφόρους οργανώσεις του Εξωτερικού όπως π.χ. με την εν Τελ Αβίβ Παγκόσμιον Εβραϊκήν Ένωσιν, το εν Ιερουσαλήμ Εκτελεστικόν της Σιωνιστικής Οργανώσεως κ.ά. τας οποίας παρεκάλεσεν να μεριμνήσουν διά την εξεύρεσιν των καταλληλοτέρων προσώπων διά την κατάληψην των θέσεων των εβραϊδιασκάλων των Κοινοτήτων της χώρας.

Τέλος έτερον ζήτημα ήτο ότι το Κ.Ι.Σ. πολλάκις αντεποσωπεύθη εις τα υπό των Οργανώσεων του Εξωτερικού γενόμενα Συνέδρια και

Διασκέψεις. Ως ανέφερον εν αρχή της εκθέσεως τούτο ήλθεν εις επαφήν και συνειργάζετο μετά των διαφόρων διεθνών Εβραϊκών Οργανώσεων. Μία των σπουδαιοτέρων ήτο και το Παγκόσμιον Εβραϊκόν Συνέδριον του οποίου το Κ.Ι.Σ. αποτελεί μέλος. Ούτω κατά την Ευρωπαϊκήν Διάσκεψιν αυτού της 24.11.1946 ήτις έλαβε χώραν εν Παρισίοις συμμετέσχεν ως αντιπρόσωπος του Εβραϊσμού της Ελλάδος ο τότε Πρόεδρος αυτού κ. Α. Μωυσής. Εις την διάσκεψιν του προηγουμένου έτους του ιδίου Συνέδριον είχε συμμετάσχει ο κ. Ρ. Ραφαήλ.

Το Κ.Ι.Σ. συμμετέσχεν επίσης εις την εν Παρισίοις την 14.11.48 συγκληθείσαν σύσκεψιν υπό της Τζόιντ και των μετ' αυτής συνεγγαζομένων Αμερικανικών Οργανώσεων προς εξέτασιν των ζητημάτων Περιθάλψεως των Κοινοτήτων και ενισχύσεως αυτών υπό της Τζόιντ, διά του τότε Προέδρου της Κ.Ε.Π. κ. Χ. Μπενρούμπη μόνον καταλληλότερου προσώπου. Ούτος επί τη ευκαιρία ταύτη εξουσιοδοτήθη εκ μέρους του Κ.Ι.Σ. και συμμετέσχεν εν ονόματι αυτού εις την συνέλθουσαν την 11.11.48 εν Παρισίοις ειδικήν σύσκεψιν του Παγκοσμίου Εβραϊκού Συνεδρίου.

Το Κ.Ι.Σ. συμμετέσχεν επίσης εις την εν Παρισίοις συνελθούσαν Διάσκεψιν από 19-23 Νοεμβρίου 1950 διά την αντιμετώπισην των προβλημάτων της Εβραϊκής Μορφώσεως και Εκπαιδεύσεως των Κοινοτήτων Ευρώπης, Αφρικής και Αυστραλίας, συγκληθείσαν υπό της Γεν. Διευθύνσεως εν Ευρώπη του Εβραϊκού Πρακτορείου, διά του Β' Αντιπροέδρου κ. Σ. Μπίττη.

Τέλος αξία παρατηρήσεως είναι και η συμμετοχή του Κ.Ι.Σ. εις το υπό την επίτιμον Προεδρείαν του Προέδρου του Κράτους του Ισραήλ κ. Χ. Βάισμαν συνελθόν εν Ιερουσαλήμοις την 24.7.1950 πρώτον Παγκόσμιον Συνέδριον διά την εβραϊκή γλώσσαν, διά του ειδικώς προς τούτο εξουσιοδοτηθέντος κ. Α. Γκελιδή.

Παρ' όλην την ως άνω αναπτυχθείσαν πολυσχιδή δράσιν του Κ.Ι.Σ. μετά λύπης μου διαπιστώνω ότι το Κ.Ι.Σ. ουδόλως εξεπλήρωσε τον δι' ον συνέστη σκοπόν. Ως ανώτατον Όργανον των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της χώρας ουδεμίαν πρόδοδον επετέλεσεν εις το πνευματικόν επίπεδον και ουδέν επί αυτού επέτυχεν.

Από της ιδρύσεώς του και εντεύθεν, κατά τα διάφορα στάδια της δράσεώς του, τα εκάστοτε Συμβούλια, ιδιαίτερος δε το παρόν Συμβούλιον λόγο της αναλήψεως των ειθυνών της περιθάλψεως ησοχολείτο με την εξεύρεσιν των αναγκαιούντων πόδων διά την κάλυψην των ελλειμμάτων των προϋπολογισμών, η ησοχολείτο με την επίλυση της εκάστοτε διοικητικής κρίσεως προερχόμενης εκ της παρατήσεως ή διαφωνίας των μελών του.

Αξιότιμοι Κυρίαι και Κύριοι, παρά την ελπίδα ην τρέφω ότι κατέβαλα πάσαν προσπάθειαν να σας διαφωτίσω αρκούντως διά της παρούσης εκθέσεως λογοδοσίας του Κ.Ι.Σ. από της συστάσεως του μέχρι σήμερον, επικαλούμαι, την λόγω της βραχείας θητείας μου, επιείκειάν σας εάν σοβαραί έστω παραλέψεις σημειωθούν από μέρους σας εις την έκθεσίν μου ταύτην.

Προσεπάθησα το κατά δύναμιν και χάρις εις την αμέριστον συνδρομή της υπηρεσίας του Κ.Ι.Σ., προς ην εκφράζω την εναρέσκειάν μου επί τη ευκαιρία τούτη, να σας δώσω όσον το δυνατόν πλήρη εικόνα της δράσεως του Κ.Ι.Σ. από της συστάσεως του μέχρι σήμερον.

Το απερχόμενον Συμβούλιον θα ακούση μετά πάσης ευλαβείας την κριτικήν σας επί του έργου του διά το διάστημα της θητείας του.

Είμεθα βέβαιοι ότι αύτη θα διαπνέεται από πνεύμα απολύτου ειθυχούσιας και κατανοήσεως των δυσχερειών ας αντιμετωπίσαμεν. Είμεθα πρόθυμοι να σας διαφωτίσωμεν, δση ημίν δύναμις, επί τυχόν αποριών σας.

Η ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της Ελλάδος

**Το Κ.Ι.Σ. με το
έγγραφο αυτό της
15.5.1946 παρακαλεί
τον Κ. Κωνσταντίνη
να επισκεψθεί
Ισραηλίτικές
Κοινότητες και να
του εκθέσει την εκεί
επικατόντα
κατάσταση.**

*Μέσα από εκθέσεις του KANAPH Δ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΗ
και έγγραφα του Κεντρικού Ιστορικού Συμβουλίου Ελλάδος*

ΗΕΡΓΑΣΙΑ ΑΥΤΗ είναι βασισμένη κυρίως στις εκθέσεις που είχε συντάξει μεταπολεμικά ο Κανάρης Δ. Κωνσταντίνης, ιδρυτικό στέλεχος του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος και πρόεδρος του κατά την περίοδο 1948 - 49, για την κατάσταση ορισμένων Ισραηλιτικών Κοινοτήτων μετά το Ολοκαύτωμα και την Απελευθέρωση, ύστεος από επιτόπιες επισκέψεις του σε αυτές.

Ο αείμνηστος Κανάρος Κωνσταντίνης, τότε γεν. επιθεωρητής των ΤΤΤ (Ταχυδρομεία, Τηλέφωνα, Τηλέγραφοι), κατά τη διάρκεια των υπηρεσιακών ταξιδιών του σε διάφορες πόλεις της Ελλάδος, δεν παρέλειπε να επισκέπτεται τα τοπικά ιστορικά εβραϊκά μνημεία, κατεστραμμένα από τον πόλεμο και να έρχεται, για λογαριασμό του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος, σ' επαφή με τους επιζήσαντες των αποδεκατισμένων Εβραϊκών Κοινοτήων.

Σε μια περίοδο που ολόχληρη η Ελλάδα - και ιδιαί-

τερα ο ελληνικός εβραϊσμός - προσπαθούσε να ανορθωθεί από τις επιπλώσεις της ναζιστικής Κατοχής - τις απώλειες τόσο σε ανθρώπινο δυναμικό, όσο και σε ψυχικές έπιμελες - οι εκθέδεις του Κανάρη Κωνσταντίνη αποτελούν σημαντικά ντόκουμέντα για το μέγεθος της καταστροφής που υπέστησαν οι ελληνικές εβραϊκές κοινότητες, περιέχουν δε σπάνια ιστορικά στοιχεία για τη συγκεκριμένη περίοδο της εβραϊκής παρουσίας χυρίων σε πόλεις όπου, τελικά, οι εβραϊκές κοινότητες δεν κατέφεραν να αναβιώσουν.

Πρέπει να οημειωθεί ότι πολλές φορές υπάρχει ανα-
κολονθία μεταξύ των περιλαμβανομένων στις εκθέσεις
Κωνσταντίνη και άλλων στοιχείων που κατά καιρούς
έχουν δημοσιευθεί και τούτο διότι πολλά από αυτά τα
στοιχεία στηρίχτηκαν σε προφορικές μαρτυρίες (ανα-
μήνεις, προσωπικές απόψεις κ.ά.), δεδομένον ότι τα
επίσημα αρχεία των Ιαραχιτικών Κοινοτήτων είχαν
ολοσχερώς καταστραφεί κατά την Κατοχή.

Από την επίσκεψή του στην 'Αρτα (22.5.1946), όπου συνέταξε τη δημοσιεύμενη έθεσή του, ο Κανάρης Κωνσταντίνης με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Ισραηλιτικής Κοινότητας στην είσοδο της κατεστραμμένης από τους Γερμανούς Συναγωγής «Γρέκα». Από αριστερά: Ραχαήλ Μάτσας, Σαμπίνος Δανιήλ, Κ. Κωνσταντίνης, Λάζαρος Β. Ελιέζερ και Ιεσούνας Σαμπάτς.

ΗΕβραϊκή Κοινότητα της 'Αρτας ανθούσε για περισσότερα από 800 χρόνια στην Ελλάδα. Πριν από το 1173 ζούσαν στην πόλη απή 100 εβραϊκές οικογένειες. Ο αριθμός των μελών της Εβραϊκής Κοινότητας αυξήθηκε το 1816, με την εγκατάσταση εκεί 1.000 Εβραίων από την Απονία και την Καλαβρία της Ιταλίας. Η 'Αρτα είχε δύο Συναγωγές, την «Πουλιέζα», η οποία πήρε το όνομά της από τη γενέτειρα των νεοεγκατεστημένων στην πόλη εξ Ιταλίας Εβραίων, και την «Γρέκα», την ιστορική συναγωγή των Ρωμανιώτων Εβραίων. Στις αρχές του 20ού αιώνα στην 'Αρτα ζούσαν 200 εβραϊκές οικογένειες. Η πόλη είχε τρεις εβραϊκές συνοικίες, νεκροταφείο, σχολείο και δύο Συναγωγές.

Στις 24 Μαρτίου 1944 οι Ναζί συνέλαβαν 352 μέλη της Εβραϊκής Κοινότητας, οι οποίοι εκτοπίστηκαν στα γερμανικά στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Μόνο 35 ζατάφεραν να διαφύγουν. Μετά το Ολοκαύτωμα επέζησαν 25 Εβραίοι της 'Αρτας.

Στις 22 Μαΐου 1946, ο Κανάρης Κωνσταντίνης έγραψε για την κατάσταση της Εβραϊκής Κοινότητας της 'Αρτας:

«Πληθυσμός: Προ του διωγμού 384 ψυχαί, σημειωνός πληθυσμός 58 άτομα εξ ων 24 επανελθόντες εκ της ομηρίας.

Κοινοτικά καταστήματα:

1) Συναγωγή κάτωθι φρουρίου (Πουλιέζα) εκ των αρχαιοτέρων και πλουσιωτέρων σε αφιερώματα και αρχεία, θρησκευτικά σκευή και βιβλία.

Περιείχε σπουδαιοτάτη βιβλιοθήκη Ραμπανέ 'Αρτα. Οικοδομήθη περί το έτος 1.300 μ.Χ. ήδη ολοσχερώς κατεστραμμένη.

Απέμειναν οι τοίχοι και επί την είσοδον επιγραφή ότι ανεκανίσθη την 18 Μαρτίου 1882. Απαραίτητος η περίφραξης θυρών και παραθύρων διά μονίμων έργων ώστε να λείψῃ το άτοπον της χρησιμοποίησεως του χώρου προς απόρριψην περιττωμάτων κ.λτ.

2) Συναγωγή (Γρέκα) εν ενεργείᾳ εντός της εβραϊκής συνοικίας (οδός Κοιμουνδούρου) εις κακήν κατάστασιν. Μηχανικός του οποίου εξητήσαμεν την γνώμην απεφάνθη κατόπιν εξετάσεως ότι επιβάλλεται η άμεσος γενική επισκευή ετοιμορρόπου στέγης προς αποφυγήν ασφαλούς καταρρεύσεως της.

Ειδικοί τεχνίται υπελόγισαν την δαπάνην διά την γενικήν επισκευήν της συναγωγής ταύτης (επισκευή στέγης, γυναικωνίτου κ.λπ. τελείως κατεστραμμένων ως και

περιμανδρώσεως ερειπωθείσης πρώτης συναγωγής), εις ποσόν περίπου 3.200.000. Προ της απολύτου διαπιστωθείσης ανάγκης αιμέσουν ενεργείας εδώσαμεν εντολήν ενάρξεως των εργασιών τούτων σχηματίζοντες ειδικήν εξαιμελή επιτροπήν διά την υπεύθυνον διαχειρίσιν και παρακολούθησιν των εν λόγῳ εργασιών εν συνεννοήσει μετά του Συμβουλίου και υπό τον άμεσον έλεγχον αυτού εκ των κ.κ. Σαμπίνον Δανιήλ, Ιλία Ισή, Αβραμίνου Ιερεμία, Σαμιουήλ Μιχάν, Βίκτωρ Σαμπάτα, Σαμιουήλ Μάτσα και παρακαλούμεν όπως αποσταλή ποσόν έναντι της εργασίας επ' ονόματι της εργασίας.

Εκ των ιερών βιβλίων και σκευών της Συναγωγής ολίγα διεσώθησαν. Εις γωνίαν ταύτης υπάρχουν περιστλεγέντα τεμάχια ιερών βιβλίων και σκευών κ.λπ. μαρτυρούντα την έντασιν της προσφάτου τραγωδίας.

3) Σχολείον διώροφος οικοδομή εις την οδόν Φύλελη-νων εν τη εβραϊκή συνοικίᾳ.

'Απαντα τα διαιρείσματα πλην ενός τελείως κατεστραμμένου επιτεταγμένα. Γενικώς η οικοδομή εις σχετικάς καλήν κατάστασιν.

4) **Νεκροταφείον:** Βραχώδης ως επί το πλείστον έκτασις δέκα περίπου στρεμμάτων επί του λόφου Περάνθης δάρδον της Αυτοκράτειρας Θύρας. Εκ του τοίχου σιδηράς θύρας οικίας διά στέγασιν φύλακος και νεκροθαλάμου

διασώζεται μέρος τοίχου προς το ανατολικόν μέρος. Τμήμα τούτου έχει περιφραχθή διά συμματοπλέγματος και σπαρῇ. Εκ των τάφων δεν διασώζεται κανένας. Λείψανα νημικατεστραμμένου μνημείου είναι τα μόνα σημεία πως και πότε ήτανε εκεί το εβραϊκόν νεκροταφείον. (Δείγμα καταστάσεως δίδουν αι εσώλειστοι ληφθείσαι στιγμιότυπου φωτογραφία).

Περιουσία Κοινότητος: 1) Οικία συνοικία Αγίου Νικολάου διπλοκατοικίαι ο όροφος εκτάσεως 15 X 15 ερειπωμένη. 2) Μαγαζί εν τη κεντρική αγορά οδός Σκουφά με δύο θύρας εκτάσεως 7 X 6 ενοικιασμένον προπολεμικώς με βάσιν 500 δρχ. 3) Ένα τεβίλα παραπλεύρως Συναγωγής 20 X 3.

Κοινοτική Ζωή: Ανύπαρκτος. Διωρίσαμεν από σήμερον ως χαζάν και διδάσκαλον τον Βαρούχ Αβραάμ Βαρούχ. Ανάγκη εξευρεθή τοιούτος διότι δ' εν εξάμηνον υπερσχέθη ότι θα παράσχῃ τας υπηρεσίας του. Προχειμένου να εγκατασταθή εις Κέρκυραν επίσης ως Σαμάς και ειδικόν γραμματέα της Κοινότητος δι' ημίσειαν ημέραν τον κ. Αραχαμίμ Μάτσαν εκ των παλαιών μελών της Κοινότητος προσφέραντος εις το παρελθόν αμισθί τας υπηρεσίας του εις την Κοινότητα. Η ιδιότης του ως ταμίου της Κοινότητος φρονούμεν ότι δεν αποτελεί ουσιώδες ακώλυμπα εφόσον δεν υπάρχει καταλληλότερος.

Περιθαλψίς: Δεν υφίσταται. Εδώσαμεν οδηγίας να δαπανηθή ποσόν μέχρι δραχ. 100.000 διά νοσήλεια κ.λπ. σαφώς ασθενούντος εκ τύφου τελείως απόρου Ιλία Ισήτην ανάγκην διεπιστώσαμεν αυτοπροσώπως επισκεφθέντες τούτον νοσηλευόμενον εις κεντρικόν νοσοκομείον, ανάγκη αποστολής φραγμακευτικών ειδών ως στεφείται παντελώς και έχει απαραίτητον ανάγκην ιδίως κινήσης, αντιπυρίνης, αντιτυφικών εμβολίων κ.λπ. Επίσης ανάγκη αποστολής απαραίτητων ειδών διά τρεις επί τόπου τελείως απόρους και εστερημένους παντός αναγκαιούντος. Ανάγκη αποστολής κλινών και κλινοσκεπασμάτων ων ως διεπιστώσαμεν επισκεφθέντες τας κατοικίας παντελώς στερούνται. Αι περισσότεραι οικογένειαι είσαι εις τρώγλας της επιτάξεως των οικιών των μη αρθείσης και εις οικτράν αυτών κατάστασιν.

Βιβλία κ.λπ.: Στερείται τελείως. Εδώσαμεν εντολήν εις Κοινότητα Ιωαννίνων να αποστείλη ανά πέντε θρησκευτικά βιβλία και ταλέθ. Επίσης ανάγκη διορθώσεως σέφερων γράμματα εκ μακράς εγκαταλείψεως έχουν καταστραφεί.

Συνημμένον υποβλήθην ημίν υπ' αριθ. 41 υπό σημερινήν ημερομηνίαν εν σχέσει προς ανωμαλίας ως αναφορά αποσταλέντα είδή ιματισμού υπερσχέθημεν σχετικώς ότι θα ενεργηθώσιν δέοντα.

Αι προβλέψεις μας διά την κοινότητα είναι αρκετά αισιόδοξαι και εάν τύχη ποίας τινός μερίμνης ασφαλώς θα επανακτήση μέρος της αρχαίας της αίγλης.

Εις τα παρόπονά των διά την πλήρη μέχρι σήμερον εγκατάλειψίν των και διά την παρεχομένη μόνον εις τας φωνασκούσας γύρω της πρωτευούσης Κοινότητας υποστήριξιν εδώσαμεν τας δεούσας εξηγήσεις υποσχεθέντες την αμέριστον συνδρομήν μας εφόσον θα είχωμεν αριστερένα παρά των ιδίων δεδομένα.

* *Η Ισραηλιτική Κοινότητα 'Άρτας απέστειλε στις 22.5.1946 την παρακάτω επιστολή προς το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος (Κ.Ι.Σ.) σχετικά με τις άμεσες ανάγκες της:*

«Κύριοι,

Σχηματίζομεν την παρούσαν μας ίνα σας γνωρίσωμεν ότι ο ημέτερος κ. Κανάρης Κωνσταντίνης αφιχθείς εις την πόλιν μας είχε την καλοσύνην να παραμείνη επ' αρκετών και να μελετήση προσωπικώς και επιστημένως τας ανάγκας της Κοινότητός μας επισκεφθείς τας συναγωγάς μας, το νεκροταφείον, το σχολείον και πλείστας οικίας ομοθρήσκων μας και απέκτησε ιδίαν γνώμιν της όλης καταστάσεως.

Το Συμβούλιον της Κοινότητός μας εισηγήθη εις τον ημέτερον κ. Κ. Κωνσταντίνην τας κατωτέρω επιτακτικάς ανάγκας τας οποίας και ο ίδιος εθεώρησεν απαραίτητους και τας ενέκρινε.

1ον) Τον διορισμόν του Ραχαμίμ Μάτσα από τας 22 τρέχοντος ως Σαμάς και εμισθούν γραμματέως δι' ημίσειαν ημέραν ως κατάλληλον το Συμβούλιον της ημετέρας Κοινότητος εθεώρησεν τον ταμίαν του Διοικητικού Συμβουλίου κ. Ραχαμίμ Μάτσαν μη υπάρχοντος καταλληλοτέρου. Τυγχάνει δε ούτος προστάτης πολυμελούς οικογενείας και οιδέν πόρον ζωής έχει. Τα ανωτέρω εθέσαμεν υπ' οψή του κ. Κ. Κωνσταντίνην ο οποίος ενέκρινεν τον διορισμόν του κ. Ραχαμίμ Μάτσα.

2ον) Τον διορισμόν από 22 τρέχοντος ως χαζάν και διδασκάλουν εβραϊκών του Βαρούχ Αβραάμ Βαρούχ ούτος υπερσχέθη ενώπιον του κ. Κ. Κωνσταντίνη ότι αναλαμβάνει την θέσιν ταύτην δι' εν και μόνον εξάμηνον καθόσον μελετά την μόνιμον εγκατάστασίν του εν Κερκύρᾳ.

3ον) Ο ημέτερος κ. Κ. Κωνσταντίνης διαπιστώσας την ανάγκην της αμέσου περιμανδρώσεως της ερειπωθείσης Συναγωγής και την επισκευήν της λειτουργούσης Συναγωγής μας εξουσιοδότησεν να σας γράψωμεν όπως μας εμβάστε το ποσόν των δραχμών 1.500.000 έναντι το ταχύτερον.

Επί πλέον παρακαλούμεν όπως μας εμβάστε και δραχμάς 100.000 ως διέταξεν ο κ. Κ. Κωνσταντίνης να δώσωμεν εις τον ομόθρησκόν μας Ηλίαν Ισήν ασθενούντα εκ τύφου και νοσηλευόμενον εις το Κεντρικό Νοσοκομείον επισκεφθείς τούτον προσωπικώς ο ίδιος ο κ. Κ. Κωνσταντίνης.

Διά την διαχείρησιν και παρακολούθησιν της εργασίας, επισκευής συναγωγών, νεκροταφείου και σχολείου, τη εισηγήσει του κ. Κ. Κωνσταντίνη το Συμβούλιον μας διώρισεν την κάτωθι επιτροπή:

1ον) Σαμπτίνον Δανιήλ, 2ον) Ηλίαν Ισήν, 3ον) Αβραμίνον Ιερεμίαν, 4ον) Σαμουήλ Μιζάν, 5ον) Βίκτωρ Σαμπάν, 6ον) Σαμουήλ Μάτσαν».

Η Εβραϊκή Κοινότητα Αγρινίου υπαγόταν στην Κοινότητα της Πάτρας. Συνυπολογιζόμενος ο εβραϊκός πληθυσμός των πόλεων αυτών ανερχόταν προπολεμικά σε 265 άτομα. Σήμερα δεν υπάρχει καμία από τις δύο αυτές εβραϊκές κοινότητες. Η Συναγωγή Πατρών έχει μεταφερθεί και διατηρείται στο Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος, στην Αθήνα.

«Έχομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν ότι κατόπιν εκκλήσεως εξ' Άρτης των εν Αγρινίῳ Ισραηλιτών όπως επιληφθώμεν επιτοπίως των ξητημάτων των και εξεύρωμεν λύσιν τούτων, μετέβημεν και εξητάσαμεν τα αφορώντα τούτους ξητημάτα συγκαλέσαντες άπαντας σήμερον εις σύσκεψιν εις ην ευχαρίστως διεπιστώσαμεν πλήρη μεταξύ τούτων κατανόησιν ώστε αι υφιστάμεναι παρεξηγήσεις να διαλυθώσιν ευχερώς.

Πληθυσμός: προ του διωγμού 52, μετά τον διωγμόν σήμερον 32 ψυχαί, προβλέπεται αύξησης τούτων ώστε συν τω χρόνω να σχηματισθή αξιόλογος Κοινότης.

Πρωτίστως ενδείκνυται να μονιμοποιηθή εν Αγρινίῳ η ύπαρξης Ισραηλιτικής Κοινότητος και παρακαλούμεν όπως ενεργηθώσιν ει δυνατόν τα δέοντα το ταχύτερον, δοθέντος ότι το τοιούτον από πάσης απόψεως ως εξηριβώσαμεν είναι απολύτως επιβεβλημένον.

Γραφείον Κοινότητος, σχολείον, Συναγωγή: Δεν υπάρχουν.

Προσέβημεν από σήμερον εις ενοικίασιν εν ομοφωνίᾳ ενός καταλλήλου δωματίου ομιθρήσκου όπως χρησιμεύση και διά τας τρεις υπηρεσίας, Συναγωγής, σχολείου και γραφείου Κοινότητος αντί μηνιαίου μισθώματος δραχμών είκοσι πέντε χιλιάδων(25.000) και παρακαλούμεν όπως εγκριθή η ενέργειά μας αύτη.

Ο κ. Σάββας Μιζάν, έμπτορος υιός αρχιλαβίνου, προσεφέρθη όπως εκτελή καθήκοντα Χατζάν δωρεάν.

Ο κ. Λεών Μάτσας, υπάλληλος της Εθνικής Τραπέζης, τελούροφοιτος Εβραϊκής Σχολής Ιωαννίνων προσεφέρθη όπως εκτελεί καθήκοντα διδασκάλου εβραϊκής δωρεάν.

Και εις τους δύο, λίαν καταλλήλως δι' ας ανέλαβον ανθρομήτως υπηρεσίας, παρακαλώ όπως εκφρασθώσιν αι ευχαριστία του Συμβούλου διά την πολύτιμον διά τους Εβραίους Αγρινίου προσφοράν των.

Διά την αγοράν καθισμάτων (δέκα, 10) κατασκευήν γραφείου διά τα γραφεία της Κοινότητος και αγοράν των αναγκαίων βιβλίων παρακαλώ όπως εγκριθή πίστωσις δραχμών τριακοσίων πεντήκοντα χιλιάδων (350.000).

Η Κοινότης έχει ανάγκην 15 αλφαριθμητικών εβραϊκών διά τους μαθητάς, ολίγων βιβλίων διά τας εβραϊκάς προσευχής και ταλέθ. Εν σέφερ παρεκλήθη ν' αποστείλη η Κοινότης 'Άρτης.

Εξεφράσθησαν παράπονα διά ποίον λόγον δεν έλαβον

Στο Αγρινίο ζούσαν πριν από τον πόλεμο 52 Εβραίοι. Κατά την επίσειρή του στην πόλη, ο Κ. Κωνσταντίνης αναφέρει την ύπαρξη 32 Εβραίων. Από την παρακάτω έκθεση του Κ. Κωνσταντίνη, με ημερομηνία 31.5.1946, φαίνεται η προσπάθεια της ολιγάρχιμης Κοινότητας να αναδιοργανώσει την εβραϊκή ζωή στην πόλη:

ηπειρωτικών βιοήθημα εφ' όσον οι πλείστοι τούτων είναι Ηπειρώται εκ γενετής.

Περιθαλψις: Ανάγκη αποστολής ενέσεων Κάλτσιον δι' ασθενή κρατούμενον εν Μεσολογγίω, Σάββα Ισίς του Εφραΐτη, επίσης ποσού μέχρι δραχμών εκατόν χιλιάδων (100.000) διά νοσηλείαν του και έξοδα αποφύλακίσεως του επίσης βιοήθημα εις όμηρον Αιτωλικού η οποία υπέστη έκτρωσιν.

Δεν έλαβον εισέτι κλίνας, οικιακά σκεύη κ.λπ. των οποίων έχουσι πάντες ανάγκην και παρεκλήθημεν όπως ενεργήσωμεν αρμοδίως».

* Ακολούθει η δημοσίευση της σχετικής επιστολής της Ισραηλιτικής Κοινότητας Αγρινίου (με υπογραφή Λ. Μάτσας) προς το ΚΙΣ με ημερομηνία 29 Μαΐου 1946:

«Κύριε Πρόεδρε,

Έχομεν την τιμήν να σας αναφέρομεν ότι σήμερον το εσπέρας είχαμεν την ευτυχή συγκυρίαν να δεχθώμεν εν ολομελεία ημών την επίσκεψιν του υμετέρου εκπροσώπου κ. Κανάρη Κωνσταντίνη.

Η ευγενής του προσωπικότης μεταξύ ημών την εσπέραν ταύτην μας μετέδωσε χαράν και ελπίδα διά τα ιδανικά ημών ως φυλής και ως έθνους.

Διεξοδικώς κατά την κοινήν ταύτην συνεδρίασιν συνεζητήθησαν άπαντα τα απασχολούντα ημάς κοινοτικά ζητήματα.

Διά την εμφάνισιν εν Αγρινίῳ οργανωμένης Ισραηλιτικής Κοινότητος εις την πρώτην γραμμή εμφανίζονται 1) η τέλεσης κατά περιόδους θρησκευτικών τελετών και των θρησκευτικών καθηκόντων, 2) η μετάδοσης εις τα παιδιά μας εβραϊκών γραμματικών γνώσεων, 3) η λειτουργία κοινοτικού γραφείου.

Ελήφθησαν δε αι ακόλουθαι σχετικαί αποφάσεις:

1) Με έργωσιν του υμετέρου κ. Κωνσταντίνη Κανάρη, ως εκπροσώπου υμών, προέβημεν εις την μίσθωσιν καταλλήλου αιθουσής αντί δρχ. 25.000 μηνιαίως. Η αιθουσα αύτη θα χρησιμεύση ως κοινοτικό γραφείον, ως χώρος τελέσεως θρησκευτικών καθηκόντων και ως σχολείον. Η μίσθωσις άρχεται από την Ιην προσεχούς μηνός.

Επίσης παρακαλούμεν όπως τεθεί εις την διάθεσιν ημών, με απόδοσιν λογ/σμού, πίστωσις δρχ. 350.000 διά

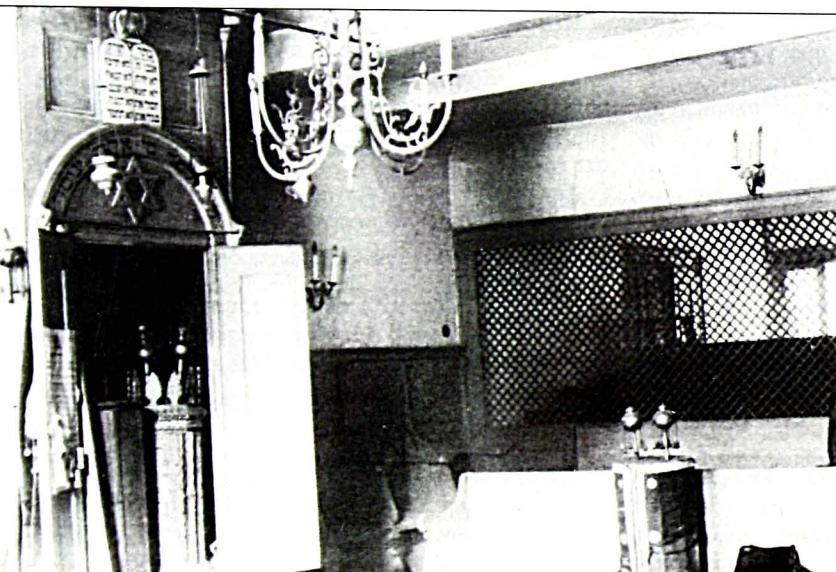
την προμήθειαν 10 τουλάχιστον καθισμάτων, 1 γραφείου κ.λπ. χρειωδών προς συγκρότησην γραφείου. Το ποσόν τούτο κατ' αρχήν ενεκρύθη παρά του κ. Κωνσταντίνη. Αναμένομεν δε και την υμετέραν έγκρισιν.

Διά τας θρησκευτικάς τελετάς μας αναγκαιούν 12 βιβλία, 12 ταλεθύθ. Ως χάζάν επροθυμοποιήθη ο κ. Σ. Μιζάν. Διά τα εβραϊκά μαθήματα μας αναγκαιούν 13 βιβλία δι' αρχαρίους. Διά τα στοιχειώδη μαθήματα προθυμοποιήθη ο κ. Λέων Μάτσας. Αμφότεροι εννοείται

αμισθί. Διά σέφερο γράφομεν σχετικώς προς τας Κοινότητας 'Αρτης και Ιωαννίνων. Τ' ανωτέρω κατά την γνώμην μας και κατά γνωμάτευσιν του κ. Κανάρη Κωνσταντίνη, κρίνονται πραγματοποιήσιμα, εφ' όσον τύχομεν την υμετέρας οικονομικής ενισχύσεως.

Δραττόμεθα της ευκαιρίας να εκφράσωμεν προς υμάς και ιδιαίτερα προς τον κ. Κανάρη Κωνσταντίνη την ημετέραν ευγνωμοσύνην διά την ηθικήν του προς ημάς ενίσχυσιν».

Εβραϊκή Κοινότητα ΠΑΤΡΩΝ

'Αποψη της
Συναγωγής
Πατρών το 1978,
λίγα χρόνια πριν
διαλυθεί η Εβραϊκή
Κοινότητα της
πόλης

Η Εβραϊκή Κοινότητα Πατρών είναι μία από τις αρχαιότερες της Ελλάδος και χρονολογείται από τα προχριστιανικά χρόνια. Η Κοινότητα είχε διαλυθεί κατά την Ελληνική Επανάσταση (1821 - 1829) και επανασυγχροτήθηκε το 1905.

Το 1940, 337 Εβραίοι ζούσαν στην πόλη.

Στην Πάτρα μεταπολεμικά η Εβραϊκή Κοινότητα έκανε μια επιτυχημένη προσπάθεια να αναδιοργανώσει τη δραστηριότητά της.

Παρότι περίπου 100 Εβραίοι ζούσαν στην πόλη μετά την απελευθέρωση, λόγω της εσωτερικής μετανάστευσης η Κοινότητα αυτή

διαλύθηκε. Πολλοί Εβραίοι της Πάτρας ζουν σήμερα στην Αθήνα. Στην Πάτρα και μετά τη μεταφορά της Συναγωγής στην Αθήνα όπως ήδη αναφέρθηκε, τα μόνα λιγοστά στοιχεία που υπάρχουν για να μαρτυρούν την άλλοτε δραστήρια εβραϊκή παρουσία βρίσκονται στην παλιά εβραϊκή συνοικία, στο «Τσιβδί».

Για την προσπάθεια αναδιοργάνωσης, μετά την Κατοχή, της Ισραηλιτικής Κοινότητας Πατρών αναφέρει στην έκθεσή του, με ημερομηνία 31 Μαΐου 1946, ο Κ. Κωνσταντίνης, ενώ ακολουθεί σχετική επιστολή - εγκύλιος του ΚΙΣ.

«Έχομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν ότι προέβημεν εις εξέτασιν των ζητημάτων της ενταύθα Κοινότητος.

Πληθυσμός: Ήδη η Κοινότης αριθμοί 120 εν όλω ψυχής εξ αν 4 ομήρους. Προ του διωγμού ηρίθμει 235.

Αι ανάγκαι της Κοινότητος συνίστανται εις τον ελαιοχωματισμόν των κουφωμάτων των κτιρίων Συναγωγής και οικίσκου του νεκροταφείου ως επίσης και εις την επιδιόρθωσιν των εγκαταστάσεων υδρεύσεως του νεκρο-

ταφείου. Συνεστήσαμεν εις τον κ. πρόδρον και γραμματέα της Κοινότητος όπως υποβάλη πίνακα της αναγκαιότητας δαπάνης.

Παρεκλήθημεν όπως ενεργήσωμεν ίνα χορηγηθή εις τον Ραβίνον ποσοστόν λόγω διωδεκαετούς υπηρεσίας ως επίσης και ως εκτελούντος καθήκοντα σωχέτ δοθέντος ότι είναι και προστάτης οικογενείας.

Συναγωγή, νεκροταφείον, σχολείον, άπαντα εις αριστην κατάστασιν, λειτουργία σχολείου επί του παρόντος δεν παρίσταται ανάγκη, ελλείψει μιαθητών αλλά και διδασκάλουν. Εν γένει ως προς την Κοινότητα ταύτην διεπιστώσαμεν πλήρη τάξιν εις τα της διαχειρίσεως αυτής και αξιέπαινον πνεύμια περισυλλογής και νοικοκυρωσύνης από το οποίον εμείναμεν απολύτως ευχαριστημένοι. Παρά του κ. Μάτσα προέδρου της Κοινότητος ελάβαμεν την διαβεβαίωσιν ότι από Ιησ Αυγούστου θα τεθή εις εφαρμογήν η ετησία εισφορά (Πέτσια) των μελών της Κοινότητος και ούτω από της ημερομηνίας αυτής η Κοινότης θα αποκτήσῃ τον πρό του διωγμού

ριθμόν της μη επιβαρύνοντα το Κεντρικόν Συμβούλιον διά τας δαπάνας της. Εις το νεκροταφείον απέμειναν δύο μόνον πάλαιαί επιτύμβιοι πλάκες.

Παρακαλούμεν όπως εκφρασθή η εναρέσκεια του Κεντρικού Συμβούλιον πρός το Συμβούλιον της Κοινότητος διά την τάξιν και ακρίβειαν η διεπιστώσαμεν εκ της εξετάσεως όλων των ζητημάτων της Κοινότητος και ιδιαίτερως εις τον πρόδρον και τον γραμματέα. Ο τελευταίος ούτος απεποιήθη να δεχθή τον διορισμόν ειδικού γραμματέως όπως τον βοηθήη εις τα παρά τη Κοινότητι καθήκοντά του καίτοι επιβεβαρυμένος με πολλαπλάς απομικάς ασχολίας, τηρεί δε με πρωτοφανή τάξιν τα βιβλία της Κοινότητος και διεξάγει μόνος την αλληλογραφίαν.

Παρεξήγησις μεταξύ των κ.κ. αδελφών Μάτσα (προέδρου και αδελφού του) εν σχέσει πρός διανομήν των εξ Αργεντινής ειδών δεν δύναται να επισκιάσῃ την διατιστωθήσαν ομόνοιαν ήτις βασιλεύει μεταξύ των μελών της Κοινότητος».

Η ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΟΥ Κ.Ι.Σ.

Εγκύκλιος πρός απάσας τας Ισραηλιτικάς Κοινότητας της Ελλάδος

Κύριοι,

Έχομεν την τιμήν να κοινοποιήσωμεν υμίν κατωτέρω το περιεχόμενον του υπ' αριθ. 1532/14.7.46 πρός την Ισραηλιτικήν Κοινότητα Πατρών εγγράφου μας.

Πρός την
Ισραηλιτική Κοινότητα Πατρών
Κύριοι,

Με εξαιρετικήν χαράν και ικανοποίησιν ανεγνώσθη κατά την συνεδρίασιν της 2.7.46 η περί της Κοινότητός σας έκθεσις του ημετέρου κ. Κ. Κωνσταντίνης. Ως επιστέγασμα τούτων ήλθεν το υπ' αριθ. 85/26.5.46 έγγραφόν σας, διά του οποίου μας γνωρίζετε ότι τακτοποιήσαντες τα οικονομικά της Κοινότητάς σας, θα είσθε εις θέσιν από Ιησ Αυγούστου 1946 να ανταπεξέρχεσθε μόνοι σας εις τας ανάγκας σας.

Το Κεντρικόν Συμβούλιον παρακαλεί τον υμέτερον πρόδρον κ. Ισάκ Μάτσα και τους αξίους συνεργάτας του κ.κ. συμβούλους να δεχθούν τα θεμιτότερα συγχαρητήριά του διότι κατόρθωσαν ν' ανασυγχρότησουν την

Κοινότητά σας, πρώτην εξ όλων των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της Ελλάδος και να την φέρουν εις πλήρη οικονομικήν αντάρτειαν.

Είμεθα βέβαιοι ότι θα συνεχίσετε το έργον σας με τον αυτόν ενθουσιασμόν διά την περαιτέρω πρόοδον της Κοινότητος, βέβαιωθείτε δε ότι εκ μέρους μας θα έχετε πάσαν υποστήριξιν πρός τούτο.

Το κείμενον της παρούσης απεφασίσθη όπως κινδοφορήση ως εγκύκλιος πρός όλας τας Ισραηλιτικάς Κοινότητας της χώρας με την ελπίδα ότι θα κεντρίση την φιλοδοξίαν και των άλλων κοινοτήτων να σας μιμηθούν.

Διατελούμεν μετ' εξαιρέτον τιμής
Κεντρικόν Ισραηλιτικόν Συμβούλιον Συντονισμού και Γνωματεύσεως

Ο Γεν. Γραμματέυς
Ρ. Ραφαήλ (Τ.Σ.)

Ο Αντιπρόδρος
Δαν. Αλχανάτης

Το πρώτο μνημόσυνο για τα θύματα του Ναζισμού στην κατεστραμμένη από τους Γερμανούς Συναγωγή του Βόλου (Μάρτιος 1945).

Eβραική Κοινότητα ΒΟΛΟΥ

Η εβραϊκή παρουσία στο Βόλο χρονολογείται από τα προχριστιανικά χρόνια και συγκεκριμένα από την εποχή του βασιλιά Φιλίππου. Αρχαιολογικές ανασκαφές έχουν αποδείξει την ύπαρξη Εβραίων στην περιοχή του Αλμυρού κατά τον 1ο μ.Χ. αιώνα. Η εβραϊκή παρουσία μαρτυρείται επίσης στα χειρόγραφα του Στράβωνα, ενώ ο περιηγητής Βενιαμίν της Τουνέλας, τον 12ο αιώνα, αναφέρει την ύπαρξη 400 εβραϊκών οικογενειών στο Βόλο.

Κατά τον 19ο αιώνα η Εβραϊκή Κοινότητα Βόλου αριθμούσε 1.250 άτομα και είχε αναπτύξει έντονη δραστηριότητα. Κατά την διάρκεια του Β' Παγκοσμίου

Πολέμου το μεγαλύτερο ποσοστό των Εβραίων του Βόλου διασώθηκε χάρη στη συμβολή του Μητροπολίτη Ιωακείμ, των τοπικών αρχών και της Εθνικής Αντίστασης. Το 1949 υπήρχαν στο Βόλο 520 Εβραίοι.

Σήμερα στο Βόλο ζουν 110 Εβραίοι οι οποίοι αποτελούν μία οργανωμένη Κοινότητα.

Η Συναγωγή της πόλης - κτισμένη το 1870 - διατηρείται και λειτουργεί μέχρι σήμερα παρά τις καταστροφές που υπέστη κατά την Κατοχή, όπως αναφέρεται και στην έκθεση του Κ. Κωνσταντίνη, με ημερομηνία 31 Αυγούστου 1946:

«Έχομεν την τιμήν εις εκτέλεσιν υμετέρας εντολής να γνωρίσωμεν ότι κατά την εν Βόλω την 16ην το δέκανος μετάβασιν μας επελήφθημεν της εξετάσεως των αφορώντων την εκεί Ισραηλιτικήν Κοινότητα ζητημάτων επιδιώξαντες συνάντησιν μετά του προέδρου ταύτης κ. Ιωσήφ Μ. Κοέν ήτις και επραγματοποιήθη αυθημερόν.

Κατά ταύτην ο κ. πρόεδρος ανεκοίνωσεν υμίν ότι έλαβεν την απόφασιν δοθέντος του απαιτούμενου υπερ-

βολικού ποσού διά την κατεδαφισιν και ανέγερσιν Ν. Συναγωγής, να μη κατεδαφίση τους τοίχους ταύτης οίτηνες κατά σχετικήν γνωμάτευσιν του αρμοδίου μηχανικού είναι αρκούντως ισχυροί αλλ' επί αυτών να κτίση την νέαν. Περιοριζόμενης ούτω της δαπάνης εις πεντήκοντα περίπου εκατομμύρια μέρος της οποίας θα καλύψῃ εξ επιτοπίου εράνουν ον είχεν ήδη αρχίση και συλλέξη ποσόν δραχμών τριών περίπου εκατομμυρίων επί προϊπολογιζόμενου παρά τούτου πέντε εκατομμυρίων...».

Εβραική Κοινότητα ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Η εβραική παρουσία στα Ιωάννινα χρονολογείται από τον 8ο μ.Χ. αιώνα. Η Εβραική Κοινότητα της πόλης ήταν η μεγαλύτερη Ρωμανώτικη Κοινότητα της Ελλάδος με ιστορικές φιλίες στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία.

Στις αρχές του 19ου αιώνα η Κοινότητα αριθμούσε 1.200 Εβραίους, ενώ στο τέλος του ίδιου αιώνα ο εβραικός πληθυσμός των Ιωαννίνων ήταν 4.000 περίπου. Ο αριθμός των Εβραίων στα Ιωάννινα μειώθηκε μετά τον Α' Βαλκανικό Πόλεμο σε 2.000 άτομα.

Προπολεμικά υπήρχαν τέσσερις Συναγωγές στα Ιωάννινα, η αρχαιότερη, χτισμένη το 1829,

διατηρείται μέχοι σήμερα.

Τον Μάρτιο του 1944 οι Γερμανοί απέκλεισαν την εβραική συνοικία, συνέλαβαν και εκτόπισαν τους Εβραίους της πόλης στα στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Από τους 1.850 Εβραίους των Ιωαννίνων επέζησαν του Ολοκαυτώματος 163.

Σήμερα στα Ιωάννινα ζουν 60 Εβραίοι.

Παρακάτω δημοσιεύονται δύο εκθέσεις του Κ. Κωνσταντίνη, με ημερομηνία 25 Μαΐου 1946, και επιστολή του ΚΙΣ σχετικά με τις αποφάσεις που ελήφθησαν για την διάσωση των εβραϊκών μνημείων της πόλης:

«Έχομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν ότι επελήφθημεν των αφορώντων την ενταύθα Ισραηλιτικήν Κοινότητα ζητημάτων και διεπιστώσαμεν ότι:

Η Ισραηλιτική Κοινότητα Ιωαννίνων αριθμούσα προ του διωγμού 1850 αριθμεί νων 165 ψυχάς, ανασυσταθείσα μετά τον διωγμόν κατά τον Αύγουστον 1945. Διοικήθη υπό προσωρινής επιτροπής μέχρι του Ιανουαρίου τρέχοντος έτους οπότε διενεργήθησαν εκλογαί αναδειχθέντος του νων Διοικητικού Συμβουλίου υπό την προεδρείαν του κ. Ιωσήφ Κοέν.

Συναγωγάι: Πριν τον διωγμού ελείτονύργουν 4 συναγωγαί. Μετά την έξοδον των Ισραηλιτών εχρησιμοποιήθησαν αι μεν δύο έξω του φρουρίου ως κρατητήριον και μαγειρείον διά συσσίτιον, αι δε έτεραι δύο εντός του φρουρίου ως σταύλοι και αποθήκαι.

Ήδη η εντός του φρουρίου μεγάλη Συναγωγή επιδιορθώθη αρκούντως ώστε να δύνανται εν αυτή να εκπληρώσουν ανέτως οι διασωθέντες τα θρησκευτικά των καθήκοντα.

Αι έτεραι τρεις ενδείκνυνται να καθαρισθώσι εκ των εν αυταίς ακαθαρισών και ερειπίων ως επίσης να εξασφαλισθούν διά της κατασκευής θυρών και παραθύρων απάντων λεγλατηθέντων, η ολική δαπάνη προϋπολογίσθη εις εν περίπου εκαπομμύριον δραχμών και παρακαλούμεν όπως εγκριθή αυτή. Ως προς τας εντός των εν λόγω Συναγωγών ζημίας δεν κρίνομεν την ανάγκην επί του παρόντος επιδιορθώσεως τούτων εφ' όσον ως προείπομεν η εντός του φρουρίου επισκευασθείσα μεγάλη Συναγωγή δύναται ανέτως να εξυπηρετήσῃ τας θρησκευτικάς ανάγκας της απυγώς ολιγαρίθμου ήδη Κοινότητος.

Τα πλείστα αι μη άπαντα τα ιερά σκεύη ως αφερώματα Συναγωγών διεσώθησαν και παρεδόθησαν ήδη εις την Κοινότητα χάρις εις αξέπαινον προσωπικόν ενδιαφέρον του δημάρχου Ιωαννίνων κ. Βλαχίδου επαξίως αναγορευθέντος ευεργέτου της Κοινότητος. Εκ των αιθονούντων εν τη Συναγωγή Ιωαννίνων ταλετώθ και θρησκευτικών βιβλίων παρακαλέσαμεν και ελάφαμεν την

διαβεβαίωσιν ότι θα αποσταλούν ανά πέντε εις την παντελώς στερούμενην τοιούτων Κοινότητα Αρτης.

Νεκροταφείον: Ζημίαι μνημείων ονχή σημαντικαί οφειλόμεναι εις την πολυετή εγκατάλειψιν μάλλον παρά εις λεηλασίαν. Οικίσκος νεκροταφείου τελείως κατεστραμμένος. Επίσης ο μανδρότοιχος έχει εις διάφορα σημεία οργήματα από τα οποία είναι δυνατόν να κλαπούν επιτύμβιοι πλάκες, εφόσον φύλαξ δεν είναι δυνατόν να τοποθετηθή χωρίς την κατασκευήν του οικίσκου.

Διά την κατασκευήν του οικίσκου, επιδιόρθωσιν μάνδρας, επισκευήν κεντρικής πύλης και λοιπά, προϋπολογίζεται δαπάνη δραχμών 800.000 περίπου χιλιάδων ήτις παρακαλούμεν όπως κριθή επείγουσα και εγκριθή.

Σχολεία: Το μεν παρθεναγωγείον όπερ ευρίσκεται εις καλήν σχεδόν κατάστασιν είναι επιτεταγμένον και χρησιμοποιείται ως γραφείον της Ανωτέρας Διοικήσεως Χωροφυλακής. Το δε αρρεναγωγείον όπερ εχρησιμοποιήθη κατά τον διωγμόν ως φυλακαί υπέστη σημαντικάς καταστροφάς και ήδη είναι επιτεταγμένον ως κατοικία.

Γηροκομείον: Εις καλήν κατάστασιν. Στεγάζεται το τμήμα Ασφαλείας και το Αγορανομικόν Τμήμα. Ενδέκνυται να γίνη παρά τω αρμοδίων υπουργείων σχετική ενέργεια ώστε να διατάξῃ την Γενικήν Διοίκησιν Ηπείρου και άρη την επίταξιν ίνα εις μεν τον κάτω όροφον στεγασθώσιν τα γραφεία της Κοινότητος, εις δε τον άνωθεν στεγασθώσιν αποστάτευτα κορίτσια εκ των σαράντα περίπου άτινα ευρίσκονται ήδη εις την Κοινότητα.

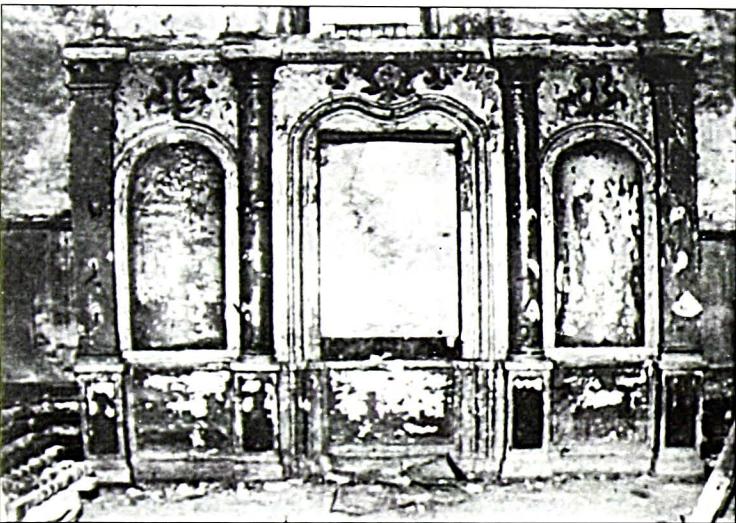
Γραφείον Κοινότητος: Χρησιμοποιείται ήδη δωμάτιον παραχωρηθέν υπό ομοδόχου κ. Αβραάμ Νεγρίν. Ανάγκη χορηγήσεως πιστώσεως μέχρι δραχμών πεντακοσίων χιλιάδων διά την προμήθειαν ενός γραφείου, δέκα καθηισμάτων, μιας αρχειοθήκης και εταζέρας.

Περιουσία της Κοινότητος: Δεν έχει συντελεσθή εισέτι λεπτομερής καταγραφή των κοινοτικών ακινήτων οιδέ των ανηκόντων τυχόν εις εξαφανισθέντας και μη έχοντας κληρονόμους. Ανάγκη όπως ψηφισθή έκτακτος πίστωσις διά την πρόσληψην ειδικού γραμματέως διά την σφραγέν

ταύτην εργασίαν ή εγκριθή ώστε η ήδη γραμματεύς ειδικώς προς τον σκοπόν αυτόν δι' ορισμένον χρονικόν διάστημα εργασθή ολόκληρον την ημέραν.

Παρακαλούμεν όπως αποσταλή η πίστωσις των τριακοσίων χιλιάδων δραχμών διά την δημοσίευσην διά το Σέφερ Ασκαπιώθ. Επίσης η ψηφισθέσαι πίστωσις των εκατόν πενήντα χιλιάδων δραχμών διά τα έξοδα αντιγραφής πρωτοκόλλων εκ των οποίων ούσα ήσαν έτοιμα παρελάβαμεν και αποστείλαμεν σήμερον ημίν.

Περιθαλψις: Η Επιτροπή Περιθάλψεως υπό την προεδρείαν του Αρχιραβίνου κ. Δανιδ Μάτσα αποτελείται από τους κ. κ. Σολομών Μορδοχάι, Μωυσή Γιορτώβ και Σαμι Χατζόπουλον. Το σοβαρότερον πρόβλημα είναι η

'Αποψη της «Νέας Συναγωγής» Ιωαννίνων αμέσως μετά τον πόλεμο. Η Συναγωγή καταστράφηκε ολοσχερώς κατά την Κατοχή

ουσιαστική πρόνοια διά 40 απροστάτευτα κορίτσια ευνικόμενα ήδη εν Ιωαννίνοις. Εφ' όσον ο λόγος της εν τη πόλει παραμονής των είναι η αποκατάστασί των εζητήθη πίστωσις ποσού μέχρι δραχμών διακοσίων χιλιάδων δι' ιατρικήν περιθαλψιν μηνιαίων.

Παρεκλήθημεν όπως ενεργήσωμεν διά την χορήγησιν του ποσοστού λόγω εικοσιτενταετούς υπηρεσίας εις τον Αρχιραβίνον Δανιδ Μάτσα.

Η 2η ΕΚΘΕΣΗ

«Η Ισραηλιτική Κοινότης Ιωαννίνων αριθμούσα προ του διωγμού 1850 μέλη και νυν 165, ανασυσταθείσα μετά τον διωγμόν κατά τον Αύγουστον 1945 διοικήθη υπό της διοισθέσης προσωρινής επιτροπής μέχρι του Ιανουαρίου τρέχ. έτους οπότε διενεργήθησαν εκλογαί αναδειχθέντος του νυν Διοικητικού Συμβουλίου υπό την προεδρίαν του κ. Ιωσήφ Κοέν.

Εφρόντισε διά την αποκατάστασιν των επιστρεφομένων ομήρων και επέτυχε την απόδοσην ορισμένων καταστημάτων και ολιγοτέρων κατοικιών. Διένειμεν τα αποταλέντα παρά του Joint βοηθήματα και εφρόντισε διά την περισυλλογήν των υπολειμμάτων της κοινοτικής

περιουσίας. Παρέλαβεν παρά του κ. Βλαχλίδου δημάρχου Ιωαννίτων τα διασωθέντα ιερά σκεύη των ιερών συναγωγών ήτοι Σεφαρεμί - Σανταγιώθ - Μαπάθ κ.λπ.

Περιουσία της Κοινότητος: Η Ισραηλιτική Κοινότης Ιωαννίνων δεν κατόρθωσε ακόμη να παραλάβῃ την κοινοτικήν κτηματικήν περιουσίαν παρά όλας τας ενεργείας της και τα επανειλημμένα διαβήματά της προς τας αρμοδίας αρχάς. Ήδη μερικαί υποθέσεις ευρίσκονται εις την δικαστικήν οδόν. Η κτηματική περιουσία της Κοινότητος σύγκειται από 8 - 10 κτημάτων (καταστήματα και οικίαι) εκ των οποίων ουδέν μέχρι σήμερον εισόδημα εισέπραξε, καθότι άλλα μεν εισί επιτεταγμένα άλλα δε δεν απεδόθησαν.

Προσεχώς θέλει γίνει λεπτομερής καταγραφή συντασσομένου βιβλίου κτηματολόγιον. Έδη αναφέρομεν τα κάτωθι κτήματα: 4 συναγωγαί, το παρθεναγωγείον, το γηροκομείον και περί τα δέκα άλλα κτήματα εκτός των τυχόν ακινήτων των ανηκότων εις εξαφανισθέντας και μη έχοντας κληρονόμους. Τα ως άνω κτήματα θα αποφέρουν έσοδα περί τας 50 - 60 χιλιάδας δραχμάς μηνιαίων.

Ανάγκαι Κοινότητος: Το σοβαρότερον πρόβλημα της Ισραηλιτικής Κοινότητος Ιωαννίνων είναι η ουσιαστική περιθαλψις των 40 απροστατεύτων κοριτσιών διά της χορηγήσεως μηνιαίου βοηθήματος τουλάχιστον 60 - 70 χιλιάδων δραχμών έως ότου καταστή δυνατόν η χορήγησις συσσιτίου και η αποκατάστασις αυτών.

Μισθοδοσία: Να συμπληρωθή η μισθοδοσία του Αρχιραβίνου υπολογιζόμενου και του ποσοστού προσανέγκεως διά τα χόρνια υπηρεσίας του (25 ετών) και δι' εν άτομον όπερ συντηρεί. Επίσης απαραίτητον είναι να ολοκληρωθούν οι μισθοί του γραμματέως κλητήρος (Σαμούν) και φύλακος του νεκροταφείου, καθότι η σημερινή μισθοδοσία είναι τελείως ανέπαρκής και η Κοινότης έχει ανάγκην του γραμματέως δι' ολόκληρον την ημέραν προκειμένου να συντάξῃ μητρώα, κτηματολόγια, βιβλία κ.λπ....».

* Σχετική είναι και η επιστολή του ΚΙΣ προς την Ισραηλιτική Κοινότητα Ιωαννίνων, με ημερομηνία 3 Ιουλίου 1946:

«Εν συνεχείᾳ του υπ' αριθ. πρωτ. 1319 της 28 Ιουνίου ε.ε. εγγράφου μας γνωρίζομεν υμίν ότι μετά την υποβολήν της εκθέσεως του συμβούλου μας κ. Κανάρη Κωνσταντίνη απεφασίσθησαν υπέρ της Κοινότητός σας τα κάτωθι:

1. Νεκροταφείον: Ενεκρίθη πίστωσις εκ δραχμών οκτακοσίων χιλιάδων (800.000) δι' έξοδα επισκευής του μανδροτοίχου και της κεντρικής πύλης και της κατασκευής του οικίσκου του φύλακος, όπερ ποσόν και σας αποστέλλομεν μέσω της Τραπέζης Αθηνών.

2. Συναγωγή: Λόγω της μεγάλης ελαττώσεως του

αριθμού των μελών της Κοινότητος σας και της ως εκ τούτου πλήρους επαρκείας της διασωθείσης εντός του φυσικού μεγάλης Συναγωγής, δεν ενδείκνυται η αποκατάσταση των τριών ετέρων καταστραφεισών Συναγωγών. Πάντως διά τον καθαρισμόν εκ των εν αυταίς ερεπίων κ.λπ. και τον αποκλεισμόν του χώρου αυτών διά σανίδων ή πλίνθων, ενεκρίθη πίστωσις εκ δραχμών ενός εκατομμυρίου (1.000.000). Το ποσόν τούτο θέλει αποσταλεί υψίν άμα τη περατώσει των άνω υπ' αριθμ. 1 έργων (επισκευή μανδροτοίχου κ.λπ.) και τη υποβολή υψίν κανονικών απολογιστικών καταστάσεων.

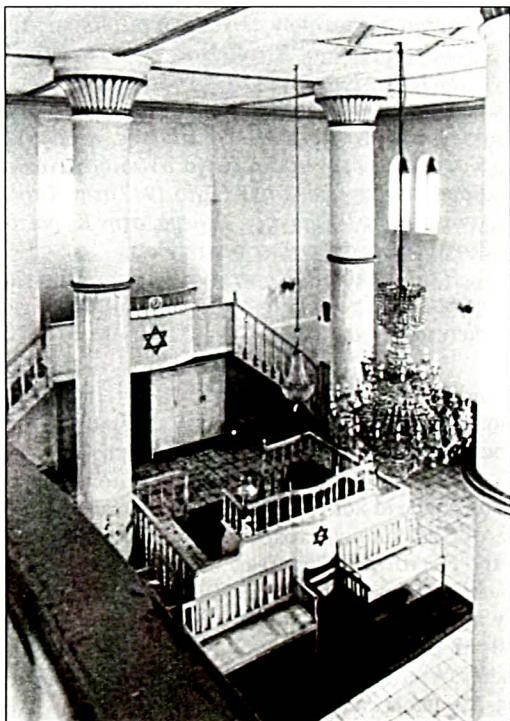
3. Σχολείον - Γηροζομείον: Διά τα επιτεταγμένα ταύτα ακίνητα της Κοινότητος σας δέον να επιμεληθήτε αμέσως του καθορισμού των σχετικών αποζημιώσεων και της εισπράξεως αυτών, τοσούτον μάλλον καθ' όσον τα ποσά άτινα η Κοινότης δύναται να προσπορισθή εκ της αιτίας ταύτης είναι αρκετά σημαντικά.

4. Γραφείον Κοινότητος: Την στοιχειώδη επίπλωσιν του γραφείου της Κοινότητος σας δέον να εξασφαλίσητε εξ ίδιων σας πόρων ή εξ εις είδος εισφορών των μελών σας.

5. Αξίνητος περιουσία της Κοινότητος: Λαμβανομένης υπ' όψιν της επιτακτικής ανάγκης πλήρους απογραφής, τόσον των ακινήτων της Κοινότητος σας, όσον και των εγκαταλελεγμένων περιουσιών ενεκρίθη πίστωσις εκ δραχμών πενήντα χιλιάδων (150.000) διά την μισθοδοσίαν ενός εκτάκτου υπαλλήλου προσληφθησόμενου επί διμήνων και ασχοληθησόμενου αποκλειστικώς και μόνον με την απογραφήν ταύτην. Κατόπιν τούτου παρακαλούμεν όπως μας υποδείξητε κατάλληλον πρόσωπον ινα διοίσουμεν τούτον.

6. Περιθάλψις: Διά τα ζητήματα της περιθάλψεως πρόκειται να επιληφθῇ η αρμοδιά διά ταύτα Κεντρική Επιτροπή Περιθάλψεως, προς ην και εισηγήθημεν σχετικώς».

Εβραϊκή Κοινότητα ΤΡΙΚΑΛΩΝ

Η ρωμανιώτικη Συναγωγή των Τρικάλων, η μόνη που ανοικοδομήθηκε μετά τη γερμανική Κατοχή

Στα Τρίκαλα υπήρχε προτολεμικά μία ανθούνσα Εβραϊκή Κοινότητα η οποία διατηρούσε 3 Συναγωγές που εξιτηρευόταν και τις ανάγκες της γειτονικής Εβραϊκής Κοινότητας της Καρδίτσας. Η αρχαιότερη Συναγωγή, εκείνη των Ρωμανιωτών Εβραίων, είναι η μόνη που διασώθηκε μερικώς μετά τον πόλεμο και ανοικοδομήθηκε αμέσως μετά την απελευθέρωση. Η Εβραϊκή Κοινότητα των Τρικάλων είχε ακόμη τη Συναγωγή των Σεφαραδιτών και εκείνη των Σικελών, ύστερα από μετανάστευση και εγκατάσταση στην πόλη Εβραίων από την Ουγγαρία και τη Σικελία κατά τον 16ο αιώνα. Στις αρχές του 20ού αιώνα ο εβραϊκός πληθυσμός των Τρικάλων ανερχόταν σε 800 άτομα.

Στις 24 Μαρτίου 1944 ο Γερμανοί εισέβαλαν στην Εβραϊκή συνοικία της πόλης - τα «Εβραϊκά» - και συνέλαβαν 166 Εβραίους εκ των οποίων οι περισσότεροι αφανιστήκαν στα ναϊστικά στρατόπεδα. Ωστόσο, το μεγαλύτερο μέρος του εβραϊκού πληθυσμού βρήκε καταφύγιο στις γύρω περιοχές και τα βουνά μετέχοντας στην Εθνική Αντίσταση. Ο σινολικός εβραϊκός πληθυσμός των Τρικάλων προτολεμικά ανερχόταν σε 520 άτομα. Στα αρχεία του ΚΙΣ, το 1949, αναφέρεται ότι στα Τρίκαλα υπήρχαν 50 Εβραίοι.

Σήμερα στα Τρίκαλα ζουν 50 Εβραίοι και η ιστορική Ρωμανιώτικη Συναγωγή της πόλης λειτουργεί ακόμη.

Στις 24 Αιγυπτίου 1946, ο Κανάρης Κωνσταντίνης αναφέρει στην έκθεσή του, σχετικά με την Εβραϊκή Κοινότητα Τρικάλων:

Πληθυσμός: 270 ψυχαί. Προτολεμικώς 500, απήχθησαν 145, εξ αυτών επανήλθον 10.

Συνεστήσαμεν όπως γένει έναρξις λειτουργίας της κοινοτικής μηχανής διότι ως και παρά του Συμβούλιου

ομολογήθη ως εκ της εντάσεως των προσωπικών ασχολιών των μελών του τούτου δύναται να λέχθῃ ότι τα κοινοτικά παραγμέληθησαν εις σημείον πλήρους εγκαταλείψεως.

Ιδρύματα Κοινότητος: Η μεγάλη Συναγωγή εν καλή σχετικώς καταστάσει απαιτούσα μόνον εξοπλισμόν διά σεφαρείμ, βιβλίων θρησκευτικών, ταλέθ, καθισμάτων. Η ετέρα τελείως κατεστραμμένη διά την εκτέλεσιν της μελέτης ανεγέρσεως και μετατροπής ταύτης εις λέσχην και σχολείον ο πρόεδρος της Κοινότητος μηχανικός μας υπερσέθη ότι θα συνεννοηθή αμέσως μετά του Κεντρικού Συμβουλίου εφ' όπον λόγω των σημειωνών επιτακτικών οικονομικών αναγκών δεν δύναται μετά λύπης του να εκπληρώση δοθείσαν εις τον πρόεδρον του Κεντρικού

Συμβουλίου προ τινος υπόσχεσιν περί δωρεάν καταρτισμού ταύτης.

Νεκροταφείον παραμελημένον. Πάντως ως μας εγνώσιεν ο κ. πρόεδρος της Κοινότητος το αποσταλέν ποσόν ενός εκατομμυρίου δεν διετέθη δι' ον προωρίζετο σκοπόν, διά διαφόρους δηλαδή επισκευάς τούτου.

Τα γραφεία της Κοινότητος με έξωθεν του κτιρίου σχετικήν επιγραφήν νεοκατασκευασθείσαν εις το σχολείον εν καλή καταστάσει.

Περίθαλψις: Εκ των 80 οικογενειών αι 65 ως μας επληροφόρησαν ελάμβανον βοήθημα. 'Ηδη σχετική επιτροπή εργάζεται εντατικώς όπως περιορίση τον αριθμόν τούτων εις τους ολιγίστους έχοντα πραγματικήν ανάγκην τούτο συμφώνως προς την σχετικήν εγκύλιον».

Εβραιϊκή Κοινότητα ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Για την Ισραηλιτική Κοινότητα Καρδίτσας δεν υπάρχουν πολλά στοιχεία δεδομένου ότι υπάγοταν στην Κοινότητα Τρικάλων, όπως αναφέρει και στην παρακάτω έκθεσή του ο Κανάρης Κωνσταντίνης, που επισκέφθηκε την πόλη στις 22 Αυγούστου 1946.

Είναι γεγονός ότι οι Εβραίοι της Καρδίτσας έτυχαν της ανθρωπιστικής συμπαράστασης του χριστιανικού πληθυσμού και κυρίως των τοπικών αρχών και της Εθνικής Αντίστασης, με αποτέλεσμα να σωθούν σχεδόν στο σύνολό τους, βρίσκοντας καταφύγιο στα γύρω χωριά. Αξίζει να σημειωθεί η βοήθεια που προσέφεραν ο τότε διευ-

θυντής του δήμου Βασ. Λάππας με την έκδοση πλαστών ταυτοτήτων αλλά και ο διεμηνέας των Γερμανών Γιώργος Κατσούλας.

Μετά την Γερμανική Κατοχή και παρά το γεγονός ότι στην Καρδίτσα υπήρχαν 82 Εβραίοι, όπως αναφέρει ο Κ. Κωνσταντίνης, η Εβραϊκή Κοινότητα δεν κατάφερε να αναδιογανωθεί. Βάσει των αρχείων του ΚΙΣ, το 1947 στην Καρδίτσα υπήρχαν 90 Εβραίοι. Σήμερα, στην Καρδίτσα ζουν μόνο δύο εβραϊκές οικογένειες.

Η έκθεση του Κ. Κωνσταντίνη από την επίσκεψή του στην πόλη, στις 22 Αυγούστου 1946, δημοσιεύεται παρακάτω:

«Εν συνεχείᾳ προς το από 14 τρεχ. έγγραφόν μας έχομεν την τιμήν να σας γνωρίσωμεν ότι εξητάσαμεν τα αφορώντα την ενταύθα ισραηλιτικήν παροικίαν ζήτηματα.

Πληθυσμός: Αποτελείται από 24 οικογενείας αριθμούσας 82 άτομα με προοπτικήν αυξήσεως του πληθυσμού. Κατά τον διαγμόν δεν εσημειώθη καμία απώλεια καθ' όσο επρονόησαν να εγκαταλείψουν εγκαίων την πόλιν. Ο μόνος υπό των Γερμανών συλληφθείς επέστρεψεν.

Ιδρύματα: Ουδέν. Η παροικία λόγω του ολιγαριθμού των μελών και μη υπάρξεως νεκροταφείου, Συναγωγής, Ραββίνου δεν έχει αναγνωρισθεί ως Κοινότητα, υπαγομένη εις την Κοινότητα Τρικάλων. Οι διοικούντες φρονούν ότι δύναται να παραχωρηθῇ οικόπεδον παρά του δήμου ως νεκροταφείον οπότε θα γεννηθῇ μόνον ζήτημα περιμανδρώσεως τούτου. Επίσης δεν θα ήτο δύσκολος η εξεύρεσης δωματίου εις οικίαν ομοθόνησκου όπως τούτο χρησιμοποιηθεί ως Συναγωγή και γραφείον Κοινότητος. Η αναγνώρισης όμως της παροικίας ως Κοινότητος θα προσέκρουν εις την εξεύρεσιν των απαιτούμενων προς

συντήρησιν αυτής χρηματικών πόρων. Η επιθυμία των όπως κατά διαστήματα έρχεται ο Ραββίνος της Κοινότητος Τρικάλων και διδάσκει τους εδώ εβραιοπαΐδας τα εβραϊκά γράμματα και την εβραϊκήν θρησκείαν δεν είναι παράλογος και απραγματοποίητος εφόσον και ο πρόεδρος της Κοινότητος Τρικάλων είναι σύμφωνος προς τούτο ως μας είπεν και οι εδώ ομιλούσκοι ως μου εδήλωσαν προσφέρονται να του εξασφαλίσουν στέγην και διατροφήν κατά την ενταύθα διαμονήν προς εκτέλεσιν των καθηκόντων του, φριλοξενούντες τούτον αλληλοιδιάδοχως. Δεν υπολείπεται η εξεύρεσις εκ δρ. 8.500 - αναγκαιούντος σήμερον ποσού δι' έξοδα εισιτηρίου μετ' επανόδου όπερ καλόν θα ήτο να διαθέση κάποια Ισραηλητική Φιλανθρωπική Οργάνωσις.

Εναντίον της Κοινότητος Τρικάλων εις ην υπάγοντα εξέφρασαν παράπονα ων τη βασιμότητα εξακοιβώσαμεν και κατά τα οποία τους έχει τελείως εγκαταλείψει. Ούτω διά να λάβουν το αποσταλέν επίδομα Ιουλίου ηναγκάσθησαν να στείλουν εις Τρικάλα ειδικόν απεσταλμένον αφού εις τοις διά τον σκοπόν αυτόν αιτήσεις των ουδεμίας απαντήσεως έτυχον. Παρακαλούν όπως το επίδομα

τούτο στέλλεται απ' ευθείας εις Καρδίσαν.

Δάνεια επαγγελματικά: Υποβάλουν παράκλησην όπως η δυνατότερη ενισχυθώσιν οι μικροπωληταί και μικροεπαγγελματίαι της παροικίας διά δανείου προς ανάπτυξην των εργασιών των, και τούτο διότι λόγω της μη εγκαίρου υποβολής αιτήσεων δεν ελήφθη, ως μας είπον, πρόνοια σχετικά με το ζήτημα τούτο.

Φιλανθρωπία: Συνημμένων επίσημων πιστοποιητικών περί της οικτόρας υγιεινής καταστάσεως των παιδιών της παροικίας - αποτόκου των κακουχιών του διωγμού από 1 μηνός μέχρι 17 ετών. Επιβάλλεται η λήψης αποτελεσματικών μέτρων διά την διάσωσήν των.

Εν Καρδίση υπάρχουν επίσης δύο απροστάτευτα ορφανά κορίτσια περί των οποίων δέον να ληφθή μεριμνα. Το ζήτημα των ορφανών απροστατεύτων κοριτσιών

παρουσιάζεται οξύ εις πάσας τας κοινότητας ας επεσκέψημεν όπως ειλάβομεν αφορμήν να τονίσωμεν εις προηγουμένας εκθέσεις μας και παρίσταται ανάγκη να αντιμετωπισθή υπό των φιλανθρωπικών οργανώσεων ως εν των σοβαροτέρων άτινα εκληροδότησε ο διωγμός. Ο απόφοιτος γηγενασίου άπορος Αθραάμ Καπέτας παρακαλεί όπως ενισχυθεί και εξακολουθήση τας σπουδάς του εις το Μικρόν Πολυτεχνείον.

Διανομή ειδών παλαιού ιματισμού: Διεχώρισε την παροικίαν εις δύο δεινώς αλληλομαχομένας μερίδας. Αποδίδοντες πρωταρχικήν σημασίαν εις την μεταξύ των ομοιορήσκων σύμπτων και ανάγκην θα επροτείναμεν όπως παύση η αποστολή τούτων - το πλείστον αναξίων λόγου πεπαλαιωμένων και αχρήστων - εφόσον ενώ καμίαν πραγματικήν ανάγκην δεν θεραπεύουν γίνονται αφορμή μόνον διχονοίας διαιρέσεως και ερίδων».

Εβραιϊκή Κοινότητα ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Η πρώτη αναφορά στην εβραϊκή παρονσία στην Κέρκυρα γίνεται το 1160 από τον περιηγητή Βενιαμίν της Τουνέλας, ο οποίος αναφέρει την ύπαρξη ενός Εβραίου στη νησί. Η Εβραϊκή Κοινότητα της Κέρκυρας ανέγηθε σημαντικά σε πλήθυσμό κατά τον 13ο και 14ο αιώνα με την εγκατάσταση Εβραίων από τη Στερεά Ελλάδα (Ρωμανιώτες). Αργότερα εγκαταστάθηκαν στη νησί και Εβραίοι από την Ιταλία και η Κοινότητα απέκτησε και σεφαρδικό πληθυσμό.

Τον 16ο - 17ο αι. στην Κέρκυρα υπήρχαν δύο συναγωγές. Η «Πουλιέζα» (σεφαρδική), η οποία καταστράφηκε ολοσχερώς το 1943

από βομβαρδισμό, και η «Σκονόλα Γρόζενα» (ρωμανιώτικη), που διατηρείται μέχρι σήμερα.

Κατά τη βρετανική περίοδο ζούσαν στην Κέρκυρα 4.000 Εβραίοι. Το 1941 η Εβραϊκή Κοινότητα του νησιού αριθμούσε 2.000 μέλη. Τον Ιούνιο του 1943, 1.800 Εβραίοι της Κέρκυρας εκτοπίστηκαν από τους Γερμανούς στο 'Αουσβιτς. Μόνον 187 κατάφεραν να διαφύγουν και βρήκαν καταφύγιο σε γύρω χωριά.

Σήμερα στην Κέρκυρα ζουν 71 Εβραίοι.

Ο Κανάρης Κωνσταντίνης επισκέφθηκε την Κέρκυρα στις 29 Μαΐου 1946 και στη σχετική έκθεσή του προς το Κεντρικό Ισραηλίτικό Συμβούλιο αναφέρει τα προβλήματα και την κατάσταση της Εβραϊκής Κοινότητος:

«Έχομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν ότι προέβημεν εις εξέτασιν των αφορώντων την ενταύθα κοινότητα ζητημάτων.

Απυχώς, ότι ευθύς αμέσως περιπέτει εις την αντίληψην και εκ πρώτης όψεως είναι η υφισταμένη διχόνοια μεταξύ των μελών της Κοινότητος.

Επί του ουσιώδους τούτου ζητήματος κατεγίναμεν επιμόνως και κατελήξαμεν εις το συμπέρασμα ότι η μόνη ενδεικνυόμενή λύσις είναι η ταχεία ενέργεια εκλογών προς ανάδειξην Κοινοτικού Συμβουλίου επίσης ο σχηματισμός επιτροπής περιθάλψεως αντί του μονοπωλιακώς ως εκπροσώπου της Τζόιντ διαχειριζόμενου ταύτην κ. Χαϊμ Μισραχάκη. Και επετύχαμεν ώστε ν' αποδεχθή ο κ. Χαϊμ Μισραχάκης την σύστασιν τομελούς επιτροπής υπό την προεδρεία του, πλην όμως παρίσταται ανάγκη διά την ειρήνευσιν των εκ Κέρκυρα Εβραίων να εκπροσωπεί-

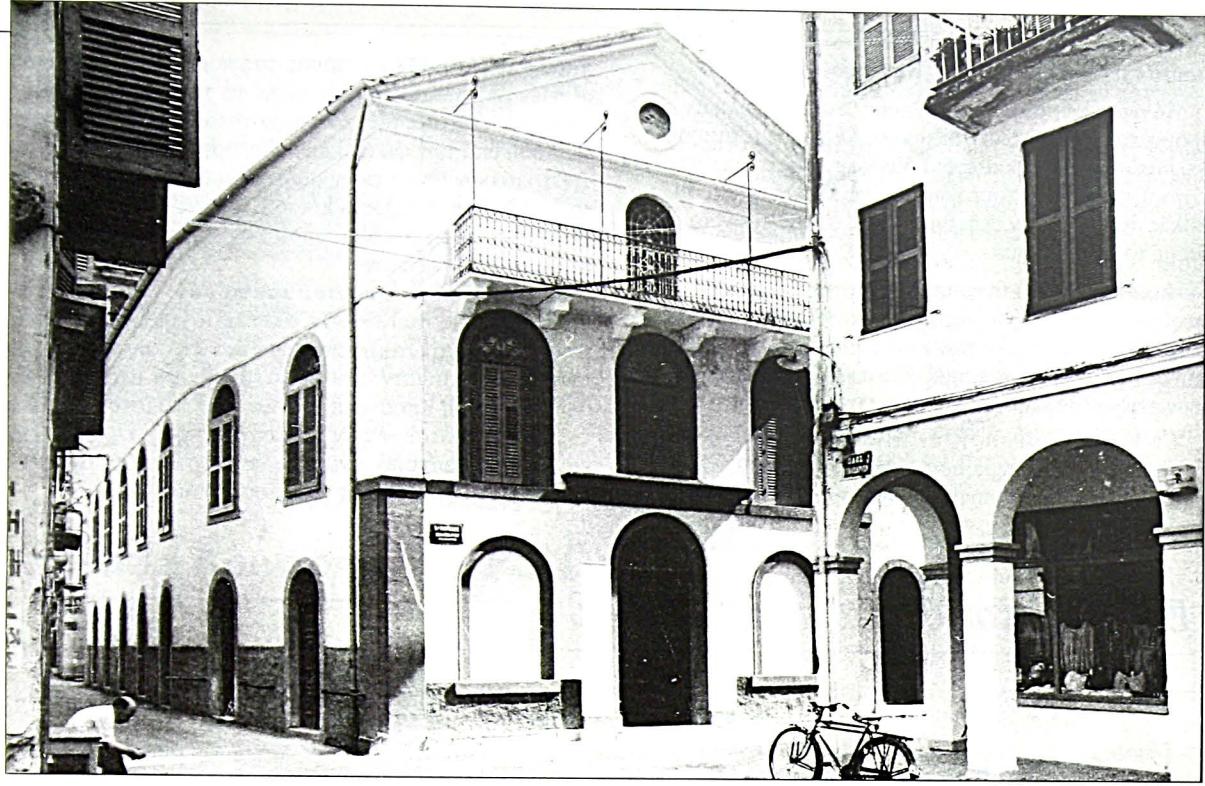
ται εις ταύτην διά τίνος των μελών του, παρ' αυτού οριζομένου και ο σύλλογος των εκ Κέρκυρα ομήρων.

Πληθυσμός: Προ του διωγμού 2000. Ήδη ανέρχεται εις 140 ψυχών εξ ων περί τους 50 ψηφοφόροι.

Γραφείον Κοινότητος: Στεγάζεται προσωρινώς εις οικίαν προέδρου κ. Μταλέστρα. Ανάγκη επιταχθή προς τον σκοπόν τούτων κατάλληλον δωμάτιον.

Συναγωγή: Η μόνη εναπομείνασα εις εβραϊκήν σιναγίαν ουχί εις καλήν κατάστασιν. Ο προϋπολογισμός διά την εκ βάθρων ανακαίνισην της ανέρχεται εις 8.000.000 (οκτώ εκατομμύρια) δραχμών.

Νεκροταφείον: Εις οικτράν κατάστασιν. Ο προϋπολογισμός διά την περιμάνδρωσήν του (εφ' όσον ήθελε τελικώς επιτραπή) και κατασκευήν οικίσκου ανέρχεται εις 17.000.000 (δέκα επτά εκατομμύρια) δραχμών. Εκ τούτων ελήφθησαν ήδη εξ Αιγύπτου, ως μας επληροφόρησεν ο κ.

Η Συναγωγή «Σκονόλα Γκρέκα» η μόνη που διασώζεται μέχρι σήμερα στην Κέρκυρα

Χαῖμ Μισραχῆς, ποσόν εκ δραχ. 4.272.000 (τεσσάρων εκατομμυρίων διακοσίων εβδομήντα δύο χιλιάδων) ως πρώτη δόσις, αναμένεται δε προς τον σκοπόν αυτόν και ετέρα τοι- αύτη εκ δραχμών τεσσάρων εκατομμυρίων (4.000.000).

Σκόπιμον θα ήτο εάν το Κεντρικόν Συμβούλιο ήρχετο εις άμεσον επαφή με τα των εν Αιγύπτῳ ομοιθήσκων γενικώς ώστε να ευρίσκεται εν γνώσει των αποστελλομένων εις Κέρκυραν βοηθημάτων.

Χαζάν: Μεναχέμ Χαῖμ. Προς οικονομικήν του ενίσχυσιν παρακαλούμεν όπως εγχριθή το επίδομα 25ετίας καθ' ην ως εξηρχούμεν εκτελεί το καθήκον Χαζάν. Επίσης όποις εκτελεί καθήκοντα και διδασκάλου, κενωθείσης ήδη θέσεως. Έκ του διά τον φύλακα του νεκροταφείου μηνιαίου επιδόματος το ήμισυ χορηγείται εις τούτον όπως κατοφθώσῃ και επαφέσῃ εις τας στοιχειώδεις βιωτικάς ανάγκας, ήτοι ποσόν δραχμών τριάκοντα χιλιάδων του ετέρου ημίσεως χορηγούμενον εις τον φύλακα.

Σχολείον: Οίκημα εις κακήν κατάστασιν. Χρησιμοποιείται ήδη ως κατοικία 15 περίπου ομήρων διαμενόντων υπό τας ελεεινοτέρας συνθήκας άνευ κλινών, στρωμάτων, οικιακών σκευών, υαλοπίνακών κ.λ.π.

Επισκεφθέντες τούτους ιδιαιτέρως μετά του Συμβουλίου της Κοινότητος ως και του αντιπροσώπου της Τζόιντ Χαῖμ Μισραχή απροόπτως διεπιστώσαμεν κατάστασιν όντως αξιοθρήνητον. Τη εισηγήσει μας ελήφθη απόφασις του Κοινοτικού Συμβουλίου κατά πλειοψηφίαν όπως τοποθετηθούν υαλοπίνακες τινές εκ ποσού δραχμών 800.000 όπερ ως επληρωφορήθημεν έχει εις χείρας του προς τον σκοπόν αυτόν ο κ. Χαῖμ Μισραχῆς. Παρακαλούμεν δε όπως ενεργηθώσιν τα δέοντα προς ανακούφι-

σιν των ατυχών αυτών διά της αποστολής των ως άνω στοιχειωδώς αναγκαιούντων ειδών.

Ιατρική περιθαλψις: Ως μας εγνώσιεν ο πρόεδρος η Κοινότης διαθέτει ιατρόν διά τους απόρους και μερικά φάρμακα. Ανάγκη αποστολής ενέσεων Κάλτσιον και σταφυλοκοκκιάσεως.

Εξεφράσθησαν ημίν παράπονα διά την μη εισέτι διάθεσιν υπέρ των απόρων της Κοινότητος κλινών, στρωμάτων, μαγειρικών σκευών κ.λ.π. ων έχει άμεσον ανάγκην. Επίσης τα αναγκαία είδη διά τρεις απόρους επιτόκους και ληφθώσιν μέτρα διά τρία παιδιά μέχρις ηλικίας δώδεκα και ετών μεταξύ των οποίων κορίτσιο ορφανό από πατέρα και μητέρα. Επίσης ληφθή πρόνοια διά δύο ασθενείς εκ σοβαροτάτου κληρονομικού νοσήματος ονόματι Βαγγέλης Αλεξανδρου.

Συνημμένως πίναξ κτηματικής περιουσίας Κοινότητος.

Κρίνομεν ότι τα αναφερόμενα εν αυτώ εισοδήματα δέον μετά την αφαίρεσιν των φόρων και ποδοστού εισπράξεων να εκπίπτονται εκ του αποστελλομένου μηνιαίου ποσού.

'Οσον αφορά την εγκαταλελειμμένη κτηματικήν περιουσίαν, πίναξ θ' αποσταλή εντός δεκαημέρου υπό του διαχειριζομένου ταύτην δικηγόρου λίαν απησχολημένου. Η κινητή ευρίσκεται εις αιθουσαν ψυχιατρείου Κερκύρας ης την μίαν κλείδα έχει η εφορία και την ετέραν η κοινότης. Η περιουσία αυτή παρά την η υπέστη λεηλασίαν είναι αρκετά σημαντική και εφ' όσον η Εφορία συνεφώνησεν με την γνώμην της Κοινότητος όπως δοθή εις αυτήν, είναι ανάγκη όπως ληφθώσιν τα αναγκαία μέτρα διά την

κανονικήν εκποίησίν της, ως επίσης και την διάθεσιν του εξ αυτής προϊόντος συμφώνως τω νόμω περὶ εγκατάλειψιμένων εβραϊκών περιουσιών, δοθέντος ότι αι γνώμια διίσταντα του μεν ήδη προέδρου χέοντος την γνώμην όπως διανεμηθή μεταξύ των μελών της Κοινότητος Κερκύρας, ετέρων δε μελών εχόντων την γνώμην όπως διατεθή υπέρ ενός σκοπού.

Το Κεντρικόν Συμβούλιον δέον σοβαρώς ν' ασχοληθῇ με το ζήτημα τούτο όπερ αποτελεῖ την σπουδαιοτέραν

ίσως αφοριμήν διζονοίας μεταξύ των δύο διαμαχομένων κοινοτικών μεριδῶν. Η αυτή απόφασις δέον να ληφθῇ και διά τα εν τω ενεχυροδανειστηρίω Κερκύρας εγκαταλειψιμένα εβραϊκά ενέχυρα.

Ο Αριάνδος Σάββας Ααρών σπουδαστής Ανωτάτης σχολής οικονομικών επιστημών μας παρεκάλεσε όπως εισηγηθώμενος και τύχη και αυτός χορηματικής ενισχύσεως προς αποτελέσματιν των σπουδών του».

Εβραϊκή Κοινότητα ΚΩ

Ηεβραϊκή Κοινότητα της Κω είχε έντονη δραστηριότητα από την αρχαιότητα και σχετικές αναφορές υπάρχουν στο έργο του Ιώσηπου. Η Κοινότητα της Κω ανέγέρθη σε αριθμό Εβραίων μετά την απέλαση των Εβραίων από την Ισπανία, αλλά παρήκμασε στους επόμενους αιώνες. Στις αρχές της δεκαετίας του 1930, 160 Εβραίοι ζούσαν στο νησί. Τον Ιούλιο του 1944 τα 120 μελή της Εβραϊκής Κοινότητας συνελήφθησαν από τους Ναζί και εκτοπίστηκαν στο Άονιοβιτς. Ο Εβραϊσμός της Κω αφανίστηκε. Το 1948 ζούσαν εκεί μόνο δέκα άτομα και αργότερα η Κοινότητα διαλύθηκε.

Η Συναγωγή της Κω, κτισμένη το 1934, διατη-

ρείται μέχρι σήμερα και λειτουργεί ως Πνευματικό Κέντρο του Δήμου. Το εβραϊκό νεκροταφείο του νησιού επίσης διατηρείται σε καλή κατάσταση και περιλαμβάνει παλιές επιτύμβιες πλακές μεγάλης ιστορικής αξίας.

Το έγγραφο που ακολουθεί είναι ινηφεσιακό σημείωμα προς τον πρόεδρο του ΚΙΣ, το οποίο συνέταξαν στις 11 Αυγούστου 1955 ο Κανάρης Κωνσταντίνης και ο Σαμι Μορδώχ, ίστερα από συνάντησή τους με τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών Σπυρίδωνα για το θέμα της διατηρησης των Σιναγωγών και των εβραϊκών νεκροταφείων και ιδιαίτερα για εκείνα της Κω:

«Σήμερον ώραν 1 μ.μ. οι κ.κ. Κανάρης Κωνσταντίνης και Σαμι Μορδώχ συνοδεύουμενοι παρ' εμού επεσκέψθημεν τον Μακαριώτατον Αρχιεπίσκοπον εις ον εξέθεσαμεν την πρόθεσιν των Αρχών να θίξουν τας ιεράς Σιναγωγάς και νεκροταφεία επιμείναντες περισσότερον επιτων ξητημάτων της νήσου Κω.

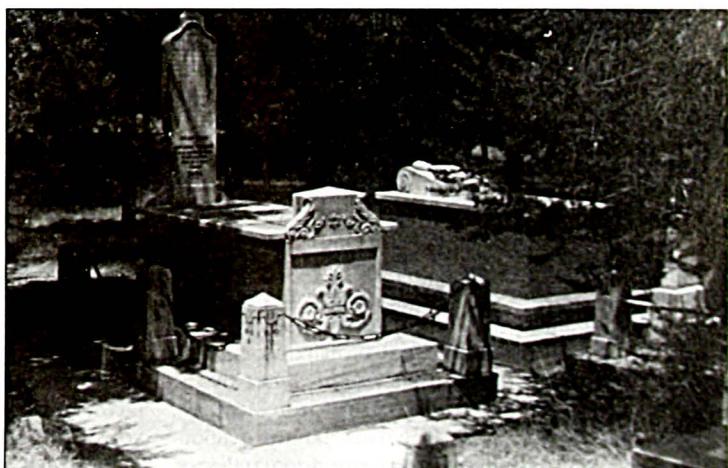
Ο Μακαριώτατος εξέφρασε την βαθειάν του λύπην διά τα γεγονότα, επεκοινώνησε δε αμέσως τηλεφωνικώς μετά τον κ. Βεναρδή δ/ντού του Υπουργείου Οικονομικών από τον οποίον και εξήτησε να απαλλάξῃ την Συναγωγήν και νεκροταφείον Κω από οιασδήποτε δεσμεύσεως.

Ο κ. Βεναρδής υπεσχέθη εις τον Αρχιεπίσκοπον ότι θα τηλεγραφήσῃ αμέσως εις Κω σχετικώς.

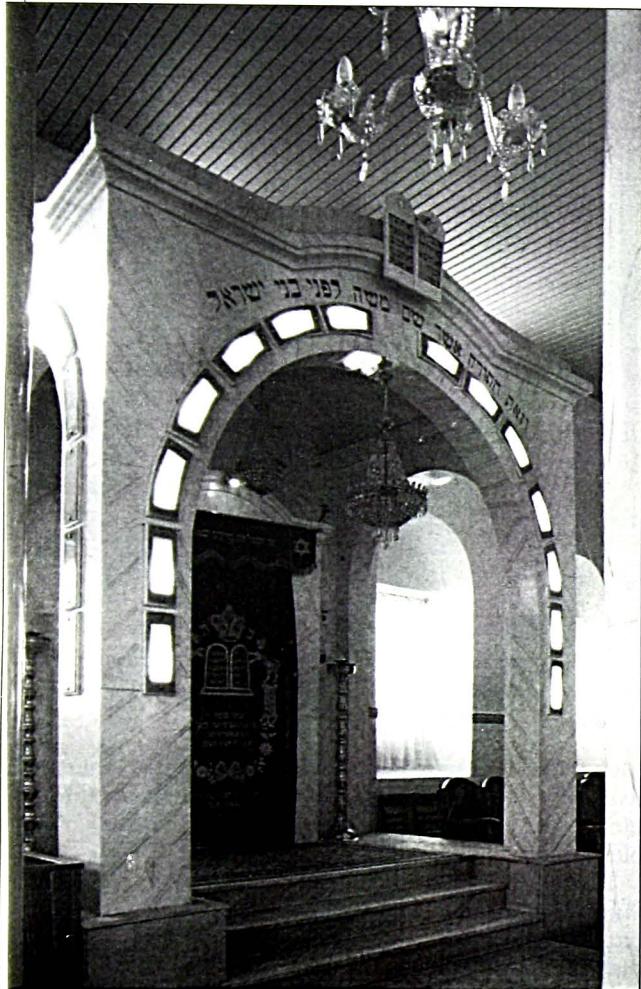
Εξαντληθέντος του υπό συζήτησιν θέματος ο Μακαριώτατος εξέφρασεν εν συνεχεία θεομήν παράκλησην εις τον κ. Κ. Κωνσταντίνην όπως και αυτός προσωπικώς και άπαντες οι Έλληνες Ισραηλίται παράσχουν την συνδρομήν των διά την ανέγερσιν ανδριάντος εις τον ήωα συνταγματάρχην Φριξήν, ηρώτησε δε τον κ. Κωνσταντίνην πού φρονεῖ ότι δέον να ανεγερθῇ ούτος. Ο κ. Κωνσταντίνης αφού ηγεμονίστησε τον

Μακαριώτατον, υπέβαλε την γνώμην όπως ο ανδριάς ανεγερθή εν Αθήναις, ως προς δε την τοποθεσίαν αποφασίση η προς τούτο συσταθμομένη τη εισηγήσει του αρμοδίας επιτροπής.

Η επιτροπή εβεβαίωσε τον Μακαριώτατον ότι ο ελληνικός Εβραϊσμός ομοθύμως θα βοηθήσῃ το έργον τούτο, όπερ ευηρεστήθη να αναλάβῃ υπό την υψηλήν προστασίαν του».

Το εβραϊκό νεκροταφείο της Κω διατηρείται μέχρι σήμερα και περιλαμβάνει ταφόπετρες που χρονολογούνται από τον 17ο αιώνα

Η Συναγωγή της Λάρισας όπως αναστηλώθηκε μεταπολεμικά. Στην έκθεση του Κ. Κωνσταντίνη η κατάστασή της χαρακτηρίζεται «αξιοθήνητη» αμέσως μετά τη γερμανική Κατοχή

«Κατόπιν υμετέρας εντολής έχομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν ότι επελήφθημεν της εξετάσεως των αφορώντων την ενταύθη Ισραηλιτικήν Κοινότητα εκκρεμώντων ζητημάτων.

Δοθέντος ότι ο πρόεδρος κ. Αλβέρτος Φάις παρητήθη, ο γραμματεύς Αβραάμ Αλχανάτης ασθενεί πάσχων τους οφθαλμούς ως μας επληροφόρησαν, ο ελεγκτής Ισάκ Ζακάρ, ευρίσκεται εις Αθήνας και ο σύμβουλος Δαυίδ Ιεσουβάς εις Λουτρά, συνηντήθημεν εις το γραφείον της Κοινότητος μετά του αντιπροέδρου Αλβέρτου Μισραχή, του ταμίου Ισαάκ Μάιση και του αναλαβόντος συμβούλου ως πρώτου επιλαχόντος αντί του παραιτηθέντος προέδρου κ. Αβραάμ Τουρδών.

Από τον 20 π.Χ. αιώνα υπήρχε στη Λάρισα μία Αδραστήρια Εβραϊκή Κοινότητα, η οποία πιθανολογείται ότι ιδρύθηκε κατά τη ρωμαιϊκή περίοδο.

Το 1173 ο Βενιαμίν της Τουδέλας αναφέρει την ύπαρξη στη Λάρισα ανθούσας Εβραϊκής Κοινότητας, η οποία συντηρούσε τρεις Συναγωγές και μία Γιεσίβα (Ραββινική Σχολή).

Η Εβραϊκή Κοινότητα της Λάρισας αυξήθηκε σημαντικά τον 14ο αιώνα με την εγκατάσταση εκεί Εβραίων από την Ισπανία.

Το 1881 η Λάρισα είχε εβραϊκό πληθυσμό 2.800 ατόμων.

Η Συναγωγή «Ετς Χαϊμ», η μόνη που διατηρείται μέχρι σήμερα, κτίστηκε το 1866 (η ημερομηνία ανοικοδομήσεως της αναφέρεται και στην παρακάτω έκθεση του Κ. Κωνσταντίνη με βάση το εβραϊκό ημερολόγιο).

Ιδιαίτερο ιστορικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η αρχιτεκτονική της εβραϊκής συνοικίας της πόλης αυτής, γνωστή με το όνομα «Έξι Δρόμου», καθώς τα σπίτια ήταν κτισμένα το ένα δίπλα στο άλλο και με εσωτερικούς διαδρόμους ώστε να επικοινωνούν μεταξύ τους. Για το χαρακτηριστικό αυτό στοιχείο γίνεται αναφορά στην έκθεση του Κ. Κωνσταντίνη.

Η Εβραϊκή Κοινότητα της Λάρισας αν και έχασε το 35% των δυναμικού της στα ναζιστικά στρατόπεδα συγκεντρώσεως, ανασυγκροτήθηκε μετά την απελευθέρωση. Το 1949, βάσει των αρχείων του ΚΙΣ, ο εβραϊκός πληθυσμός της Λάρισας ανερχόταν σε 582 ατόμα. Σήμερα είναι μία από τις λίγες οργανωμένες Εβραϊκές Κοινότητες της Ελλάδος, αριθμεί 340 μέλη και διατηρεί, εκτός από τη Συναγωγή, εβραϊκό δημοτικό σχολείο και νεαροταραφείο.

Για την μεταπολεμική κατάσταση της Κοινότητας, στις 14 Αυγούστου 1946, ο Κ. Κωνσταντίνης έγραψε:

Ηδη η Κοινότης αριθμεί 622 μέλη· προ του διωγμού μέλη 920. Κατά την ακμήν της ήτις συμπίπτει προς τον 16ο και 17ο αιώνα ηρίθμει χιλίας και πλέον οικογενείας με 4 Συναγωγάς αλλά και πολύ ενωρίτερον ως αναφέρονται οι ιστορικοί κατά τον 12ον αιώνα υπήρχον εν Λαρίσση πολλοί Εβραίοι διατηρούντες τρεις Συναγωγάς. Η μέχρι των ημερών μας διατηρηθείσα σπουδαιοτάτη βιβλιοθήκη της Κοινότητος (Γιεσίβα) τα πολυάριθμα και σπουδαιότατα της οποίας βιβλία απήγαγον οι Γερμανοί κατά τον διωγμόν εμαρτύρει την άλλοτε ακμήν της κοινότητος εις τα γράμματα και τον πλούτον της.

Κτίρια Κοινότητος: Μεγάλη Συναγωγή. Ωραιοτάτη οικοδομή εις αξιοθήνητον ήδη κατάστασιν. Επιβάλλε-

ται η άμεσος επισκευή της διά την εκτέλεσιν των αρμαίως διατηρουμένων θρησκευτικών καθηκόντων των μελών εκτελούντων ήδη ταύτα εκ των ενότων εις το σχολείον τακτικά καθημερινώς δις της ημέρας. Διασωθείσα επιγραφή αναγράφει το έτος της οικοδομήσεώς της 5.620 και τα ονόματα των επιμελήθεντων την οικοδομήν. Οβαδία Μπαντάρ και Χαϊμ Ισάκ Αλχανάτη. Πρόκειται περί αρκούντως αξιολόγου θρησκευτικού αρχιτεκτονικού μνημείου.

Δευτέρα Συναγωγή: Ουδέν διασώζεται κατακομηνήσθείσα εκ θεμελίων. Διάδοροις δι' ου επεκοινώνει μετά της ετέρας Συναγωγής αρκετά μακρός κατεπατήθη, ενεφανίσθησαν δε τίτλοι ιδιοκτησίας. Ανάγκη περιμανδρώσεως του οικοπέδου προς πρόληψην ολοσχερούς καταπατήσεως. Πρόκειται περί οικοπέδου γωνιαίου επί της οδού Παπακυριαζή και εις κεντρικήν θέσιν.

Το σχολείον όπερ θεωρείται του δημοσίου άλλοτε διόροφον έπαθε σοβαράς ζημιάς από τους σεισμούς. Το παλαιόν σχολείον εν καλή καταστάσει. Στεγάζονται εν αυτώ άποροι.

Του νεκροταφείου ανηγέρθησαν οι μανδρότοιχοι επιμελεία και δαστάναις της δημιαρχίας: υπολοιπονται προς πλήρη συμπλήρωσήν του η κατασκευή των δύο σιδηρών θυρών. Εν αυτώ μνημεία το πλείστον κατεστραμμένα. Μέρος τούτου εις οποίον έχουσι ενταφιασθή μη Εβραίοι τυφεκισθέντες κατά την κατοχήν διεχωρίσθη διά μάνδρας. Ποσόν ενός εκατομμυρίου όπερ απεστάλη διά την περιμάνδρωσήν του μας εδηλώθη ότι παραμένει αδιάθετον εις το ταμείον της Κοινότητος.

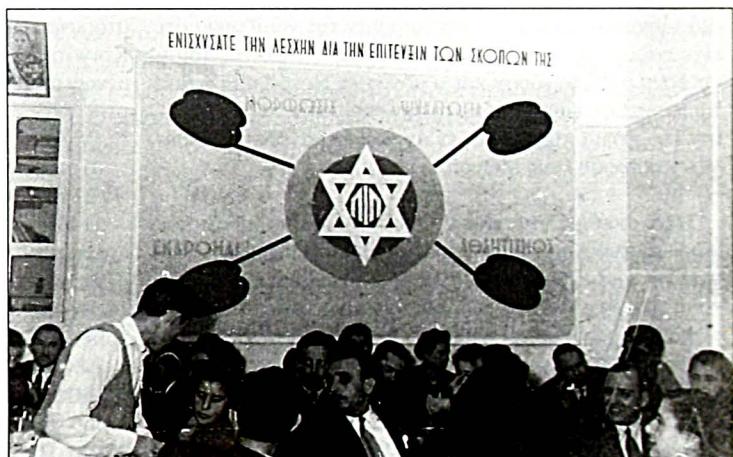
Κατά τας αντιλήφεις των διοικούντων την Κοινότητα διά την επισκευήν των άνω ιδρυμάτων και ιδία της Συναγωγής ήτις επείγει απαιτείται εξ ολοκλήρου έξωθι χρηματική ενίσχυσις των μελών της Κοινότητος μη δυναμένων ή μη προθυμοτοιουμένων δι' εκτάκτου εισφοράς να συνεισφέρωσιν ποσόν άνω του εκατομμυρίου διά τον σκοπόν αυτόν ποσόν ανεπαίσθητον εν σχέσει προς την απαιτούμενην δαστάνην.

Προσωπικόν Κοινότητος: Παρουσια-

σθείς ενώπιόν μας φαββίνος Κοινότητος κ. Κασούτο παρεπονέθη διά πενιχρότητα απόλαβόν του μη επαρκουσών διά στοιχειώδη συντήρησην πολυμελούς οικογενείας του, του συνεοτήθη να κάμη αίτησην διά χορήγησην επιδόματος πολυνείας και να αρκείται εις τα χορηγούμενα υπό των μελών προαιρετικά φιλοδωρήματα, προς αποφυγήν των παραπόνων του. Παρακαλούμεν όπως ει δυνατόν του χορηγήθη μία ενδιμασία καθ' όσον με την ην φέρει σήμερον ξένην πεπαλαιομένην με το παντελόνι εις οικτράν κατάστασιν εξοικονομηθέσαν παρ' ομοθρήσκου άχρηστον διά τον δωρητήν ως εκ της καταστάσεως του προκαλεί πράγματι τον κοινόν οίκτον εν Λαρίσῃ. Επιβάλλεται να παρασχεθούν τα στοιχειώδη μέσα εμφανίσεως του θρησκευτικού αρχηγού παρουσιάζοντος άλλωστε αντάξιον του αξιώματός του επιβάλλον.

Επιτροπή απόρων: Τετραμελής. Συμμετέχει και μέλος του Συμβουλίου. Ενρίσκονται ως μιας εδήλωσαν εν αναμονή της αφίξεως του αντιπροσώπου της Τζόιντ κ. Τζιγκάλ όπως κανονίσθησαν τα της διανομής του αποστάλεντος βοηθήματος βάσει των νέων οδηγιών όπερ από του Ιουνίου ειρίσκεται εις την Τράπεζαν.

Κοινότης έχει ανάγκη θρησκευτικών βιβλίων διά προσευχάς αναγνωστικών τοιούτων διά μαθητάς σχολείου και Ταλέθ».

Από τα εγκαίνια των Πρεβεζανικών Κέντρων της Ισραηλίτικης Κοινότητας Λαρισας στις αρχές της δεκαετίας του 1950

Εβραϊκή Κοινότητα ΠΡΕΒΕΖΗΣ

Παρότι ολιγάριθμοι, οι Εβραίοι της Πρέβεζας διατηρούσαν προπολεμικά Συναγωγή, εβραϊκό σχολείο, νεκροταφείο και οργανωμένα κοινωνικά γραφεία.

Η Κοινότητα της Πρέβεζας δεν κατάφερε να οργανωθεί ξανά μετά το Ολοκαύτωμα. Όσοι επέ-

ζησαν μεταπολεμικά προτίμησαν να εγκατασταθούν στα μεγάλα αστικά κέντρα της Ελλάδος, με αποτέλεσμα η Κοινότητα να διαλιθεί.

Από την επίσκεψή του στην Πρέβεζα, στις 20 Μαΐου 1946, ο Κ. Κωνσταντίνης περιγράφει την κατάσταση της Κοινότητας ως εξής:

«Επί υπ' αριθ. 1061 από 15 Μαΐου 1946 υμετέρουν έγγραφου έχομεν την τιμήν να γνωρίσωμεν ότι προβη-

μεν εις την επιτόπιον μελέτην των ζητημάτων της ενταύθα Κοινότητος.

Εκ ταύτης διεπιστώσαμεν ότι:

Πληθυσμός: αποτελείται σήμερον εκ τεσσάρων εν όλω οικογενειών περιλαμβανούσαν δώδεκα άτομα, εξ ἀρρενών και εξ θήλεις εκ τούτων η μία οικογένεια εκ τεσσάρων ψυχών εκ Θεσσαλονίκης παραμένει προσωρινώς εν Πρεβέζη. Ωστε πραγματικός σήμερον μόνιμος εβραϊκός πληθυσμός εν όλω οκτώ ψυχαί.

Προ του πολέμου ηρίθμιει 160 - 170 ψυχάς απαχθέντας την 25ην Μαρτίου 1944, 124 - 125 εκ τούτων επέστρεψε και ενρίσκεται ήδη εν Πρεβέζη εις.

Προοπτική: Ο σημερινός αριθμός δεν πρόκειται ν' αυξηθῇ αλλά μάλλον θα μειωθῇ. Εδώσαμεν οδηγίας ώστε να επιτραπή σταλέν βοήθημα εις Ραχήλ Γκανή αναχωρησάσης και διαμενούσης ήδη εν Ιωαννίνοις.

Σχολείον: Ουδείς λόγος ελλείψει μαθητών δοθέντος ότι μόνον δύο παιδιά ευρίσκονται εξ αυτού το εν τριών και το άλλο δύο ετών.

Κοινωνική περιουσία: Συναγωγή και συγχρότημα οικοδομών εις το προαύλιον ταύτης άπαντα εις καλήν κατάστασιν.

1) Συναγωγή εχοντικού ως αποθήκη της Αγροτικής Τραπέζης εξήτησαμεν την απόδοσιν ταύτης η αρμοδία ιπτηρεσία εξέφρασεν την απορίαν της νομίζουσα ότι είχε παραδοθή η κλεις, εγεννήθη όμως ζήτημα εις ποίον θα δοθῇ αύτη εφ' όσον και ο μόνος εν Πρεβέζη Εβραίος Μωυσής Σολομών επόρκειτο την επομένην να αναχωρήσῃ. Το ζήτημα παρέμεινεν εν αναμονή επανόδου εξ Αθηνών προέδρου Γενή Μωυσῆ.

Ιερά σκεύη Συναγωγής: Ουδέν διεσώθη, βιβλία και ιεροί πάπυροι κατεστράφησαν, τεμάχιον παπύρου ολίγων εκατοστομέτρων το οποίων και ελάβομεν μαζί μας είναι το μόνον διασωθέν εκ της καταστροφής.

Μόνον ιερόν βήμα Συναγωγής κατεστραμμένον διεσώθη εις υπόγειον.

2) Ισραηλιτικόν σχολείον δύο δωμάτια ανώγεια εν καλή καταστάσει επιτεταγμένα.

3) Γραφείο Σχολείου εν δωμάτιον κάτωθι επιτεταγμένον.

4) Αποθήκη νεκριών σκευών εν δωμάτιον παραπλεύρως επιτεταγμένον.

5) Κατοικία σαμάς εν δωμάτιον έναντι Συναγωγής επιτεταγμένον.

6) Εν δωμάτιον παραπλεύρως συναγωγής κατοικεί άπορος Σαρίνα Μάτσα.

7) Γραφείον Κοινότητος εν δωμάτιον άνωθεν επιτεταγμένον.

8) Αποθήκη εν υπόγειον κάτωθι σχολείου. - Ενοικιάσθη αντί δραχ. 15.000 μηνιαίων.

Προέβημεν εις τας καταλλήλους ενεργείας παρά τω κ. νομαρχεύοντι Πρεβέζης προσωρικόν φίλον μας εις ον και συνεστήσαμεν τον κ. Μάκην Σολομών όπως εφ' όσον

τα υπ' αριθ. 3 και 5 δωμάτια κατοικούνται υπό του ενός και του αυτού συμπτυχθή ούτος εις εν και αποδοθή το εν όπως χρησιμοποιηθή ως γραφείον της Κοινότητος και συνάμα ως κατοικία απόδου μέλους επίσης όπως αποδοθώσιν και τα καθίσματα της συναγωγής χρησιμοποιούμενα εις κινηματογάφον. Ο κ. νομαρχεύοντων διέταξε αμέσως την ενέργειαν των δεόντων και μας εβεβαίωσεν ότι θα ενεργήσῃ μετά του αυτού ενδιαφέροντος όπως και διά το ζήτημα της Συναγωγής. Φρονούμεν ότι θα λυθώσιν ταχέως τα ζήτηματα ταύτα εάν βρεθῇ κανείς να τα παρακολουθήσῃ. Κλεις Συναγωγής κατόπιν νεωτέρων ενεργειών παρεδόθη εις Σαρίνα Μάτσα ελλείψει άλλου προς παραλαβήν ταύτης.

Νεκροταφείον: Μανδρότοιχος κατασκευασθείς προ του διωγμού από δύο πλευράς τελείως κατεστραμμένος. Η προς τον δρόμον έκτασις κατηπατήθη προ ολίγου χρόνου κατασκευασθέντων πέντε έως εξ λιθίνων οικίσκων σιγά σιγά καταλαμβάνουν και το εσωτερικόν μεταβάλλοντες τούτο εις ορνιθώνας κηπάρια ώστε εντός ολίγου θα εξαφανισθῇ πλήρως. Ο συνοδεύσας Ισραηλίτης το πρώτον ελάμβανε γνώσιν της καταστάσεως. Εννέα μνημεία διασώζονται εν καλή καταστάσει και έτερα δέκα χρήζουν επισκευής.

Απαραίτητον όπως περιμανδρωθῇ ίνα διασωθῇ καταστροφής άμα τη εν Πρεβέζη επανόδω του προέδρου της Κοινότητος εφ' όσον ούτος είναι ο μόνος σήμερον παραμένων μονίμως εν Πρεβέζη Εβραίος.

B. Κληροδότημα Χαϊμ Κοέν

α) διόροφος οικία επί της οδού Πριγκιπίσσης Μαρίας Νο 21 εις αρίστην κατάστασιν.

1) Ισρέγειον εκ 4 δωματίων ενοικιασμένον και προπολεμικώς εις οδοντιατρόν Β. Σωτηρέλην.

2) Ανώγειον εκ τεσσάρων δωματίων ενοικιασμένον και προπολεμικώς εις Χημείον Κράτους.

β) 170 περίπου ελαιόδενδρα εις θέσιν «Ράχη».

Αποδίδοντα κατά μέσον όρον περίπου 100 οχ. έλαιον εκάστην εσοδείαν.

Διά διαθήκης του ο αείμνηστος Χ. Κοέν ορίζει διαχειριστήν την Ισραηλιτικήν Κοινότητα και εκ των εισοδημάτων του να προικίζωνται άποροι Ισραηλίτιδες και να μισθοδοτείται και δεύτερος Εβραίος διδάσκαλος.

Κατά το διάστημα της διαχειρισεως η Κοινότης εκ του ανωτέρω κληροδοτήματος επροίκισε πέντε άπορα και οργανά κορίτσια αποκαταστήσασα ταύτα. Τα ελαιόδενδρα έχουν παραμεληθή και έχουν ανάγκην περιποιήσεως. 'Έκαστος ενοικιαστής που τα ενοικιάζει διά εν έτος δεν ενδιαφέρεται να τα περιποιήσῃ, επομένως είναι ανάγκη να ενοικιασθούν διά τριά έτη και προς τούτο δέον να γίνει σχετική ενέργεια εις Υπουργείον Παιδείας διά την έγκρισιν τριετούς πιστώσεως.

Εν γένει εντυπώσεις μας εκ της έξετάσεως της Κοινότητος είναι αποθαρρυντικά. Εγκαταλελειμμένη εβραϊκή περιουσία δεν υπάρχει».

Εβραιϊκές Κοινότητες ΦΛΩΡΙΝΗΣ και ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

ΗΕβραιϊκή Κοινότητα της Φλώρινας φαίνεται πως ιδρύθηκε μετά το 1492, δηλαδή μετά την απέλαση των Εβραίων από την Ισπανία και ήταν φυσικά Κοινότητα Σεφαραδική. Οι Εβραίοι έζησαν στην πόλη αυτή μόλις επί τέσσερις αιώνες και κατάφεραν να δημιουργήσουν μία ανθούσα κοινότητα που διατηρούσε Συναγωγή και νεκροταφείο, αριθμούσε δε 400 μέλη προπολεμικά.

Μόνον 64 Εβραίοι της Φλώρινας επέζησαν από το Ολοκαύτωμα, οι οποίοι κατά την επιστροφή τους βρήκαν τις περιουσίες τους λεηλατημένες και στη συνέχεια μετανάστευσαν σε μεγαλύτερα αστικά κέντρα και στο εξωτερικό.

Ο Κ. Κωνσταντίνης επισκέφθηκε την Φλώρινα στις 12 Δεκεμβρίου 1949 και αναφέρει χαρακτηριστικά στην παρακάτω δημοσιευόμενη έκθεσή του ότι στην πόλη διαμένουν μόνον δέκα Εβραίοι.

Στις 15 Δεκεμβρίου 1949 ο Κ. Κωνσταντίνης επισκέφθηκε την **Καστοριά**.

Οι Εβραίοι στην Καστοριά είχαν μία μεγάλη ιστορική διαδρομή που χρονολογείται από την εποχή του αυτοκράτορα Ιουστινιανού του Α' (527 - 565 μ.Χ.). Τον 11ο αιώνα ζούσαν στην Καστοριά 3.000 Εβραίοι και ο αριθμός τους αυξήθηκε κατά τον 16ο αιώνα με

την εγκατάσταση στην πόλη Εβραίων από την Απουλία αλλά και Εβραίων από την Ισπανία και την Πορτογαλία.

Το 1719 το γκέτο της πόλης και οι τρεις Συναγωγές της Κοινότητας καταστράφηκαν από πυρκαϊά. Δεύτερη πυρκαϊά έπληξε την πόλη και κατέστρεψε και πάλι το γκέτο το 1785. Η Εβραιϊκή Κοινότητα στη συνέχεια παρηγόρισε, ο πληθυσμός της μειώθηκε αλλά εξακολούθησε να ζει και να εργάζεται δραστήρια μέχρι το 1944.

Η Εβραιϊκή Κοινότητα της Καστοριάς είχε 900 μέλη πριν από τη Γερμανική Κατοχή. Οι Εβραίοι της πόλης εκτοπίστηκαν στα ναζιστικά στρατόπεδα συγκεντρώσεως όπου και αφανίστηκαν. Μόνον 35 άτομα επέζησαν του Ολοκαυτώματος οι οποίοι δεν κατάφεραν να αναδιοργανώσουν την Κοινότητά τους. Το 1965 είχαν απομείνει εκεί 22 Εβραίοι και η Κοινότητα αργότερα διαλύθηκε.

Για τις Ισραηλιτικές Κοινότητες της Φλώρινας και της Καστοριάς ο Κ. Κωνσταντίνης, στην έκθεσή του με ημερομηνία 26 Δεκεμβρίου 1949, την οποία απενθύνει προς τον Οργανισμό Περιθάλψεως και Αποκαταστάσεως Ισραηλιτών Ελλάδος, αναφέρει τα εξής:

«Επί υπ' αριθ. 929 ε.ε. εγγράφου σας έχω την τιμήν να σας ανακοινώσω ότι κατά την μετάβασίν μου εις Φλώριναν την 12ην και εις Καστοριάν την 15 λήγοντος έξητασσα την εν γένει εκεί κατάστασιν από απόφεως εγκαταλειμμένων Ισραηλιτικών Περιουσιών. Ούτω εις Φλώριναν επιζήτησα να έλθω εις επαφήν μετά του κ. Μ. Καμχή συμφώνως προς το ως άνω έγγραφόν σας, αυτοχώς όμως απονοσίαζε ως δε μοι ανεκοίνωσεν ο αδελφός του Βαρούχ Ιακώβ Καμχής, δόσις αντ' αυτού ήλθεν εις συνάντησίν μου, αναμένετο από ημερώς να επιστρέψῃ εις Φλώριναν αλλά προφανώς λόγω των καιρικών συνθηκών είχε αναβάλλη την επιστροφήν του.

Ως ούτος μου ανεκοίνωσεν ο αδελφός του έχει ετοιμάσει κατάλογον των εγκαταλειμμένων περιουσιών Φλώρινης τον οποίον άμα τη επιστροφή του προτίθεται να αποστείλη.

Τον παρακάλεσα όπως συστήση εις τον αδελφόν του και κάμη τούτο το ταχύτερον. Ο αρμόδιος υπάλληλος της Εφορίας μου ανεκοίνωσεν ότι η Εφορία δεν έχει γνώσιν ουδενός εγκαταλειμμένου Ισραηλιτικού ακινήτου ως τούτο είχε προ πολλού αναφέρει εις την Προϊσταμένην Αρχήν εις απάντησιν σχετικού εγγράφου της.

Κατά ανακοινώσεις γενομένων εις Κατάστημα Ιακώβ Α. Κοέν εμπόρου οδός Μεγάλου Αλεξάνδρου, όπου

συγκεντρώθησαν ολίγοι εκ των δέκα διαμενόντων ήδη Ισραηλιτών, τα εν τη πόλει εγκαταλειμμένα ακίνητα είναι: 1) Οικία μονόφορος οδός Ηπείρου 24 Ιωσήφ Τσελεμπόν Φράγκο διαμένει εις τερεύς Ειδόκιμος, 2) εντός αυλής 700 περίπου τετραγωνικών μέτρων τρεις πεπαλαιωμέναι οικία Ισραηλιτών εκ Θεσαλονίκης, 3) οικία ετοιμόρροπος Μυριάμ Χατίμ Καλδερώ (οδός ΦουρουΠαπαδιά), 4) οικία μονόφορος εις την οποίαν διαμένουν πρόσφυγες Χατίμ Μωσῆς Πάρδο, 5) οικόπεδον Συναγωγής οδός Γεννιτσών προπολεμικώς 500 περίπου πήγεων. Το ήμισυ τούτου παρέσυρε ο ποταμός αλλά δύναται να απεχωματισθή, 6) και περιστοιχησμένον νεκροταφείον εκτάσεως 500 περίπου μέτρων. Έκ των εν λόγω Ισραηλιτών οιδεις εδέχθη να αναλάβῃ την ίδρυσιν Τοπικού Γραφείου επί τω ότι προτίθενται να ανακωρήσουν εντός ολίγου χρονικού διαστήματος εκείθεν.

Πάντως ο εκ τούτων Ιακώβ Α. Κοέν κατόπιν επιμόνων παρακλήσεών μου εδέχθη να προσφέρῃ τας υπηρεσίας του εις τον Οργανισμόν και παρακαλώ όπως προέλθητε εις σχετικάς μετ' αυτού συνεννοήσεις δοθέντος ότι είναι ως φρονώ ο μόνος κατάλληλος να αναλάβῃ την υπηρεσίαν τούτην. Πλην των εγκαταλειμμένων περιουσιών ετονίσθη ιδιαιτέρως και το ζήτημα εγκαταλειμμένων πολλών ακινήτων Ισραηλιτών οίτινες μετά τον διαγ-

μόν αναχωρήσαντες εκ Φλωρίνης δεν επιμελήθησαν της διαχειρίσεως του τών.

Εν Καστοριά ήλθον εις επαφήν μετά τον κ. Μωυσή Ζαχαρία υφασματεμπόρου όστις ως μου είχεν γνωρίσει εν Φλωρίνη είναι Πρόεδρος της εκεί Κοινότητος μου εδήλωσεν όμως ότι παραιτήθη της Προεδρείας προ ολίγων ημερών και ότι ο ήδη Πρόεδρος Πέπο Κοέν απονοίει εις Θεσσαλονίκην. Μου προσέθεσεν ότι ο μόνος όστις ήτο δυνατόν να με ενημερώσῃ επί του ζητήματος των εν τη πόλει εγκαταλειμμένων εβραϊκών περιουσιών είναι ο κ. Μωυσής Μάτσας Γραμματεύς της Κοινότητος και ότι θα προσεπάθη να τον φέρῃ εις επαφήν μαζί μου καθόδον είχεν επιτραπευθή. Ως προς τα λεγά σκευη της Συναγωγής μου ανεκοίνωσεν ότι είχαν ταύτα εξαφανισθή ως είχεν όμως πληροφορίας μέρος τούτων διεφύλασσε ο Σεβασμιώτας Μητροπολίτης Καστοριάς.

Του ανεκοίνωσα ότι θα επισκεπτόμουνα τον Σεβασμιώτατον και θα του έθιγον και το ζήτημα τούτο τον

παρακάλεσαι δε να επανέλθη και να που ανακοινώσω το αποτέλεσμα των ενεργειών μου. Όντως ο Σεβασμιώτατος μου ανεκοίνωσε ότι ελυτήθη πολύ διότι απουσιάζων κατά την εποχήν εκείνην δεν ηδυνήθη να διασώση πολλά πράγματα πλην των πολυτελών καθησιάτων εις αρίστην κατάστασιν άτινα μου επέδειξε εν τω ιδιαιτέρω γραφείων, ενός πολυελαίουν και δύο λερών κυλίνδρων άτινα και λίαν προθύμως ευαρεστήθη να θέση εις διάθεσίν μας. Συνήντησα τον εν λόγῳ Μωυσή Ζαχαρία εις τον οποίον ανακοίνωσα την απάντησην του Σεβασμιωτάτου. Μου εγνώρισεν ότι δεν κατόρθωσε να συναντήση τον κ. Μωυσή Μάτσα και ότι θα επιδιώξῃ τούτο και θα ενεργήσῃ ώστε να σας αποσταλή ο κατάλογος των εγκαταλειμμένων περιουσιών τον οποίον έχει εις χείρας του.

Εις παράκλησίν μου απεδέχθη να βοηθήσῃ τον οργανισμόν και εφ' όσον θα ηθέλατε αποτανθήτε σχετικώς εις τούτον».

Εβραϊκή Κοινότητα ΧΙΟΥ

Ηεβραϊκή παρουσία στη Χίο μαρτυρείται από τον 11ο αιώνα. Ο περιηγητής Βενιαμίν της Τουδέλας φτάνοντας στη Χίο το 1178 αναφέρει την παρουσία ευημερούσας Κοινότητας 500 Εβραίων.

Οι Εβραίοι του νησιού ζούσαν εντός του Κάστρου και διατηρούσαν Συναγωγή η οποία είχε ιδρυθεί το 1667. Από διάφορες ιστορικές πηγές καταγράφεται συνεχής εβραϊκή παρουσία στο νησί. Ωστόσο, η Κοινότητα παρήκμασε από το 1822 και μετά. Μεταξύ 1912 και 1920 οι

περισσότεροι Εβραίοι της Χίου μετανάστευσαν, άλλοι εγκαταστάθηκαν στο εξωτερικό και άλλοι στην Αθήνα.

Το μόνο στοιχείο της εβραϊκής παρουσίας στη Χίο είναι ορισμένες ταφόπετρες οι οποίες φυλάσσονται στο Μουσείο του νησιού.

Για την ιστορία της Εβραϊκής Κοινότητας της Χίου αλλά και για το ιστορικό νεκροταφείο της αναφέρει στο έγγραφό του προς την Ισραηλιτική Κοινότητα Αθηνών, στις 15 Μαρτίου 1953, ο Κ. Κωνσταντίνης:

«Κατά την προ ολίγων ημερών μετάβασιν μου δι' ιδιωτικάς μου υποθέσεις εις Χίον επελήφθην και του ζητήματος του εκεί Ισραηλιτικού Νεκροταφείου ανήκοντος ήδη εις την Κοινότητά μας.

Τη συνοδεία του μόνου εναπομείναντος εκεί κ. Αλ. Μενασέ επεσκέφθην επανειλημμένως τούτο και διεπίστωσα ότι ευρίσκεται εις καλήν κατάστασιν χάρις εις την μέριμναν την οποίαν καταβάλλει ο ενοικιάσας τούτο γείτων κ. Συριώδης, όστις και καλλιεργεί τούτο.

Είναι αυτονόητον ότι εφόσον και ο ως άνω εναπομείνας εκεί Ισραηλίτης Αλ. Μενασέ εντός του μηνός Ιουνίου Ε.Ε. πρόκειται ν' αναχωρήσῃ οριστικώς εκείθεν, ενδείκνυται η άμεσος πώλησης τούτου.

Αύτη δύναται να επιτευχθή ή διά της μετατροπής τούτου εις οικόπεδα ως το ήδη εις τα Γραφεία της Κοινότητος σχέδιον του Μηχανικού Χίου ή διά της πωλήσεως αυτού όπως ευρίσκεται.

Εκ των εξετασθεισών παρ' ημών δύο απόψεων συντριοφύμεν υπέρ της δευτέρας καθόδον ως μας διεβεβαίωσεν ο αρμόδιος Μηχανικός διά την ισπέδωσιν τούτου απαιτούνται έξοδα 15-18 εκατομμύρια δοθέντος ότι ευρίσκεται εις ύψος 2½-3 μέτρων υπέρ την επιφάνειαν της δημησίας οδού.

Είναι δε λίαν ενδεχόμενον η δαπάνη να υπερβῇ και το ποσόν τούτο εφόσον δεν θα υπάρχῃ επί τόπου ουδείς επιβλέπων ενδιαφερόμενος.

Η μετατροπή του άλλωστε εις οικόπεδα εκτός του ότι κατά την γνώμην μας δεν θα επιφέρῃ σημαντικήν αύξησην της τιμής του εν λόγω αγροκτήματος δοθέντος ότι η συνοικία όπου ευρίσκεται είναι πολύ πτωχή θα κεντήση την ζόρειν των οικοπεδοφάγων οι οποίοι είναι δυνατόν να καταπατήσουσι ταύτα πριν ή προφθάσουν να εκποιηθώσι όπως αιτηώνται τούτο έλαβε χώραν διά τα πλείστα των εν ταίς επαρχίαις Νεκροταφείων μας.

Παλιές ταφόπετρες του εβραϊκού νεκροταφείου Χίου. Σήμερα φυλάσσονται στο Μουσείο του νησιού. (Από το αρχείο του κ. Χρ. Γατανά).

Καταλήγω όθεν εις την γνώμην με την οποίαν συμφωνεί και ο κ. Μενασέ δότης εκποιηθή το ταχύτερον όπως εστί και ευρίσκεται.

Προς τούτο, δέοντας αι ελάχιστοι εις καλήν κατάστασιν ευρισκόμεναι επιτύμβιοι πλάκες να μεταφερθώσιν εις το εν τη πόλει της Χίου Αρχαιολογικόν Μουσείον όπου άλλωστε και πλείστα Μουσουλμανικάι τοιαύται.

Εξαιρέσις δέοντα γίνη διά το ιστορικόν μνημείον επί του τάφου του Μπαλ Ατουρίου και μεταφερθή τούτο εις το Νεκροταφείον Αθηνών. Τούτο εν ω δεν έχει οιδεμίαν καλλιτεχνικήν αξίαν (δεν είναι παρά πέτρινη στήλη σχήματος κατά τι μεγαλυτέρα των εις τας οδούς διά την χάραξιν των χιλιομετριών αποστάσεων τοποθετημένων τοιούτων εις την οποίαν μόλις διαφαίνονται ίχνη Εβραϊκών γραμμάτων) εν τούτοις συνδέεται στενώτατα με την μακραίωνα ιστορίαν της Ισραηλιτικής Κοινότητος Χίου.

Η μνήμη του εν λόγω Ραββίνου είναι σεβαστή μεταξύ των Εβραίων αλλά και των μη τοιούτων και συνδέεται με πλείστους θρύλους (διάσωσις της πόλεως από πειρατικάς επιδρομάς, επιδημίας, ανομβρίαν κ.λπ.). Εις το γεγονός τούτο αναμφιβόλως οφείλεται και η μέχρι σήμερον διάσωσις αύτης από όλα τα άλλα ιστορικά μνημεία του εν λόγω Νεκροταφείου.

Ως προς την επιτευχθησομένην τιμήν έχω ν' ανακοινώσω ότι λόγω της εν Χίῳ μεταβάσεως μου και της πιθανής πωλήσεως παρ' εμού του αγροκτήματος προσήλθεν αγοραστής αμέσως προσφέρας δοχ. 20.000.000. Εν τω

μεταξύ γενομένης γνωστής της προθέσεως μου περί πιθανής εκποιησεως τούτου προσήλθον εις το κατάστημα του κ. Μενασέ διάφοροι εγγολάβοι οικοδομών προσερθείσης ούτω αυτώτης τιμής δοχ. 27.000.000.

Φρονώ ότι δύναται ν' επιτευχθῇ η τιμή των 30.000.000 με μίαν κατάλληλον προσπάθειαν εκ μέρους του κ. Μενασέ και εκ της γενομένης εξετάσεως κατέληξε εις την γνώμην ότι είναι σήμερον συμφέδουσα η τιμή αυτή και δέοντας η Κοινότης λάβῃ το ταχύτερον σχετικάς αποφάσεις και πριν αναχωρήσῃ ο μόνος εναπομείνας εκεί Ισραηλίτης κ. Μενασέ.

Είναι αυτονόητον ότι η Κοινότης μας οφείλει προηγουμένως να ενεργήσῃ την μεταφοράν των οστών εις το εδώ Νεκροταφείον. Προ της αναχωρήσεως μου ο ενοικιαστής του αγροκτήματος κ. Συριώδης με συνήντησε και με παρεκάλεσε όπως εισηγήθω εις το Συμβούλιον της Κοινότητος και προτιμήθη ούτος εις προσφερθησομένην ίσην τιμήν λόγω των παρά αυτών προσφερθεισών υπηρεσιών διά την διαφύλαξιν του αγροκτήματος διευκόλυνσιν εξοφλήσεως του ποσού εις δόσεις.

Οπως όμως εκ της συνημμενής προς εμέ επιστολής του εμφαίνηται δεν προσφέρει πλέον των 20.000.000 και συνεπώς η τιμή δεν είναι συμφέδουσα.

Ως προς το εκ δοχ. 430.000 οφειλόμενον ποσόν ο κ. Αλ. Μενασέ υπερσέθη ότι εντός ολίγων ημερών οπότε θα εκκαθαρίσῃ το κατάστημά του θα εμβάσῃ τούτο απ' ειθείας εις την Κοινότητα».

Από το Α' έκτακτο Συνέδριο του ΟΠΑΙΕ (29.3.52). Διακρίνονται (από δεξιά) οι: Δαν. Αλχανάτης, Μωύς Καράσσο, Ασέρ Μωύσης, Σαμπετά, Γρόληντφαρμπ (εκπρόσωπος Joint), άγνωστος αμερικανός, Μωρίς Μπεράχα.

Ο Ειδικός Οργανισμός για τις εβραϊκές περιουσίες (Ο.Π.Α.Ι.Ε.)

ΠΑΡΑΛΗΛΑ με το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος ιδρύθηκε με το Β.Δ. της 29ης Μαρτίου 1949 (δημοσιευθέν στο ΦΕΚ 79/τ.Α./29/3/1949) ο ΟΠΑΙΕ: Οργανισμός Περιθάλψεως και Αποκαταστάσεως Ισραηλιτών Ελλάδος.

Η δημοσιεύση του Β.Δ. της 29.3.1949 αποτελεί το επιστέγασμα των επί τετραετία σχεδόν προσπαθειών του ΚΙΣ για την έκδοση Διατάγματος σε εκτέλεση του Α.Ν. 846/1946 «περὶ καταργήσεως του κληρονομικού δικαιώματος του Κράτους επὶ των εκκειμένων Ισραηλιτικών περιουσιών» (ΦΕΚ 17/τ.Α./22.1.1946).

Η καθυστέρηση της έκδοσης του Β.Δ. αυτού οφείλεται στο ότι είχε συνδεθεί, με εκκρεμούσα υπόθεση οικοπέδου ιδιώτη στην Παλαιστίνη. Για την διευθέτηση του θέματος αυτού ενήργησε το ΚΙΣ και η εξαγορά του οικοπέδου έγινε σε συνεργασία με διεθνείς Εβραϊκούς Οργανισμούς.

Στο ΝΠΔΔ με την επωνυμία ΟΠΑΙΕ περιήλθαν οι σχολάζουσες/εγκαταλειμμένες περιουσίες των Ελλήνων Ισραηλιτών που ζάθηκαν κατά την διάρκεια του Ολοκαυτώματος, εφόσον δεν κατέλιπαν κληρονόμους ή συγγενείς μέχρι 4ου βαθμού.

Ο ΟΠΑΙΕ, σύμφωνα με το Β.Δ. παρέλαβε κατ' αρχήν

Από το Α' έκτακτο Συνέδριο του ΟΠΑΙΕ που έγινε στη «Στέγη του Κοριτσιού», στην οδό Κύπρου, στις 29.3.1952. Διακρίνονται (από αριστερά) οι: Ασέρ Μωύσης (Πρόεδρος Δ.Σ.), Μωύς Καράσσο (γεν. ταμίας), Δανιήλ Αλχανάτης (εντ. σύμβουλος), Κοέν (από Ιοάννινα, πρόεδρος Συνεδρίου), Φρειδερίκος Κόρνιγκερ (νομικός συμβουλος), Σολής (δικηγόρος), Αβραάμ Μπεναρόγια (διειθυντής ΟΠΑΙΕ), Ευτυχία Καμπελή (χραμματέας), Γαβριηλή Γαβριηλίδης.

Η δραστηριότητα του Ελληνικού Εβραϊσμού μέσα από

ΕΒΡΑΪΚΕΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

της περιόδου 1945 -1947

ΔΕΛΤΙΟΝ

Εβραϊκών Ειδήσεων

ΕΤΟΣ Α' - Αριθ. 1

ΓΡΑΦΕΙΑ : "Οδός ΗΠΙΤΟΥ" άριθ. 1 - Τηλέφ. 25-680

ΑΘΗΝΑΙ 15 Ιουνίου 1945

ΜΕΤΑ την απελευθέρωση της Ελληνικής Πατρίδος από την Εθνοσοσιαλιστική και φασιστική τυραννίαν και την αγνέντρωση του μεγαλειότερου άριθμού των διασωθέντων έβραιων είς "Αθήνας, μνευσυγκούσθηκε η Σιωνιστική Ομοσπονδία της Ελλάδος" πρό τού Πολέμου είχε έδρα την Θεσσαλονίκη και έπελήφθη την έργου της συστάσεως Σιωνιστικών Συλλόγων είς τάς πόλεις είς τάς δυο λαζαρέττας συστάσεως έβραικόν Πρακτορεών και τούς λοιπούς θρησκευμάτων Παλαιστίνης.

"Εν συνεχείᾳ η Σιωνιστική Ομοσπονδία της Ελλάδος διέγνωσε την διάνοιξην της διαφωτίσεως των ένδιαφερομένων διά της ξέλιξιν του ζητήματος της λόρδους της Εθνικής Εβραϊκής Εσίας και την πρόσδον της Παλαιστίνης κατά το διάστημα είς την περιοχήν την οποίαν διέλεις καθ' ήν είχον δια ποτή αλ μετ' αντίτις συγκοινώνια και ποδες θεραπεύειν της διάνοιξης ταύτης άπεράσιστης έκδοσιν τού Δελτίου τούτου την Πληροφοριών το δυολογόνο τού παρόντος θα έκ-

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ
ΥΠΟ ΤΩΝ ΕΝ ΡΩΗΝΑΙΣ ΙΣΡΑΗΛΙΤΩΝ

Είς τὸ γεννήμα αἰσθητὰ χαρᾶς καὶ ἵκανος πολὺ πρωτεύουσας τὸν πλήθυσμὸν τῆς συμμετόσχει, ὡς τὸτε τὸν ἐορτασμὸν τῆς νίκης στοιχεῖον αὐτῆς τὸ ὄποιον εἰρεῖ τὴν εὐρετικὸν αν νὰ λημανῶν ἀπὸ τὴν προκατακήκην τοῦν ἀπὸ τὴν προκατακήκην καταστροφὴν τὴν ἐποίαν ὑπέστη καὶ τὴν ἀπόλειαν τῶν συγγενῶν τοῦ καὶ νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν ἀγωνίαν του μὲν αἰτιοδέξιαν διὰ μίαν καλλιέργειαν καὶ καινοτέραν αὔριον διὰ τὸν ἔρετον λαὸν ὁ ὄποιος εἰς τόσον μεγάλας θυσίας ὑπεδίλθη.

Ούτω δῆμα ὡς ἀντργγέλη ή ἀνευ δρω παράδοσις τῆς Γερμανίας εἰς τὸν ἥρωικὸν απράσιον τῶν Ήνωμένων Βρετανῶν, συντῆλοις εἰς κοινὴν σύμπλεμα τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον τῶν Ισραηλιτικῶν Κοινωνίων εἰς τὴν Ιερουσαλήμ τὸ Συμβούλιον τῆς Ιεραπετικῆς Κοινότητος Αθηνῶν καὶ τὸ Συμβούλιον—τῆς Σιωνιστικῆς Ομοσπονδίας της Ελλάδος καὶ ίκουσαν τῶν Πρέδων αὐτῶν, οἵτινες ἔξεισαν τὸν κίνδυνον δοτεῖς διό πλεόνας της Κυβερνήσεως καὶ οἱ κ. κ. Υπουργοί, οἱ Αρχηγοί τῶν Συμμαχών Στρατού, Λιμνάριου, οἱ Λιπολιματοκοί Αντι-

ΤΟ ΕΓΚΡΙΘΕΝ ΦΗΦΙΣΜΑ

'Ακολούθως ἐνένετο παραγγελία δεκτὸν τὸ ἐξηγήσατο :
Τὸ κεντρικὸν Συμβούλιον τῶν Ισραηλιτικῶν Κοινωνίων της Ελλάδος, τὸ Συμβούλιον τῆς Ισραηλιτικῆς Κοινότητος Αθηνῶν καὶ ή Διευθύνουσα Επιτροπή τῆς Σιωνιστικῆς Ομοσπονδίας της Ελλάδος,

Συνέλθοντα εἰς ἔκτακτον συνεδρίασον σήμερον τὴν Τρίτη Μαΐου 1945 κατόπιν τῆς διανομῆς παραδόσεως τῆς Γερμανίας καὶ τού τελείου τῆς Ναζιστικῆς δικτατορίας ἐν Εδρώπολει, Ἀκοφαρίζουσαι διμοφθόνως :

1) Νά λάβῃ χώραν τὴν Κραμανήν 20 Μάιου καὶ δῶραν 11 π. μ. Δεξιολογίαν. Αποδέσσεως Εύχαριστων εἰς τὴν διοίαν νὰ προστέλθων διώπος λάβουν μέρος ή Α. Μ. δ' Ανηψαυλένει δ. κ. Προέδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ οἱ κ. κ. Υπουργοί, οἱ Αρχηγοί τῶν Συμμαχών Στρατού, Λιμνάριου, οἱ Λιπολιματοκοί Αντι-

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ «ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΒΡΑΪΚΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ»

Κατά την περίοδο 1945-1946 κυκλοφορούσε «δις τον μηνός υπό της Σιωνιστικής Ομοσπονδίας της Ελλάδος» το «Δελτίον Εβραϊκών Ειδήσεων».
(Γραφεία στην Αθήνα, οδός Ηπίτου 1).

Από την έκδοση αυτή αναδημοσιεύονται διάφορες χαρακτηριστικές ειδήσεις για ελληνικά και διεθνή θέματα που απασχόλησαν κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο τον Ελληνικό Εβραϊσμό.

ΔΕΛΤΙΟΝ Έβραιων Ειδήσεων

Ο εορτασμός της Νίκης υπό των εν Αθήναις Ισραηλιτών

Εις το γενικόν αίσθημα χαράς και ικανοποίησεως το οποίον κατέλαβε τον πληθυσμόν της πρωτευούσης κατά τον εορτασμόν της νίκης συμμετέσχε, ως ήτο επόμενον και το εβραϊκόν στοιχείον αυτῆς, το οποίον εύρε την ευκαιρίαν να λησμονήσῃ προς στιγμήν την πικρίαν και τον πόνον από την τρομακτικήν καταστοφήν την οποίαν υπέστη και την απώλειαν τόσων συγγενών του και να αντικαταστήσῃ την αγωνίαν του με αισιοδοξίαν διά μίαν καλλιτέραν και δικαιοτέραν αύριον διά τον εβραϊκόν λαόν ο οποίος εις τόσον μεγάλας θυσίας υπεβλήθη.

Ούτω άμα ως ανηγγέλθη η άνευ όρων παράδοσις της Γερμανίας εις τον ηρωικόν στρατόν των Ηνωμένων Εθνών, συνήλθον εις κοινήν σύσκεψιν το Κεντρικόν Συμβούλιον των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της Ελλάδος, το Συμβούλιον της Ισραηλιτικής Κοινότητος Αθηνών και το Συμβούλιον της Σιωνιστικής Ομοσπονδίας της Ελλάδος και ήκουσαν των Προέδρων αυτών, οίτινες εξέθεσαν τον κίνδυνον όστις ηπείλησε τον Ευρωπαϊκόν πολιτισμόν εκ της Ναζιστικής επιδρομής της βίας και αρπαγής και την σημασίαν την οποίαν έχει η Νίκη των Ηνωμένων Εθνών διά την κατίσχυσιν των Δημοκρατικών Αρχών της ελευθερίας, της ισότητος, αγάπης και δικαιοσύνης εις τον κόσμον.

Ακολούθως εγένετο ανασκόπησις του επικούν αγώνος τον οποίον διεξήγαγεν ο μικρός μεν εις αριθμόν απεριορίστως όμως μεγάλος εις ψυχικήν δύναμιν και ανδρείαν, Ελληνικός στρατός, όστις διά της αικαταβλήτου μαχητικής δυνάμεως

του κατερρόπισε τας ιταλικάς λεγεώνας του φευδοκαΐσαρος και έδωσε ένα ιστορικόν μάθημα του τι δύναται να πράξῃ ένας ανδρείος λαός μιαχόμενος διά την ελευθερίαν του και όστις συνετέλεσε τα μέγιστα εις την τελικήν νίκην των Ηνωμένων Εθνών διά της επιβραδύνσεως της επιθέσεως εναντίον της Ρωσίας. Εν συνεχεία εγένετο μνεία της συμβολής του χριστιανικού στοιχείου διά την διάσωσιν των ήδη επιζώντων εβραίων και της συμμετοχής του εις τον πόνον του εβραϊκού πληθυσμού της Ελλάδος διά τον άνανδρον και απηνή διωγμόν του.

Ακολούθως οι όγητορες εξέθηκαν τας αφαντάστους θυσίας τας οποίας υπέστη ο εβραϊκός λαός και εις τα μετόπισθεν και εις το μέτωπον, το οποίον ούτος ενίσχυσε και δι' ανεξαρτήτου εβραϊκής ταξιαρχίας, ήτις επολέμησεν ανδρείως εις τον Ιταλικόν μέτωπον και διά της εις όλους τους στρατούς των συμμάχων συμμετοχής του εβραϊκού στοιχείου από τον βαθμού του στρατιώτου μέχρι του στρατηγούν.

Εις την σύσκεψιν επίσης εξητάσθησαν τα δίκαια του εβραϊκού λαού και ετονίσθη, ότι μία ειρήνη δεν είναι δυνατόν να είναι διαρκής και σταθερή εάν δεν στηρίζεται επί της δικαιοσύνης και ότι η στοιχειώδης δικαιοσύνη επιβάλλει την λύσιν του εβραϊκού προβλήματος διά της ιδρύσεως εβραϊκού Κράτους εν Παλαιστίνη.

Το εγκριθέν ψήφισμα

Ακολούθως εγένετο παμφηφεί δεκτόν το εξής ψήφισμα:

Το Κεντρικόν Συμβούλιον των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της Ελλάδος, το Συμβούλιον της Ισραηλιτικής Κοινότητος Αθηνών και η Διευθύνουσα Επιτροπή της Σιωνιστικής Ομοσπονδίας της Ελλάδος,

Συνελθόντα εις έκτακτον συνέδριασιν σήμερον την 9ην Μαΐου 1945 κατόπιν της άνευ όρων παραδόσεως της Γερμανίας και του τέλους της Ναζιστικής δικτατορίας εν Ευρώπη,

Αποφασίζουσιν ομοφώνως:

1) Να λάβῃ χώραν την Κυριακήν 20 Μαΐου και ώραν 11ην π.μ. Δοξολογία Αποδόσεως Ευχαριστιών εις την οποίαν να προσκληθούν όπως λάβουν μέρος η Α.Μ. ο Αντιβασιλεύς, ο κ. Ζ. Πρόεδρος της Κυβερνήσεως και οι κ.κ. Υπουργοί, οι Αρχηγοί των Συμμάχικών Στρατιωτικών Δυνάμεων, οι Διπλωματικοί Αντιπρόσωποι των Συμμάχων Κρατών, η Δημοτική Αρχή, ο Αποστολικός Νούντσιος του Πάπα, ο Αρχιεπίσκοπος των Καθολικών εν Αθήναις, ο Τύπος και αι λοιπαί οργανώσεις.

2) Να απευθυνθῇ εις τας Πρεσβείες των Συμμάχων Δυνάμεων εν Αθήναις ψήφισμα δερμηνεύον τα αισθήματα ευγνωμοσύνης των Εβραίων της Ελλάδος διά την συμπάθειαν με την οποίαν περιεβλήθησαν υπό του Ελληνικού Λαιού με επί κεφαλής τον Μαζ. Αντιβασιλέα - τότε Αρχιεπίσκοπον Αθηνών - κατά την διάρκεια των φοβερών κατά των Εβραίων γερμανικών διωγμών, και να διατυπώθη η ευχή όπως ίδωσι τας Εθνικάς Ελληνικάς διεκδικήσεις διειθετούσις εν πνεύματι δικαιοσύνης και ευθυνότητος μετά την Νίκην των Συμμάχων Στρατευμάτων κατόπιν των μεγάλων εις ανθρωπίνας υπάρξεις θυσιών αιτινες προσεφέρθησαν υπό του ηρωικού Ελληνικού Λαιού και τας άνευ πρηγονιμένου ζημίας τας προξενηθείσας εις την Χώραν συνεπεία της κατοχής υπό των τριών στρατιών του άξονος.

3) Ν' απευθυνθῇ εις τον Πρόεδρον Τρούμαν, Στρατάρχην Στάλιν, Πρωθυπουργόν Τσούρτσιλ και τον Πρωθυπουργόν Ντε Γκωλ το ακόλουθον τηλεγράφημα:

ΔΕΛΤΙΟΝ Ἐβραιῶν Εἰδίσεων

«Οι 8.500 - επί συνόλου 75.000 προ του πολέμου - διασωθέντες Εβραίοι της Ελλάδος δοξάζουν τον Παντοδύναμον διότι έδωσε την Νίκην εις τα όπλα των Ηνωμένων Εθνών και διότι επέτρεψεν εις τας Μεγάλας Παγκοσμίους Δημοκρατίας να κατασυντρίψουν διά παντός την τρομεράν Ναζιστικήν δικτατορίαν εν Ευρώπη, ήτις συστηματικάς εξηφάνισεν δι' αφαντάσιων δοκιμασιών και υπό συνθήκας φρικτής σκληρότητος αγνώστων μέχρι τούδε εις την ιστορίαν και των βαρβαροτέρων ακόμη χωρών περισσότερους των 4.000.000 Εβραίων. Είναι πεπεισμένοι ότι αι Μεγάλαι Δημοκρατίαι του κόσμου και όλοι οι ηνωμένοι λαοί θα τιμωρήσουν διά παραδειγματικού τρόπου όχι μόνον τους αμέσως υπευθύνους τόσων τερατωδών εγκλημάτων αλλ' επίσης όλους τους υποκινητάς και τους εμπνευστάς της τρομεράς αυτής καταστροφής, οπουδήποτε και αν ευρίσκονται και οσονδήποτε υψηλήν θέσιν και αν κατέχουν. Η τιμωρία αύτη είναι μία απλή απονομή δικαιοσύνης συμφώνως προς το πνεύμα και το γράμμα όλων των Θρησκευτικών, Πολιτικών και Κοινωνικών Νόμων. Ελπίζουν ότι αι δίκαιαι επανορθώσεις θά παραχωρηθούν εις όλους τους λαούς οίτινες υπέστησαν την εθνικοσιαλιστικήν βαρβαρότητα και ειδικώς εις τον Εβραϊκόν Λαόν όστις επλήρωσεν διά ποταμών αίματος και δι' απογυμνώσεως άνευ προηγουμένου εις την ιστορίαν τον Πόλεμον του Χίτλερ εν Ευρώπη. Εκφράζουν την ελπίδα να ίδουν ότι τα Μεγάλα Ηνωμένα Έθνη θα δώσουν μίαν λύσιν εις το άνευ προηγουμένου μαρτύριον του Εβραϊκού Λαού και ότι θα επιτρέψουν το άνοιγμα άνευ ουδενός περιορισμού των θυρών της Παλαιστίνης, ήτις διαφυγούσα την καταιγίδα και την καταστροφήν δύναται να δεχθή τους διασωθέντας Εβραίους της Ευρώπης, οίτινες περι-

πλανώνται μεταξύ των τάφων των προσφιλών των και εν μέσω των καταστραφεισών οικιών των. Διατυπώνουν την ευχήν ότι θα αναγνωρισθή υπό των μεγάλων Παγκοσμίων Δημοκρατιών, αίτινες εξησφάλισαν την Νίκην της Δικαιοσύνης επί της βίας, της βαρβατότητος και του εγκλήματος, το απαράγραπτον και ιστορικόν δικαίωμα του εβραϊκού λαού να ιδρύσῃ εν Παλαιστίνη μίαν Εθνικήν Εστίαν συμφώνως προς το γράμμα και το πνεύμα της αθανάτου δηλώσεως Μπάλφουρ».

4) Ο Ελληνικός Εβραϊσμός παρακαλεί την Ελληνικήν Κυβερνησίν όπως ευαρεστήθη και υποστηρίξῃ τας διεκδικήσεις ταύτας εις την προσεχή Διάσκεψην της Ειρήνης, ως εν των 52 Εθνών, άτινα επεκύρωσαν και προστέγων την δήλωσιν Μπάλφουρ του 1917».

Δοξολογία εις την Συναγωγήν

Εξ άλλου την Κυριακήν 20 Μαΐου εγένετο δοξολογία εις την συναγωγήν Αθηνών ήτις ήτο καταλλήλως διακεκομημένη επιμελεία της Δημοτικής Αρχής δι' ελληνικών σημαίων, ως επίσης και τοιούτων των ηνωμένων Εθνών και Σιωνιστικών.

Εκ των επισήμων εισήλθον αντιπρόσωποι της Α.Μ. του Αντιβασιλέως, του κ. Προέδρου της Κυβερνήσεως και του κ. Υπουργού των Εσωτερικών, αντιπροσωπεία της Στρατιωτικής Διοικήσεως Αθηνών, ο Δήμαρχος κ. Σκληρός μετά του Προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου κ. Δ. Καραμερτζάνη και πολλοί πρόεδροι επαγγελματικών και επιστημονικών οργανώσεων. Εκ του πολιτικού κόσμου προσήλθεν ο κ. Σ. Γονοτάς, ο κ. Σ. Πάτσης και άλλοι.

Μετά την δοξολογίαν ο πρώτος ορθίνων Σοφολογ. Ηλίας Μπαρτσιλάι ανέπειψε την εξής προσευχήν.

«Έσσο ευλογητός Αιώνιε Θεέ του

σύμπαντος, ευδόκησον Κύριε και δέξου τας ευχαριστίας μας διά την θριαμβευτικήν Νίκην δι' ης έστεψες τα όπλα των Ηνωμένων Εθνών τα οπία ηγωνίσθησαν διά την Ελευθερίαν και την δικαιοσύνην. Με την βοήθειάν Σου Κύριε, η ανθρωπότης απηλάγη από ένα εφιάλτην, από την τυραννία και από την διαρκή απειλήν σκληρών βασανιστηρίων.

Σου είμεθα βαθύτατα ευγνώμονες διότι η σκλαβωμένη πατρίς μας, η Ελλάς, εξήλθεν εκ της δουλείας προς την Ελευθερίαν, από την πένθιμον ημέραν εις την χαριόδυνον τοιαύτην και διότι εφώτισες τα σκότη πλημμυρίσας τα πάντα με φως και δωρήσας εις τας απηλπισμένας καρδίας την χαράν και την ελπίδα.

Αι τεθλιμέναι καρδίαι του λαού Σου Ισραήλ αισθάνονται σήμερον ανακούφισιν και παρηγορίαν. Δι' ημάς τους Εβραίους η τυραννία των Γερμανών ήτο η απογύμνωσις όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εβλέπαμεν καθ' εκάστην ημέραν μεγάλα νέφη να καλύπτουν τον ουρανόν μας. Νόμοι μίσους κατέστησαν την ζωήν μας αφόρητον και έσπειραν τον πόνον, το πένθος και τα ερείπια. Τα βάσανά μας έφθασαν εις την μεγαλειόραν συμφοράν της ιστορίας με την ομαδικήν εκτόπισιν των προσφιλών μας συγγενών χωρίς διάκρισιν των αδυνάτων, των ασθενών, των αναπήρων πολέμου, των γερόντων, των γυναικών και των παιδιών.

»Ικετεύωμεν Σε Ύψιστε, πρόοβλεψον από την αγίαν διαμονήν Σου εις τους ουρανούς, την τραγωδίαν του λαού Σου Ισραήλ και θέσον τέρμα εις τα δεινοπαθήματά του.

»Ανάπαυσον τας ψυχάς των φονευθέντων και των αποθανόντων. Αιωνία αυτών η μνήμη. Εναρεστήσου, Κύριε, να κάμης να εκλείψῃ εφ' εξής το μίσος εναντίον του Ισραήλ, να ανατείλη δι' όλους τους αδελφούς

ΔΕΛΤΙΟΝ Ἐβραϊκὸν Εἰδήσεων

μιας ο ἥλιος της πραγματικής Ελευθερίας και της Δικαιοσύνης και να βασιλεύσουν μεταξύ ὅλων των ανθρώπων η αγάπη, η ομόνοια και η αδελφωσύνη.

»Ευλόγησον Κύριε την αγαπητήν μας πατρίδα, την Ελλάδα, κατάστησον αυτήν μεγάλην, ευτυχή και ακμάζουσαν, ενίσχυσον αυτήν όπως προοδεύσῃ και ευημερήσῃ διά της γαλήνης, της ειρήνης και διά της ενώσεως ὅλων των τέκνων της.

»Ευλόγησον την Πόλιν των Αθηνών με τους πεφωτισμένους ἀρχοντάς της. Ευλόγησον τον Ελληνικόν λαόν ίνα υγιαίνη και ανθίσῃ εις τα ειρηνικά ἔργα του. Οδήγησε ημάς πλησίον Σου Ω Αιώνιε και ημείς θα ἐλθωμεν προς Σε. Ανανέωσον δι' ημάς τας παλαιάς ενδόξους και ευτυχείς ημέρας. Αμήν».

(τεύχος 1/15 Ιουνίου 1945)

* * *

Το εβραϊκόν νεκροταφείον Κερκύρας

Από το υπ' αριθ. 11 της 28ης Μαΐου ε.ε. φύλλον του εν Κερκύρᾳ εκδιδομένου εβδομαδιαίου δελτίου «Εθνική Κερκυραϊκή Ένωσις» παραλαμβάνομεν το κατωτέρω αρθρόδιον.

«Ο, τι εγένετο κατά του Εβραϊκού Νεκροταφείου είναι πάντως κατώτερον του πολιτισμού μας και δεν μας περιποιεί τιμήν. Ισραηλίτης επισκέπτης της Κερκύρᾳ, ανώτερος Κρατικός υπάλληλος εδοκίμασε δεινήν ἐπιπλήξιν επί τη θέα του συληθέντος και λεηλατηθέντος ισραηλίτικου Νεκροταφείου, εν ω δεν ηδυνήθη να ανεύρῃ ούτε τα οστά ουδέ τον τάφον των προγόνων του.

Τα νεκροταφεία είς όλα τα μέρη είναι τόποι ιεροί, ο δε Ελληνικός Πολιτισμός, από της αρχαιότητος ετιμώρει του τυμβωρύχουν. Είναι

ζήτημα τιμῆς δι' ημάς, οι οποίοι είμεθα τόσον συνδεδεμένοι με την Εβραϊκήν Κοινότητα Κερκύρᾳ, να κάμιωμεν, ώστε να τεθή οριστικώς τέρμα εις την υφισταμένην ασχημίαν και ανενλάψειαν προς τα οστά τόσων αγαπητών μας συμπολιτών, μεθ' ων εξήσαμεν ευτυχείς και δυστυχείς ημέρας.

Υποχρεούνται συνεπώς οι αρμόδιοι να κινηθούν τάχιστα προς ό,τι ενδέκνυνται να γίνη ίνα το Ισραηλίτικόν Νεκροταφείον προστατευθή περιφρασσόμενον, ἀνευ ἀλλής αναβολής».

(2/29 Ιουνίου 1945)

* * *

Εσωτερικάί ειδήσεις

Ο Σιωνιστικός Σύλλογος Πατρών «Τεχιάτ Σιών» ανεσχηματίσθη και αριθμεί ἡδη ικανόν αριθμόν μελών. Η δεσποινίς Μάτσα γραμματεύς του Συλλόγου επισκεφθείσα τας Αθήνας είχε διαφόρους συναντήσεις μετά των ιθυόντων την Ομοσπονδίαν και παρειρόθη εις μίαν συγχέντρωσιν των Σιωνιστικών στελεχών κατά την οποίαν εξετέθη το πρόγραμμα της μελλοντικής εργασίας της Ομοσπονδίας. Η δεσποινίς Μάτσα διεβεβαίωσε τους παρευρισκομένους συνεργάτας ότι επιστρέφουσα εις Πάτρας θα ανακοινώσῃ εις τα μέλη του Συλλόγου τα των συναντήσεών της και θα μεταδώσῃ εις αυτά τον ενθουσιασμόν ὅστις εμψυχώνει όλους τους νέους σιωνιστάς.

(2/29 Ιουνίου 1945)

* * *

Η διάλεξις του κ. I. Τσέρνοβιτς

Εις την αίθουσαν του Φιλολογικού Συλλόγου «ο Παρνασσός» ομίλησε την Κυριακή 24 Ιουνίου ο

αντιπρόσωπος του Εθνικού Εβραϊκού Συμβουλίου κ. Ιανώβ Τσέρνοβιτς με θέμα «Το Εβραϊκόν πρόβλημα και η Παλαιστίνη». Την διάλεξην παρηκολούθησαν πολλοί επίσημοι, ανωτέροι Κρατικοί και Διπλωματικοί υπάλληλοι, αντιπρόσωποι του Πολιτικού κόσμου, άνθρωποι των γραμμάτων και πλήθος κόσμου συμπαθούντος και συνδεομένου με το ισραηλιτικόν στοιχείον.

Την διάλεξην επολόγησεν ο Πρόεδρος του Συλλόγου «ο Παρνασσός» κ. Ιπ. Καραβίας ὅστις παρουσίασε τον κ. Τσέρνοβιτς αφού υπενθύμισε τας πνευματικάς σχέσεις των δύο λαών του Ελληνικού και Εβραϊκού αίτινες εκούσια προστασίαν κατά την Αλεξανδρινήν περίοδον και απετέλεσαν το ιστορικόν γνώρισμα συνεργασίας των δύο λαών, ανέφερε το πνεύμα της ανεξιθοησεις του Ελληνικού Θενονος ως και την συμβολήν του Εβραϊκού στοιχείου εις την οικονομικήν και κοινωνικήν ζωήν της χώρας και την αυτοθυσίαν την οποίαν επέδειξεν τούτο κατά τους απελευθερωτικούς και αμυντικούς αγώνας της Ελλαδος και απολογίως παρεχώρησε την θέσιν του εις τον ομιλητήν.

(2/29 Ιουνίου 1945)

* * *

Τα εγκαίνια της Αχαρά

Την παρελθούσαν Παρασκευήν εγένοντο εις το εν Γαλατσίω επι τούτῳ ενοικιασθέν αγρόκτημα τα εγκαίνια της αγροτικής προπαρασκευής των νέων (Αχαρά), οίτινες προορίζονται να μεταβούν εις Παλαιστίνην διά την καλλιέργειαν της γης. Λόγω ελλείψεως επαρκών μεταφορικών μέσων των διατεθέντων τοιούτων παραχωρηθεύτων υπό της ομάδος «Μαγκέν Δαβίδ Αδόν» αι προσκλήσεις διά την συμ-

ΔΕΛΤΙΟΝ Ἐβραιϊκὴ Εἰδήσειν

μετοχήν περιορίσθησαν αυστηρώς μεταξύ των ιθυόντων την Σιωνιστικήν κίνησιν και των παρεπιδημούντων ομιθρήσκων ξένων, οίτινες άλλως τε από μηνάν ασχολούνται εις την προκαταρκτικήν εκπαίδευσιν των υποψηφίων διά των κ.κ. Σεβί Λέμαν, Φοάν και Ισκοβίτες.

(3/13 Ιουλίου 1945)

* * *

Η ἀφίξις ομάδος του Ερυθρού Σήματος του Δαυίδ

Ως ανηγγείλαμεν εις το προηγούμενον φύλλον, η Κυβέρνησις της Παλαιστίνης απεφάσισε να αποστείλη υπό την Γενικήν Διεύθυνσιν της Ούνδα της οποίας συμμετέχει ομάδα του Μαγκέν Δαβίδ Αδόν (Ερυθρού Σήματος του Δαβίδ αντιστοίχου του Ερυθρού Σταυρού) με τον σκοπόν να έλθῃ αύτη αρωγός εις τον δοκιμασθέντα Ελληνικόν Λαόν.

Όντως η εν λόγω ομάδα αποτελουμένη από τριάκοντα μέλη μεταξύ των οποίων πολλοί ιατροί και νοσοκόμοι με φροτίον φαρμάκων και λοιπών χρειωδών και υπό την διεύθυνσιν του κ. Ηλία Σαχναΐ, κατέφθασε την ημέραν καθ' ην ετελέσθη το μνημόσυνον διά τα θύματα των Καλαβύτων.

Ο κ. Σαχναΐ πληροφορηθείς εν ταῖς λεπτομερείες την αφάνταστον τραγωδίαν του πληθυσμού των Καλαβύτων έζητησεν από την Γενικήν Διεύθυνσιν της Ούνδα την ἀδειαν να μεταβῇ ἔνα μέρος της ομάδος του εις Καλάβρυτα και δώσῃ βοήθειαν εις τον δοκιμασθέντα πληθυσμόν της πόλεως ταύτης, το μεν εις ἐνδείξιν ευγνωμοσύνης διά την φιλοξενίαν και διαφύλαξιν την οποίαν προσέφερον οι πληθυσμοί των ορεινών επαρχιών εις τους καταφυγό-

ντας εκεί ομοθρήσκους του διά να διαφύγουν τους διωγμούς των Γερμανών, το δε συμβολικώς και λόγω συμπαθείας προς την περισσότερον δοκιμασθέσαν μερίδα του Ελληνικού Λαού διότι και ο Εβραϊκός Λαός εξ ίσου τόσον σκληρώς εδοκιμάσθη.

Δοθείσης της σχετικής αδείας υπό της Γενικής Διευθύνσεως της Ούνδα η ομάδα Μαγκέν Δαβίδ Αδόν εχωρίσθη εις δύο τμήματα άτινα ανεχώρησαν μετά πάντων των εφοδίων των το μεν ἔνα διά Καλάβρυτα το δε ἄλλο διά Θεσσαλονίκην.

(3/13 Ιουλίου 1945)

* * *

Κατάθεσις στεφάνου εις τον Ἀγνώστον Στρατιώτην

Την Κυριακήν 8ην Ιουλίου η Ομάδα του «Ερυθρού Σήματος του Δαυίδ» κατέθεσε στέφανον εις το μνημείον του Αγνώστου Στρατιώτου, εις ἐνδείξιν τιμῆς διά τα ηρωικά κατορθώματα του Ελληνικού Στρατού και την συμβολήν της Ελλάδος εις τον αγώνα των Συμμάχων ως επίσης και εις ἐνδείξιν ευγνωμοσύνης διά την βοήθειαν την οποίαν προσέφερον ο Ελληνικός Λαός προς διάσωσιν των Εβραίων κατά τους Γερμανικούς διωγμούς.

Την καθορισμένην ώραν ἐφθασε προ του μνημείου η 13η Ομάδα των Προσκόπων Μακκαβαίων μετά της Ελληνικής και Σιωνιστικής σημαίας και παρετάχθη εις δύο στοίχους σχηματίσασα μικρόν διάδρομον. Ακολούθως ἐφθασεν η Ομάδα του «Ερυθρού Σήματος του Δαυίδ» με την σημαίαν της και με επικεφαλής τον διευθυντήν της κ. Ηλίαν Σαχναΐ διευθυντήν της Ομάδος και τον κ. Ιακώβ Τσέρνοβιτς αντιπρόσωπον του εν Ιερουσαλήμ Εθνικού Εβραϊ-

κού Συμβούλιου, οίτινες κατέθεσαν τον στέφανον.

Εις την σεμνήν ταύτη τελετήν παρέστησαν ἀπαντες οι διευθύνοντες τας ισραηλιτικάς οργανώσεις, το μεγαλείτερον μέρος της Ισραηλιτικής Κοινότητος Αθηνών, και πολὺς ἄλλος κόσμος ο οποίος προσέδωσεν εις αυτήν εξαιρετικήν μεγαλοπρέπειαν.

(3/13 Ιουλίου 1945)

* * *

Ο κ. Χέμπερτ Λέμαν εις την Συναγωγήν

Ο κ. Χέμπερτ Λέμαν Γενικός Διευθυντής της «Ούνδα» ευρισκόμενος εις Αθήνας δι' υπηρεσιακάς του υποθέσεις εδέχθη επιτροπήν αποτελουμένην από τους κ.κ. Ασέρ Μωυσήν Πρόεδρον του Κεντρικού Συμβούλιον των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της Ελλάδος, Μίνωα Κωνσταντίνην Πρόεδρον της Ισραηλιτικής Κοινότητος Αθηνών και Αλφρέδον Κοέν του Κεντρικού Συμβούλιον Ισραηλιτικών Κοινοτήτων ήτις του μετεβίβασε τον θερμόν χαιρετισμόν των εναπομεινάντων εκ της καταστορφής εβραίων της Ελλάδος.

Ο κ. Λέμαν ευχαριστήσας την Επιτροπήν εζήτησε μετ' ενδιαφέροντος παρ' αυτής πληροφορίας διά την έκτασιν των διωγμών και διά τον αριθμόν των επιζησάντων εβραίων και εξέφρασε την επιθυμίαν ίνα παραστή εις την Ιεράν Συναγωγήν και παρακολουθήση την λειτουργία της εσπέρας της Παρασκευής.

(4/27 Ιουλίου 1945)

* * *

Το Κεντρικόν Συμβούλιον διά την μετανάστευσιν

Το Κεντρικόν Συμβούλιον των

ΔΕΛΤΙΟΝ Ἐβραϊκῶν Εἰδίσεων

Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της Ελλάδος απέστειλεν εις τον κ. Κλέμαν Άτλαν Πρόεδρον της Βρετανικής Κυβερνήσεως το κάτωθι τηλεγράφημα.

«Εκ μέρους του εναπομείναντος εβραϊσμού Ελλάδος του οποίου τα 90% απήχθησαν και εθανατώθησαν υπό των Γερμανών, ζητούμεν από την Κυβέρνησην της Αυτού Μεγαλοίστητος να επιτρέψῃ μετανάστευσιν εις Παλαιστίνην εκαποντάδων οργανών από γονείς σφαγιασθέντας και ομάδος νέων οίτινες επέζησαν ως εκ θαύματος από τα γερμανικά στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Πολλοί εκ των νέων τούτων επανέλθοντες εις την Ελλάδα δεν εύρουν ούτε οικίαν ούτε οικογένειαν ή εργασίαν. Είναι άνευ μέσων συντηρησεως και η μετανάστευσις εις Παλαιστίνην είναι η μόνη των σωτηρία.

Είμεθα πεπεισμένοι ότι καμία πολιτική δυσκολία δεν είναι δυνατόν να επιτρέψῃ την αναστολήν της ανθρωπιστικής αυτής λύσεως του τούργκουν προβλήματος και παρακαλούμεν την Κυβέρνησην της Αυτού Μεγαλοίστητος να ενεργήσῃ επειγόντως».

(5/10 Αιγυόποτου 1945)

* * *

Κρίσεις και Σχόλια

Το ζήτημα της αποδόσεως των κατεσχημένων περιουσιών Θεσσαλονίκης εις τους επανερχομένους πρόην κατόχους των ισραηλίτας παραμένει ακόμη αδιακανόνιστον. Επέρασαν εννέα ολόκληροι μήνες αφ' ότου η χώρα μας απήλευθερώθη χωρίς ακόμη να ρυθμισθή κατά τρόπον ικανοποιητικόν το ζήτημα τούτο. Έπειτα από μακράς επεμβάσεις και διαμαρτυρίας εδημοσιεύθη επί τέλους προ τριμήνου ο Νόμος 337 ο διατάσσων την άστιν της κατασχέσεως και την απόδοσην των περι-

ουσιών. Διά την εφαρμογήν του νόμου αυτού μετέβη εις Θεσσαλονίκην ο Διευθυντής της Κεντρικής Υπηρεσίας Διαχειρίσεως Ισραηλιτικών Περιουσιών ο οποίος όμως μόλις κατόρθωσε να ενημερωθῇ επί της καταστάσεως διετάχθη να επιστρέψῃ εις Αθήνας. Με την αναχώρησην του ευσυνειδήτου αυτού υπαλλήλου εκ Θεσσαλονίκης και με την διαταχθείσαν απόλυτην όλου του προσωπικού της Υπηρεσίας Διαχειρίσεως Ισρ. Περιουσιών Θεσσαλονίκης ως διορισθέντος κατά την περίοδο της κατοχής, η υπηρεσία παρέλυσεν εντελώς και τα γραφεία της έκλεισαν. Εν τω μεταξύ οι ολίγοι ισραηλίται οι οποίοι είχον την τύχην να διασωθούν από τον γερμανικόν διωγμόν λιμοκτονούν και παραμένουν θεαταί της συνεχίζομένης εκματελλεύσεως των περιουσιών των από τους ελέω των Γερμανών διορισθέντας μεσεγγυούχους διαχειριστάς κ.λπ. Νομίζομεν ότι είναι ζήτημα τιμῆς διά την Ελληνικήν Κυβέρνησιν όπως δόση το ταχύτερον ένα τέλος εις την ανυπόφορον αυτήν κατάστασιν. Δεν αρκεί η καλή θέλησης η οποία αναμφισβήτητως υπάρχει εις τους κόλπους της Κυβερνήσεως. Απαιτείται και έμπρακτος εκδηλώσις και ουσιαστική εφαρμογή των αγαθών διαθέσεων. Το τελευταίον δε τούτο αναμένομεν από τον Υφυπουργόν των Οικονομικών κ. Μ. Πεσμαζόγλου ο οποίος χειρίζεται το ζήτημα.

*

Ο εκτοπισμός τόσων χιλιάδων ισραηλίτων υπό των Γερμανών και η εξόντωσίς των εδημοσιύσησε ζήτημα εγκαταλελειμμένων ισραηλιτικών περιουσιών. Αι περιουσίαι αυταί ετέθησαν ως γνωστόν κατά την περίοδον της εχθρικής κατοχής υπό την διαχείρισην του Ελληνικού Δημοσίου. Κατά ποίον τρόπον έγινεν η διαχείρισης αυτή κατά την περίοδον

της κατοχής είναι γνωστόν εις όλους μας. Εκείνο όμως που προξενεί κατάπληξιν και που εκθέτει τας Ελληνικάς Αρχάς είναι ότι και μετά την απελευθέρωσιν και την αποκατάστασιν του κρατικού κύρους δεν ελήφθη καμπία μέριμνα διά την συγκέντρωσιν, απογραφήν και συντήρησιν των περιουσιών τούτων. Εν τούτοις το Δημόσιον έχει αναλάβει νομικά και ηθικά ευθύνας διά την διαφύλαξην αυτών των περιουσιών, ευθύνας τας οποίας θα είναι δύσκολον να αποσύση μίαν ημέραν. Το προηγούμενον Κεντρικόν Συμβούλιον των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της Ελλάδος είχεν υποβάλλει από τον μηνός Ιανουαρίου εις Υπουργεία Οικονομικών και Παιδείας σχέδιον νόμου περί αναθέσεως της διαχειρίσεως των εγκαταλελειμμένων αυτών περιουσιών εις Ειδικόν Οργανισμόν διουκούμενον υπό Ισραηλίτων και λειτοναργούντα υπό τον έλεγχον του Κράτους. Νομίζομεν ότι είναι ζήτημα τιμῆς διά την Ελληνικήν Κυβέρνησιν όπως δόση το ταχύτερον ένα τέλος εις την ανυπόφορον αυτήν κατάστασιν. Δεν αρκεί η καλή θέλησης η οποία αναμφισβήτητως υπάρχει εις τους κόλπους της Κυβερνήσεως. Απαιτείται και έμπρακτος εκδηλώσις και ουσιαστική εφαρμογή των αγαθών διαθέσεων. Το τελευταίον δε τούτο αναμένομεν από τον Υφυπουργόν των Οικονομικών κ. Μ. Πεσμαζόγλου ο οποίος χειρίζεται το ζήτημα.

(6/24 Αιγυόποτου 1945)

* * *

Η επαγγελματική αποκατάστασις

Ως είναι γνωστόν εις το πρόγραμμα περιθάλψεως και αποκαταστάσεως των διασωθέντων Εβραίων της Ελλάδος, το οποίον κατεστρώθη τον παρελθόντα Μάρτιον μεταξύ του Κεντρικού Συμβούλιου των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων Ελλάδος και του αφιχθέντος τότε εις Αθήνας Διεισθυτού διά την Ενδότην της «Τεύνι

ΔΕΛΤΙΟΝ Ἐρωτικῶν Εἰδήσεων

Ντιστριμπούσιον Κόμιτυ» κ. Σβαρτζ, περιελαμβάνετο και η ίδρυσης ειδικού Οργανισμού προς υποβοήθησην της επαγγελματικής αποκαταστάσεως των Ισραηλιτών επαγγελματιών, βιοτεχνών και μικροεμπόρων, οι οποίοι συνεπέια του γεωμανικού διωγμού έχασαν την επαγγελματικήν των εγκατάστασιν.

Ο οργανισμός ούτος συγκροτήθεις υπό τύπον αγαθοδεογόνη ιδρύματος του Νόμου 2089 του 1939 υπό την ονομασίαν «Ιδρυμα Επαγγελματικής Αποκαταστάσεως Ισραηλιτών της Ελλάδος» ήρχισεν ήδη να λειτουργή και εγκατεστάθη εις ιδιαίτερα γραφεία εν Αθηναῖς επί της οδού Τσάροτσιλ 40α.

(6/24 Αυγούστου 1945)

* * *

Κρίσεις και σχόλια

Οι Εβραίοι όλης της Ευρώπης και μαζί με αυτούς και οι Εβραίοι της Ελλάδος αναμένουν με δικαιολογημένην ανυπομονήσιαν την απόφασιν της νέας Αγγλικής Κυβερνήσεως περὶ άρσεως των περιορισμών που ετέθησαν διά της «Λευκής Βίβλου» του 1939 εις την εβραϊκήν μετανάστευσιν εις Παλαιστίνην και εις την δυνατότητα της εξαγοράς γαιών. Οι περιορισμοί αυτοί είχον θεσπισθή τότε από την Κυβέρνησιν Τσάμπερλαιν ο οποίος επίστευεν ότι με την τακτικήν αυτήν των παραχωρήσεων και του κατευνασμού θα απετρέπετο ο απειλούμενος από τα φασιστικά δυνάμεις δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος. Τώρα που εξέλιπτον οι λόγοι οι οποίοι είχαν οδηγήσει την Αγγλικήν Κυβέρνησιν εις την εισαγωγήν του περιορισμού αυτού είναι δίκαιον και επιβεβλημένον όπως η Αγγλία επανέλθη εις το πρό της «Λευκής Βίβλου» καθεστώς. 'Αλλως τε η δημιουργηθείσα από τον γερμανικόν

διωγμούν και από αυτήν ταύτην την «Λευκήν Βίβλον» κατάστασις του Ιουδαϊσμού της Ευρώπης επιβάλλουν και καθιστούν αναπότερεπτον την άμεσον άρσην των περιορισμών αυτών. Χιλιάδες, Ιουδαίων ζουν ακόμη την απασίαν ζωήν των στρατοπέδων συγκεντρώσεως διότι δεν έχουν την δυνατότητα να αναχωρήσουν εις Παλαιστίνην. Οι Εβραίοι της Ευρώπης και μαζί με αυτούς ολόκληρος η ελευθέρα ανθρωπότης αξιούν όπως δοθή οριστικόν τέρμα εις την αιμιλιακήν αυτήν κατάστασιν.

*

Ο νόμος ο προβλέπων την απόδοσιν των υπό την διαχείρισιν του Δημοσίου περιουσιών εις τους πρώην κατόχους των ισραηλίτας επιβάλλει παραχράτημα 5% επί της αξίας των αποδιδομένων περιουσιών προς κάλυψιν των δαπανών που προεκάλεσεν εις το Ελληνικόν Δημόσιον η διαχείρισις των περιουσιών αυτών. Το παραχράτημα αυτό ενώ δεν έγη καμμίαν πραγματικήν δικαιολογίαν παρεμβάλλει σοβαράς δυσχερείας εις την διαδικασίαν της απόδοσεως. Διότι διά να γίνη ο υπολογισμός της παραχράτησεως πρέπει να γίνη εκτίμησις όλης της αποδιδομένης περιουσίας και διά να γίνη η εκτίμησις αυτή απαιτείται ο διορισμός εκτιμητών, πραγματογνώμονών κ.λτ. Είναι δε και αδικαιολόγητον το παραχράτημα αυτό, διότι δεν εφηρμόσθη εις άλλας περιπτώσεις απόδοσεως περιουσιών κατασχεθεισών υπό των κυβερνήσεων της κατοχής, ως π.χ. των αξιωματικών και πολιτών που διέφυγον εξ Ελλάδος και κατετάγησαν εις τον στρατό της Μέσης Αντολής, οι οποίοι και δικαιώς απεκατεστάθησαν εις τα περιουσιακά των δικαιώματα, χωρίς παραχράτημα και χωρίς τύπους και διαδικασίας.

(7/7 Σεπτεμβρίου 1945)

Κρίσεις και Σχόλια

Ευχαριστώς διαπιστούμεν ότι το ζήτημα της αποδόσεως των περιουσιών εις τους διασωθέντας ισραηλίτας Θεσσαλονίκης βαίνει προς οριστικήν τακτοποίησιν. Ο διορισθείς διευθυντής της ΙΔΥΠ Θεσσαλονίκης, ευρίσκεται ήδη εις την θέσιν του ο δε Διευθυντής της κεντρικής αρμοδιάς υπηρεσίας του Γενικού Λογιστηρίου ανεχώρησεν ήδη εξ Αθηνών μεταβάνων εις Θεσσαλονίκην προς εγκατάστασιν των νέων υπηρεσιών. Ελπίζομεν ότι αυτήν την φοράν η λειτουργία της υπηρεσίας αυτής θα είναι ουσιαστική και θα ικανοποιήσῃ τας ελπίδας των τόσων ταλαιπωρηθέντων ισραηλίτων οι οποίοι, περιμένοντας από μηνών να αποκατασθούν εις τα περιουσιακά των δικαιώματα.

(8/21 Σεπτεμβρίου 1945)

* * *

Μια διάλεξις εις τον ροταριανόν

Κατά την συνάντησιν του Ροταριανού Ομίλου Αθηνών της 6ης τρέχοντος, ο κ. Μίνως Κωνσταντίνης μέλος του ομίλου και Πρόεδρος της Ισραηλιτικής Κοινότητος Αθηνών ωμήλησε με θέμα «Η ανωτερότης της Ελληνικής ψυχής».

Ο κ. Κωνσταντίνης εν αρχή είπεν ότι θεωρεί τον εαυτόν του ευτυχή διότι η Θεία Πρόνοια τον ηξίωσε, έπειτα από ένα διττόν διωγμόν τον οποίον υπέστη και ως Έλλην και ως Ισραηλίτης, να ομιλήσῃ και πάλιν διά την ανωτερότητα και τον πλούτον της Ελληνικής ψυχής τον οποίον κατέδειξεν αύτη και κατά τους τελευταίους διωγμούς του Ισραηλιτικού στοιχείου. Ακολούθως παρουσίασε μίαν ζωηράν εικόνα της αγριότητος και της εκτάσεως των διωγμών

ΔΕΛΤΙΟΝ Ἐβραϊκῶν Εἰδήσεων

τόσον εις την πρωτεύουσαν όσον και εις τας επαρχίας ως και τα μέσα τα οποία οι απαίσιοι εισβολείς εχρησιμοποιήσαν διά την εξόντωσιν του εβραϊκού στοιχείου και την λεηλασίαν των περιουσιών του. Εν συνεχεία ο ομιλητής εξιστόρησε την συμπάθειαν του χριστιανικού στοιχείου κατά την τραγικήν αυτήν περίοδον από του Ανωτάτου γυν Άρχοντος τότε Μ. Αρχιεπισκόπου μέχρι του τελευταίου πολίτου και την συνδρομήν η οποία εδόθη εις τους καταδιωκόμενους άνευ της οποίας δεν θα ήτο δυνατόν να διασωθούν οι επιζήσαντες Ισραηλίται της Ελλάδος και προσέθεσεν ότι συνεκέντρωσεν επιμόνως πάμπολα συγκινητικώτατα περιστατικά προστασίας και φιλοξενίας Ισραηλίτων εκ μέρους όλων των κοινωνικών τάξεων τούθ' όπερ αποδεικνύει την ανωτερότητα της Ελληνικής ψυχής και το αλτρούστικόν πνεύμα το οποίον την διέπει.

Τερματίζων την τόσον εμπνευσμένην ομιλίαν του ο κ. Κωνσταντίνης εχαίρεται την «Αιωνίαν Ελλάδα της οποίας το όνομα θα είναι πάντοτε το φωτεινόν σύμβολον των αρχών της ελευθερίας, της ηθικής και της δικαιοσύνης». Ακολούθως ο κ. Μιχαήλ Πεσμαζόγλου Υπουργός των Οικονομικών και αντιπρόεδρος του Ομίλου, ωμίλησε δι' ολίγων και εξήρη την αλληλεγγύην και την αμοιβαίαν αγάπη του Ελληνικού Χριστιανικού και Εβραϊκού στοιχείου. Ο κ. Πεσμαζόγλου ανεκούνωσεν επίσης και την απόφασιν του Υπουργικού Συμβουλίου, την οποίαν εδημοσιεύσαμεν εις το τελευταίον φύλλον, διά την τύχην των σχολαζούσων Ισραηλίτικών περιουσιών και ανέφερεν ότι η Κυβέρνησης είναι πρόθυμος να μελετήσῃ ευνοϊκώς κάθε ζήτημα το οποίον θα αφεύρω το εβραϊκόν στοιχείον της χώρας μας.

(8/21 Σεπτεμβρίου 1945)

Κρίσεις και Σχόλια

Μία εβδομαδιαία εφημερίδης της Θεσσαλονίκης ήρχισεν από τινων νημερών συστηματικήν εκστρατείαν εναντίον του Ισραηλίτικου στοιχείου. Ως αφορούν χρησιμοποιεί το ζήτημα της αποδόσεως των περιουσιών εις τους διασωθέντας και αναζητούντας αυτάς Ισραηλίτας. Με τίτλους κτυπητούς και πολυχρόμιους κρούνει τον κώδωνα του κινδύνου και της αδικίας εκ της απειλούμενης συγκεντρώσεως κολοσσιάν περιουσιών εις 500 μόνον Ισραηλίτας οι οποίοι κατά την εφημερίδα αυτήν θα γίνονται... Κροίσοι. Ενώ δε αυτά γράφονται 7 μόνον (αριθμός επτά) Ισραηλίτικά καταστήματα απεδόθησαν υπό της ΟΔΠΙ ή μέχρι σήμερον εις διασωθέντας Ισραηλίτας, εκαποντάδες δε αιτήσεων αποδόσεως καταστημάτων και οικιών εκκρεμούν χωρίς αποτελεσματικήν ενέργειαν. Οι περίφημοι «μεσεγγύοι» οι οποίοι παρέλαβον Ισραηλίτικά καταστήματα εις αντάλλαγμα των υπηρεσιών των προς τα γεωμανικά στρατεύματα κατοχής εξακολουθούν να νέμονται τας Ισραηλίτικάς περιουσίας και να έχονται μάλιστα αρωγοί εις τα έξοδα εκδόσεως της λαθροβίου αντισημιτικής εφημερίδος. Οι Ισραηλίται και όλοι οι ανυστεροβούλως σκεπτόμενοι γνωρίζουν ποιοί κύκλοι και ποιοί σκοποί κρύπτονται όπισθεν της δημιαγωγικής αυτής εκστρατείας. Και το μόνον αποτέλεσμα της εκστρατείας αυτής είναι να δυσφημισθή η Ελλάς και ο αμέτοχος των κακοβούλων αυτών διαθέσεων Ελληνικός λαός.

*

Συνεπληρώθη εν ολόκληρον έτος από της απελευθερώσεως της χώρας και μετά λύπτης διατιστούμεν ότι δεν ελήφθη ακόμη από το Κράτος κανέναν απολύτως μέτρον διά την συντήρη-

σιν και διαφύλαξεν των υπό την διαχείρισην του Δημοσίου κατά τόπους διατελουσών εγκαταλελειμμένων ισραηλίτικών περιουσιών. Κινηται και ακίνηται περιουσίαι εκτοπισθέντων και εξοντωθέντων ισραηλίτων εξακολουθούν να μένουν πάντοτε εις ζείρας παρανόμων και ανθαρέστων κατόχων χωρίς αι κρατικά υπηρεσία, αι επιφορτισμέναι με την διαχείρισην των περιουσιών αυτών, να λαμβάνουν οιανδήτοτε μέριμναν διά την περισυλλογήν και συντήρησιν των. Εάν το Κράτος δεν είναι εις θέσιν να αναλάβῃ την αποστολήν αυτήν πρέπει να την εμπιστευθή εις ειδικόν Οργανισμόν συμφώνως προς την από πολλού χρόνου γενομένην σχετικήν υπόδειξην εκ μέρους του Κεντρικού Ισραηλίτικου Συμβούλιου.

*

Η εις άλλην στήλην (Σημείωση Χρονικών: Το σχετικό κείμενο δημοσιεύεται αυτούσιο κατωτέρῳ) δημοσιευομένη απονομή εγγράφου ευαρεστείας του Διοικητικού Συμβούλιου των Ταχ. Ταμιευτηρίων προς τον Προϊστάμενον των Ταχ. Ταμιευτηρίου και ενεχυροδανειστηρίου Κερκύρας διότι ούτος διέσωσε τα τιμαλφή άτινα είχον κατατεθή επ' ενεχυρῷ υπό των Ισραηλίτων Κερκύρας από τον κίνδυνον της κατασχέσεως υπό των ληστών επιδρομέων, αποτελεί μίαν πράξην δικαιοσύνης η οποία τιμά και την αρχήν ήτις την απένευμε και εκείνον όστις προσέφερε μίαν πατριωτικήν και ηθικήν υπηρεσίαν.

Η σύμπτωσις καθ' ίν, η σχετική έκθεσις και η πρότασις βάσει της οποίας απενεμήθη η εν λόγω εναρέσκεια συνετάγη παρ' ανωτάτου Κρατικού υπαλλήλου και επιλέκτοι μέλους της Ελληνικής Ισραηλίτικής οικογενείας, προφανώς συμβολίζει ότι ο εβραϊσμός χωρίς να επιδεῖξη μετά την πρόσφατον τραγωδίαν του

ΔΕΛΤΙΟΝ Έβραιων Ειδήσεων

πνεύμα εκδικήσεως και μνησικακίας εναντίον των ελαχίστων ευτυχώς, οίτινες επωφελήθησαν της δυστυχίας του διά να προσπορισθούν ωφέλη, απεναντίας εις πάσαν περίστασιν μεθοδικώς και μετ' ευγνωμοσύνης αποδίδει την πρέπουσαν ικανοποίησιν εις εκείνους οι οποίοι συνειροθησαν τον πόνον του και τον εβοήθησαν εις την περιπέτειάν του.

(9/9 Νοεμβρίου 1945)

* * *

Μία ηθική αμοιβή

Απόσπασμα Πρακτικών Συνεδριάσεως Διοικ. Συμβουλίου Ταχ. Ταμευτηρίου

Συνεδρίασις 555

Εν Αθήναις σήμερον την 17ην Αυγούστου 1945, ήμέραν Παρασκευήν ... αρξαμένης δέ είτα της συζητήσεως... γ) αναφοράν του Διευθυντού της Ανεξαρτήτου Επιθεωρήσεως της Κεντρικής Υπηρεσίας Τ.Τ.Τ. Κ. Κωνσταντίνη, δι' ης ούτος αναφέρει ότι η διάσωσης από του κινδύνου κατασχέσεως παρά των Γερμανικών Αρχών Κατοχής των επ' ενεχύρω κατατεθειμένων πολυτίμων αντικειμένων των Ισραηλιτών οφείλεται εις την αυτοθυσίαν και εντιμότητα του εν λόγω Προϊσταμένου.

Ιδόν και τας διατάξεις του Α.Ν. 2498/40, αποφασίζει όπως εκφρασθή ευαρέσκεια εις τον Προϊσταμένον του Ταχ. Ταμευτηρίου και Ενεχυροδανειστηρίου Κερκύρας Ιωάνν. Μπούσην διότι, εκ της γενομένης τακτοποίησεως των εν το Θησαυροφυλακείων διαφυλασσόμενων ενεχύρων ουδεμία απώλεια ή ουσιώδης ανωμαλία, παρετηρήθη, διότι διά καταλλήλων ενεργειών του εν λόγω Προϊσταμένου διεσώθη το αρχείον κ.λ.π. του Γραφείου τούτου κατά γενόμενον βομβαρδισμόν και τέλος διότι κατ' αναφοράν του ίδιου τού-

τον Προϊσταμένον και ομοίαν του Διευθυντού της Ανεξαρτήτου Επιθεωρήσεως Κεντρικής Υπηρεσίας Τ.Τ.Τ. Κανάρη Κωνσταντίνη, διέσωσεν ούτος από του κινδύνου κατασχέσεως παρά των Γερμανικών Αρχών Κατοχής τα επ' ενεχύρω κατατεθειμένα εν τω Ενεγκρίω τούτω πολύτιμα αντικείμενα των Ισραηλιτών.

Ο Πρόεδρος Ο Γραμματεύς

I. Σακελίων Θ. Σχίζας

(9/9 Νοεμβρίου 1945)

* * *

Οι Ισραηλίται και η 28η Οκτωβρίου

Το Κεντρικόν Ισραηλιτικόν Συμβούλιον Συντονισμού και Γνωματεύσεων εκπροσωπούν τας δέκα χιλιάδας των διασωθέντων Ισραηλιτών της Ελλάδος συνελθόν εκτάκτως σήμερον την 26ην Οκτωβρίου 1945 ημέραν Παρασκευήν και ώραν 4 μ.μ. επ' ευκαιρία του εορτασμού της Εθνικής Επετείου της 28ης Οκτωβρίου απεδέχθη το κάτωθι ψήφισμα:

Ψήφισμα

Οι Ισραηλίται της Ελλάδος αναμινησκόμενοι της Αλβανικής εποποιίας και της επί μίαν τετραετίαν ηρωικής αντιστάσεως ολοκλήρου του Ελληνικού Έθνους κατά των βαρβάρων κατακτητών, και στρέφοντες ευλαβώς την σκέψιν των προς τους ηρωικώς υπέρ πατρίδος πεσόντας, εορτάζομεν την ιστορικήν επέτειον της 28ης Οκτωβρίου εν στενοτάτη συναδελφωσύνη μεθ' ολοκλήρου του Ελληνισμού παρά το πλευρόν του οποίου συνεπολέμησαν και συνεδεινοπάθησαν.

Οι Ισραηλίται της Ελλάδος έχοντες υπ' όψιν τας τεραστίας θυσίας και την εξαιρετικήν συμβολήν του Ελληνικού Έθνους εις τον όλον συμ-

μαχικόν αγώνα ως και τας διακηρύξεις των μεγάλων συμμάχων περί ικανοποιήσεως των δικαίων πόθων του Έθνους, εκφράζουν την ακράδαντον πεποίθησίν των ότι ταχέως θέλουν πραγματοποιήθη αι Εθνικαί διεκδικήσεις της Ελληνικής Πατριδος.

(9/9 Νοεμβρίου 1945)

* * *

Καταργείται το παρακράτημα 5% επί των αποδιδομένων περιουσιών

Ως γνωστόν διά του Νόμου 2/1944 περί αποδόσεως των υπό διαχείρισιν ισραηλιτικών περιουσιών καθιερώθη παρακράτημα υπέρ του Δημοσίου είκ 5% επί της αξίας των αποδιδομένων περιουσιών προς κάλυψην των δαπανών διαχειρίσεως του Δημοσίου. Το παρακράτημα τούτο εκτός του ότι ήτο άδικον εδυσχέραινε σοβαρώς το έργον της αποδόσεως λόγω της ανάγκης αποτιμήσεως της όλης αποδιδομένης περιουσίας προς υπολογισμόν του παρακρατήματος, ήτις αποτίμησις προσέκρουε εις πλείστα τεχνικά εμπόδια.

Κατόπιν εισηγήσεως των κ.κ. Ασέρ Μωυσή και Αλφ. Κοέν αντιπροσώπων του Κεντρικού Ισρ. Συμβούλιου παρά τη Γνωμοδοτική Επιτροπή της Κ.Υ.Δ.Ι.Π. η τελευταία αύτη απεφάσισε την κατάργησην του παρακρατήματος τούτου και την αντικατάστασήν του διά παρακρατήματος 10% επί των εισοδημάτων των υπό διαχείρισιν ισραηλιτικών ακινήτων.

Η απόφασις της Γνωμοδοτικής Επιτροπής υπόκειται εις κύρωσιν εκ μέρους του κ. Υπουργού των Οικονομικών.

(9/9 Νοεμβρίου 1945)

ΔΕΛΤΙΟΝ Ἐβραϊκὴν Εἰδήσειν

Ειδοποίησις

Προκειμένου να συμπληρωθή η ανασύνταξις των μητρώων των μελών της ημέρας Κοινότητος ως και η σύνταξις των εκλογικών καταλόγων διά τας επικειμένας εκλογάς της Κοινότητος, παρακαλούμεν και συνιστώμεν εις τα μέλη να προσέλθουν εις τα Γραφεία της Κοινότητος και να συντάξουν το οικογενειακό δελτίον απογραφής εις όλας τας εργασίμους ημέρας και ώρας μέχρι τις 25 Νοεμβρίου 1945.

Όσοι δεν προσέλθουν μέχρι της ως άνω ημέρας δεν θα έχουν δικαίωμα ψήφουν ως μη εγγεγραμμένοι εις τους εκλογικούς καταλόγους και θα στερηθούν πάσις διευκολύνσεως εκ μέρους της Κοινότητος μη θεωρούμενοι μέλη αυτής.

Εκ της Ισραηλιτικής Κοινότητος
Αθηνών
(9/9 Νοεμβρίου 1945)

* * *

Μία Ελληνοεβραϊκή εορτή εις τον «Παρνασσόν»

Την 2αν Νοεμβρίου και ώραν 6 μ.μ. οργανώθη υπό της Ελληνοπαλαιιστινειακής Ενώσεως εις την αίθουσαν του «Παρνασσού» επίσημος εορτασμός επί τη επετείω της 28ης Οκτωβρίου 1940 και της 2ας Νοεμβρίου 1917 ημέρας δημοσιεύσεως της Δηλώσεως Μπάλφουρ. Εις την εορτήν, στεφθείσαν υπό εξαιρετικής επιτυχίας, παρέστησαν έχοντα μέλη του επιστημονικού, πολιτικού, εμπορικού κόσμου των Αθηνών, πολλά μέλη της Ισραηλιτικής Κοινότητος και πλήθος άλλου κόσμου.

Ωμίλησαν οι Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Ελληνοπαλαιιστινειακής Ενώσεως κ.κ. Ευλάμπιος και Ασέρ Μωυσής, ο πρώτην Υπουργός

κ. Λέων Μακάς, ο Πρόεδρος του «Παρνασσού» κ. Ιπ. Καραβίας, ο Αρχηγός της εν Ελλάδι Αποστολής του Παλαιστινειακού Ερυθρού Σταυρού κ. Σαχγάνι εβραϊστί, ο κ. Μίνως Κωνσταντίνης Πρόεδρος της Ισραηλιτικής Κοινότητος Αθηνών και άλλοι όγητορες εξάραντες πάντες τους ιστορικούς δεσμούς οι οποίοι από της αρχαιότητος συνδέονταν τον ελληνικόν και εβραϊκόν λαόν και τας διανοιγόμενας δυνατότητας ευρυτάτης συνεργασίας μεταξύ Ελλάδος και Παλαιστίνης επί του πνευματικού και οικονομικού πεδίου με την αναγέννησιν του εβραϊκού έθνους εις την πατρώαν του γην και με την αναμενόμενη πολιτική και κρατικήν του αποκατάστασιν.

Η ωραία εορτή έληξε με άσματα Ελλήνων και Εβραίων συνθετών εκτελεσθέντα υπό χορωδίας δεσπονίδων του Ωδείου Αθηνών υπό την διεύθυνσιν της δος Βυζαντίου ως και με τον ελληνικόν και εβραϊκόν Εθνικόν Ύμνον ψαλλέντας υπό της ίδιας χορωδίας λίαν επιτυχώς.

(9/9 Νοεμβρίου 1945)

* * *

Μία αυστηρά διαταγή διά τας iεροσυλίας

Υπουργείον Οικονομικών

Αριθ. Πρωτ. 1371
Εν Αθήναις τη 28-9-45

Προς
Τον κ. Εισαγγελέα των πρωτοδικών
Κέρκυραν

Κατά τας δοθείσας ημίν προφορικάς πληροφορίας αι αυτόθι Συναγωγαί των Ισραηλιτών, τα νεκροταφεία των, ως και άλλα φιλανθρωπικά αυτών ιδρύματα υπέστησαν κατά την διάρκειαν των αντισημιτικών των Γερμανών μέτων, καταστροφάς διά της αφαιρέσεως και χρησιμοποιήσεως δι' άλλους σκοπούς διαφόρων

αντικειμένων και συγκεκριμένως των επιτυμψίων πλακών του νεκροταφείου.

Επειδή κατά τας αυτάς πληροφορίας μας τα περί ων ο λόγος αντικείμενα ευρίσκονται σήμερον εις γέρας διαφόρων προσώπων και δεν απεδόθησαν εις τα Ισραηλιτικά Ιδρύματα εξ ων αφηρέθησαν, έχομεν την τιμήν να παρακαλέσωμεν όπως επιληφθήτε, εν τη αρμοδιότητι υψών, της υπόθεσεως ταύτης, και εφ' όσον αι ανωτέρω πληροφορίαί ανταποκρίνονται προς την αλήθειαν ενεργήσητε, κατά το δυνατόν συντομώτερον, τόσον διά την ανεύρεσιν και απόδοσιν των περί ων ο λόγος αντικειμένων εν συνεννοήσει μετά της αυτόθι Ισραηλιτικής Κοινότητος και της παρά τη οικεία Νομαρχία υφισταμένης επιτροπής αποδόσεως Ισραηλιτικών περιουσιακών στοιχείων, όσον και διά την ποινικήν δίωξην των δραστών.

Ο Υπουργός
Γ. Πεσμαζόγλου
(9/9 Νοεμβρίου 1945)

* * *

Δεκαπενθήμερον ενεργειών του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου

Ως χαρακτηριστικό της δράσης του Κ.Ι.Σ. κατά το πρώτο διάστημα της λειτοναρχίας του, παραθέτουμε τα περαγμένα του κατά το β' δεκαπενθήμερο του Νοεμβρίου 1945, όπως δημοσιεύθηκαν στο «Δελτίον Εβραϊκων Ειδήσεων» (τεύχος, 11, 7 Δεκεμβρίου 1945):

Τα περαγμένα του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου κατά το β' δεκαπενθήμερο του μηνός Νοεμβρίου 1945 περιλαμβάνουν τα εξής σημαντικώτερα γεγονότα.

1) Καθορίσθησαν συγκεκριμένως

ΔΕΛΤΙΟΝ Ἐβραιϊκὴ Εἰδήσεις

αι αρμοδιότητες αι μεταβιβασθείσαι εις το ιδρυθέν υπό του Κεντρικού Συμβουλίου Ειδικόν Συμβούλιον Περιθάλψεως ως και εκείναι αι οποίαι παραμένουν υπό την δικαιοδοσίαν του Κεντρικού Συμβούλιον. Ούτω εις το Ειδικόν Συμβούλιον Περιθάλψεως ανήκουν:

α) ο καθορισμός και η διάθεσις βοηθημάτων εις απόρους.

β) ο καθορισμός και διάθεσις βοηθημάτων εις επιστρέψαντας ομήρους.

γ) η μέριμνα υπέρ των πολινοστούντων εν γένει ομήρων και μη ισραηλιτών.

δ) η μέριμνα υπέρ των αναπήρων πολέμου ισραηλιτών.

ε) η μέριμνα υπέρ απόρων σπουδαστών.

στ) η μέριμνα διά την στέγασιν απόρων.

ζ) η ιατρική και φαρμακευτική περιθαλψις.

η) η μέριμνα υπέρ οφανών και γερόντων.

Προκειμένου όθεν περί των ανωτέρω ζητημάτων αι Ισραηλιτικαί Κοινότητες της χώρας δέον να απευθύνωνται εις το ανωτέρω αρμόδιον δι' αυτά Ειδικόν Συμβούλιον Περιθάλψεως.

Υπό την δικαιοδοσίαν του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου παραμένουν τα εξής θέματα:

α) Η μέριμνα διά την ανασυγκότησιν, αναδιογάνωσιν και λειτουργίαν των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της χώρας.

β) η μέριμνα διά την μισθοδοσίαν του διοικητικού, θρησκευτικού και εκπαιδευτικού προσωπικού των Κοινοτήτων.

γ) η μέριμνα διά την ανδιοργάνωσιν των υπηρεσιών κηδειών και νεκροταφείων των Κοινοτήτων.

δ) η μέριμνα διά την αναδιογάνωσιν και λειτουργίαν των συναγωγών.

ε) η μέριμνα υπέρ της αποδόσεως των κατεσχημένων ισραηλιτικών περιουσιών και της διαχειρίσεως των εγκαταλειμμένων τοιούτων.

στ) Η παρακολούθησης της διώξεως και τιμωρίας των υπευθύνων διά τα εγκλήματα του διωγμού.

ζ) Η μετά των Εβραϊκών Οργανώσεων περιθάλψεως του εξωτερικού επαφή και συνεννόησης.

Διά τα ανωτέρω συνεπώς θέματα αι Ισραηλιτικαί Κοινότητες της χώρας θα απευθύνωνται εφεξής εις το Κεντρικόν Συμβούλιον.

2) Το Κεντρικόν Συμβούλιον απεφάσισε επίσης όπως εκ των μηνιαίων χρηματικών βοηθημάτων των διατιθεμένων υπέρ των ισραηλιτών της Ελλάδος υπό του Τζόιντ ποσοστόν 85% διατίθεται υπέρ του Ειδικού Συμβούλιον Περιθάλψεως προς εκπλήρωσιν των ανατεθέντων εις αυτό ως άνω καθηκόντων γενικής περιθάλψεως, το δε υπόλοιπον ποσοστόν 15% διατίθεται υπό του ιδίου Κεντρικού Συμβούλιον προς εκπλήρωσιν του έργου αναδιογάνωσεως και λειτουργίας των Κοινοτήτων και των υπηρεσιών των κατά τα ανωτέρω.

Η ανωτέρω απόφασις ετεθή εις εφαρμογήν από του μηνός Νοεμβρίου.

3) Ανεκοινώθη εις το Κεντρικόν Συμβούλιον ότι οι συνεργασθέντες μετά των Γερμανών κατά τον διωγμόν Αραών Χασών και Πέπο Ρεκανάτη συλληφθέντες ευρίσκονται προφυλακισμένοι οι μεν πρώτος εις τας φυλακάς Θεσσαλονίκης ο δε δεύτερος εις τας φυλακάς Καλλιθέας.

Το Κεντρικό Συμβούλιον υποβοθεί τας Αρχάς διά την ανεύρεσιν και σύλληψιν και άλλων υπευθύνων.

4) Το Κεντρικό Συμβούλιον δι' εγγράφου του προς το Υπουργείον Εξωτερικών εζήτησε την ενέργειαν των καταλλήλων διαβημάτων παρά τη εν Σόφια Συμμαχική Επιτροπή Ελέγχου διά την ανεύρεσιν και από-

δοσιν των τιμαλφών και άλλων περιουσιακών στοιχείων των κατασχεθέντων υπό των βουλγαρικών αρχών κατοχής παρά των Ισραηλιτών Ανατ. Μακεδονίας και Θράκης άτινα κατά τας πληροφορίας του Κεντ. Συμβούλιον είναι κατατεθειμένα παρά τη Εθνική Τραπέζη της Βουλγαρίας.

5) Το Κεντρικό. Συμβούλιον εις ειδικήν συνεδρίασίν του ησχολήθη με το ζητημα των εγκαταλειμμένων ισραηλιτικών και ήκουσεν εμπεριστατωμένην έκθεσιν του εκ των μελών του κ. Αλφρέδου Κοέν.

6) Συνεπληρώθη το Ειδικόν Συμβούλιον Περιθάλψεως διά του διοικησιμού ως μέλους αυτού του κ. Χαΐμ Πιζάντη.

7) Την Κυριακήν 22αν Νοεμβρίου το Κεντρικό. Συμβούλιον, το Ειδικόν Συμβούλιον Περιθάλψεως και το Συμβούλιον της Ισρ. Κοινότητος Αθηνών επεσκέφθησαν εν σώματι το εν Κηφησσιά ισραηλιτικόν Ορφανοτροφείον, τον επί της οδού Κύπρου «Οίκον της Ομήρου» και το Γηροκομείον Αθηνών ίνα λάβουν προσωπικήν αντιληψιν του τρόπου της λειτουργίας των εν λόγω ιδρυμάτων. Αι εντυπώσεις των επισκεπτών υπήρξαν εξόχως ικανοποιητικαί.

Πρόσκλησις

Παρακαλούνται άπαντες εν γένει οι ομόθρησκοί μας οι γνωρίζοντες ονόματα, επώνυμα και στοιχεία Ισραηλιτών υποβοθησάντων ή συνεργασθέντων καθ' οινοδήποτε τρόπον μετά των Γερμανών κατά τον ανθεβραϊκόν διωγμόν όπως υποβάλλωσι το ταχύτερον σχετικάς συγκεκριμένας καταγγελίας εις τας οικείας Κοινότητας.

Κεντρικόν Ισραηλιτικόν Συμβούλιον Συντονισμού και Γνωματεύσεως
(11/7 Δεκεμβρίου 1945)

ΔΕΛΤΙΟΝ
Ἐβραϊκῶν Εἰδίσεων

**Η διαμαρτυρία
των Εβραίων των Αθηνών**

Την 13ην Δεκεμβρίου εις την Καθεδρικήν Συναγωγήν Αθηνών συνεκεντρώθησαν όλοι οι Εβραίοι της πρωτευούσης διά να διαμαρτυρηθούν εναντίον της αποφάσεως της Αγγλικής Κυβερνήσεως να επαναθέσῃ υπό εξέτασιν και συζήτησιν το ζήτημα της ελευθέρας μεταναστεύσεως Εβραίων εις Παλαιστίνην και την ελευθέραν εξέλιξιν της Εθνικής Εβραϊκής Εστίας. Όλοι οι Εβραίοι εγκατέλειψαν κατά την καθορισθείσαν ώραν τας εργασίας των, τα εβραϊκά κατασήματα ἔκλεισαν και εις τας θύρας των ανηρτήθησαν πινακίδες με τας λέξεις: «κλειστόν διά την συμμετοχήν εις την εκδήλωσιν προς υποστήξιν των εβραϊκών διεκδικήσεων επί της Παλαιστίνης».

Οι μη εβραίοι συμπολίται μας συγκεντρώμενοι προ των πινακίδων τας εσχολίαζον με μεγάλην συμπάθειαν, συμπάθεια ήτις πάντοτε εκδηλούνται εις όλας τας κοινωνικάς τάξεις και όλα τα πολιτικά κόμματα υπέρ των εβραϊκών απόφεων διά την λύσιν του Εβραϊκού προβλήματος.

(13/25 Ιανουαρίου 1946)

* * *

**Αι Ισραηλιτικάί
Οργανώσεις
προς την Επιτροπήν
«Δικαιοσύνη διά την
Ελλάδα»**

Όπως είναι γνωστόν εις την συγκροτηθείσαν εν Νέα Υόρκη επιτροπήν «Δικαιοσύνη διά την Ελλάδα» με πρόεδρον τον γερουσιαστή κ. Κλωντ Πέππερ, συμμετέχει ως αντιπρόεδρος ο Αρχιραβίνος και εκ των ηγετών του Αμερικανικού Σιωνισμού Σοφολογιώτατος Στέφεν Ουάις.

Επί τη ευκαιρία ταύτη απεστάλησαν πρόσων αυτόν τα κάτωθι τηλ./τα:

«Οι Σιωνισταί της Ελλάδος χαιρετίζουν την συμμετοχήν σας εις την Επιτροπήν «Δικαιοσύνης διά την Ελλάδα» με την μεγάλειτέραν ευχαριστησιν και είναι ευτυχείς να σας μεταβιβάσουν μαζί με τα συγχαρητήρια και τας πλέον εργαδίους ευχάστων διά την επιτυχίαν του σκοπού σας - στοπ - είμεθα υπερήφανοι διότι σας βλέπομεν αναλαμβάνοντας εις τας κρισιμοτάτας αυτάς διά τον λαόν μας στιγμάς την υπεράσπισιν των δικαιωμάτων ενός άλλουν αδυνάτου έθνους που προσέφερε μίαν μεγάλην ωράδων βασάνων και αίματος εις την μάχην διά την ελευθερίαν - στοπ - πρέπει να θεωρήσωμεν την συμμετοχήν σας εις την υπεράσπισιν της ευγενικής μας χώρας ως ένα ωραίον σύμβολον διά το μέλλον της ανθρωπότητος».

Πρόεδρος Σιωνιστικής
Ομοσπονδίας
Ροβέρτος Ραφαήλ

«Συγχαίρομεν εργαδίως δι' ανάληψιν υφ' υμών αντιπροσεδρείας Επιτροπής «Δικαιοσύνης διά την Ελλάδα» - στοπ - επωφελούμεθα ευκαιρίας ανανεώσωμεν ένθερμον ευχήν Ισραηλιτών Ελλάδος όπως συντελέσθη εις αναγνώσιν θυσιών μαρτυρικής ταύτης χώρας και ικανοποίησιν δικαίων εθνικών πόθων της».

Πρόεδρος Κεντρικού Συμβουλίου
Ισραηλιτικών Κοινοτήτων
διά Ελλάδα
Ασέρ Μωνής

«Ισραηλίται Αθηνών συγχαίρουσιν υμάς ως αντιπρόεδρον της Επιτροπής «Δικαιοσύνης διά την Ελλάδα» και εύχονται εργαδίως την εύδωσιν των προσπαθειών σας διά την ικανοποίησιν των δικαίων διεκδικήσεων του Ελληνικού Έθνους, ως ελαχίστην απόδοσιν εκείνων τα

οποία τούτο προσέφερε εις τον βιωμόν του αγώνος της ελευθερίας και του πολιτισμού έναντι των σκοτεινών δυνάμεων της βίας και βαρβαρότητος».

Πρόεδρος Ισραηλιτικής
Κοινότητος Αθηνών
Μίνως Κωνσταντίνης

«Η Ελληνο-Παλαιστινειακή Ένωσις συγχαίρει θερμώς τον μέγαν Σιωνιστήν ηγέτην επ' ευκαιρία συμμετοχής του εις την υπό τον γερουσιαστήν Πέππερ επιτροπήν δικαιοσύνης διά την Ελλάδα - στοπ - Ελλάς εγγνωμωνεί εσάς και όλους τους Ισραηλίτας της Αμερικής.

Ο Πρόεδρος
Μ. Ευλάμπιος
(13/1 Μαρτίου 1946)

Κρίσεις & Σχόλια

Κατάπληξιν επροξένησεν η στάση του Γενικού Διοικητού Μακεδονίας κ. Μερεντίτη επί του ζητήματος της εφαρμογής του νέου Νόμου 808 περί αποδόσεως των μεσηγγυμένων ισραηλιτικών καταστημάτων. Αφού με τις προηγουμένας διατάξεις δεν είχε κατορθωθή η απόδοσις πλέον των 37 καταστημάτων της Θεσσαλονίκης εις τους δικαιούχους ισραηλίτας, εδημωσιεύθη επί τέλους ο Νόμος 808 που ρυθμίζει φιλικώτερον το ζητήμα αυτό. Εν τούτοις μόλις εδημοτεύθη ο νόμος αυτός ο κ. Μερεντίτης ημπόδισε παρανόμως την εφαρμογή του. Διατί; Διατί; Διατί; Εξηγήθησαν οι περίφημοι μεσεγγυούχοι οι οποίοι έλαβον τα εβραϊκά καταστήματα εις ανταμοιβήν των υπηρεσιών που προσέφεραν εις τα γερμανικά στρατεύματα και εις την γερμανική μυστική αστυνομίαν. Και ενώ ο κ. Γεν. Διοικητής συνεκινηθή τόσον πολύ από τας διαμαρτυρίας των υποκειμένων αυτών, ηρνήθη επιμόνως να δεχθή αντιπροσωπείαν της

ΔΕΛΤΙΟΝ Ἐβραιϊκῶν Εἰδίσεων

Ισρ. Κοινότητος Θεσσαλονίκης. Πρέπει εν τούτοις να γίνη νοητόν από όλους, ότι η παρέλκυσις του ζητήματος της αποδόσεως των ισραηλιτικών περιουσιών δεν ημπορεύει να συνεχισθή επ' απειρον, η δε Κυβέρνησης έχει υποχρέωσιν να ανακαλέσῃ εις την τάξιν και εις το καθήκον τους τοπικούς εκπροσώπους της οι οποίοι παρά τον νόμον και παρά πάσαν θητικήν τάξιν παρεμβαίνουν εις ξένας αρμοδιότητας.

*

Πολλοί Ισραηλίται και μη, εκδηλώνουν την κατάπληξιν των και την αγανάκτησίν των συγχρόνως διά το γεγονός ότι ο άνθρωπος ο οποίος είχε διορισθεί υπό της γερμανικής υπηρεσίας διωγμού των ισραηλιτών ως Πρόεδρος της Ισραηλιτικής Κοινότητος Αθηνών και ο οποίος συνειργάσθη με τους δημόσιους μας επί μήνας εις την εκτέλεσην του εξοντωτικού των σχεδίου, εξακολουθεί να περιφέρεται ακόμη ελεύθερος εις τους δρόμους των Αθηνών. Το Κεντρικόν Ισραηλιτικόν Συμβούλιον εζήτησεν εγκαίρως δι' εγχράφου του προς τον Επίτροπον του Δικαστηρίου Δοσιλόγων την δίωξιν του μοιραίου αυτού ανθρώπου ο οποίος εβοήθησεν εις το να οδηγηθούν εις τα κρεματόρια 900 περίπου ισραηλίται των Αθηνών και δικαιούμεθα να αναμένωμεν ότι η δικαιοισύνη θα κάμη το καθήκον της.

(13/1 Μαρτίου 1946)

* * *

Η διέλευσις εξ Αθηνών της Αγγλο-Αμερικανικής Επιτροπής διά την Παλαιοτίνην Αι γενόμεναι καταθέσεις

Την 27ην Φεβρουαρίου διήλθεν εξ Αθηνών εν τμήμα της Άγγλο Αμερικανικής Επιτροπής Ερευνής διά την

Παλαιοτίνην (ήτις ως γνωστόν συνεστήθη υπό των Κυβερνήσεων της Αγγλίας και Αμερικής διά την υπόδειξην λύσεως του Εβραϊκού προβλήματος) αποτελούμενον από τους κ.κ. Σίγλετον, Μακ Δόναλδ, Φίλιπς και Λέγκετ.

Η Επιτροπή εγκαταστάθεισα εις το Μέγαρον της Αμερικανικής Πρεσβείας προσεκάλεσε προς εξέτασιν τους κ.κ. Ασέρ Μωυσήν Πρόεδρον του Κεντρικού Συμβουλίου των εβραϊκών Κοινοτήτων της Ελλάδος, Ροβέρτον Ραφαήλ Πρόεδρον της Σιωνιστικής Ομοσπονδίας της Ελλάδος και την Δίδα Μαζούν ως αντιπρόσωπον του Joint λόγω απουσίας των κ.κ. Ζάκομπσον και Φίσον εξ Αθηνών, ήτις κατέθεσε σχετικά με το έργον περιθάλψεως των εν Ελλάδι εβραίων υπό της οργανώσεως την οποίαν αντιπροσωπεύει. Ο κ. Ηλίας Σαχναΐ προσκλήθεις επίσης ως αντιπρόσωπος του Εβραϊκού Πρακτορείου, περιωρίσθη εις το να χαιρετίσῃ την επιτροπήν και να ευχηθή εις αυτήν ευόδωσιν του έργου της, δηλώσας ότι το Εβραϊκόν Πρακτορείον συμφώνως προς ληφθείσαν εσχάτως απόφασιν θα καταθέση μόνον εις Παλαιοτίνην.

**Η κατάθεσις
του κ. Ροβ. Ραφαήλ**

Ο κ. Ροβέρτος Ραφαήλ Πρόεδρος της Σιωνιστικής Ομοσπονδίας εις ερώτησιν της επιτροπής «ποία η κατάστασις των Εβραίων της Ελλάδος» απήντησεν ως εξής:

«Το έτος 1923 ήσαν εγκατεστημένοι εις την Ελλάδα 90.000 Εβραίοι εν ω κατά την κήρυξην του πολέμου των Σεπτέμβριον του 1939 ο αριθμός των Εβραίων εις την Ελλάδα ανήρχετο περίπου εις 75.000. Η διαφορά των 16.000 ψυχών περίπου αποτελεί τον σημερινόν πληθυσμόν των εξ Ελλά-

δος εγκατεστημένων εις Παλαιοτίνην Εβραίων...».

**Η κατάθεσις
του κ. Ασέρ Μωυσή**

«Εκ των 75.000 Ισραηλίτων της Ελλάδος απέμειναν περίπου 10.500. Εξ αυτών 4.500 επανήλθον είτε από ελληνικά βουνά όπου έλαβον μέρος εις την αντίστασιν, είτε από τα στρατόπεδα συγκεντρώσεως της Πολωνίας και της Γερμανίας όπου είχον εκτοπισθή. Διά τας 4.500 αυτάς χιλιάδας ελλείπονται και αι ψυχολογικαί και αι υλικαί προϋποθέσεις διά την οριστικήν των αποκατάστασιν εις την χώραν...».

(13/1 Μαρτίου 1946)

Μία θλιβερά επέτειος

Την 9ην Ιουνίου συνεπληρώθη διετία από της ημέρας κατά την οποίαν αι ορδαί των Ες Ες συνέλαβον με την συνήθη εις αυτούς σκληρότητα, τους ισραηλίτας της Κερκύρας ανερχομένους εις 1800 περίπου ψυχάς, τους ενέκλεισαν εις το Φρούριον της Κερκύρας, εκείθεν τους μετέφερον εις το στρατόπεδον συγκεντρώσεως Χαϊδαρίου και ακολούθως εις Άουσβιτς ένθα, την 29ην ιδίου μηνός Ιουνίου εύρον τραγικόν θάνατον εις τα εκεί κρεματόρια. Εκ των 1800 συλληφθέντων περί τους 50 μόνον νέοι επανήλθον διά να διηγηθούν τα φρικτά μαρτύρια των και τας τελευταίας στιγμάς των ατυχών συγγενών των.

Η καταστοφή της Ισραηλιτικής Κοινότητος Κερκύρας είναι ένα από τα μεγαλύτερα πλήγματα τα οποία επφοίξεν ήθησαν εκ της εξαφανίσεως του Ευρωπαϊκού εβραϊσμού, διότι ήτο η αρχαιοτέρα και πολυπληθεστέρα Κοινότης της Παλαιάς Ελλάδος ιδρυθείσα προ 700 περίπου ετών βαθέως προσηλωμένη εις την θρη-

ΔΕΛΤΙΟΝ Ἐβραϊκῶν Εἰδήσεων

σκευτικήν παράδοσιν και προσέφερε μεγάλας και ιστορικάς υπηρεσίας τόσον κατά την περίοδον της Ενετοκρατίας όσον και κατά την Ένωσης της Επτανήσου εις την Ελλάδα.

Κατωτέρω δημιουργήθηκαν μετά την ιστορίαν την κυριοφρονήσασαν μετά την σύλληψην των Εβραίων έντυπον εγκύλιον την οποίαν παραδίδομεν εις την κοινήν κατάραν και περιφρόνησον.

Ανακοίνωσις

Προς τον Λαόν της Κερκύρας

Όπως εγένετο ήδη και εις την λοιπήν Ελλάδα ούτω και την νήσον της Κερκύρας συνεκεντρώθησαν οι Ισραηλίται και αναμένουν την αποστολήν των προς εκτέλεσιν εργασίας.

Το μέτρον τούτο θα χαιρετισθή εκ μέρους του νομοταγούς γηγενούς πληθυσμού Κερκύρας, θ' αποβή δε προς όφελος της αγαπητής ωραίας νήσου.

Κερκυραίοι πατριώται,

Τώρα το εμπόλιον ευρίσκεται εις τα δικά μας χέρια.

Τώρα θα θερίζωμεν ημείς οι ίδιοι τους καρπούς της εργασίας μας. Τώρα θα στραφή η επισιτιστική και οικονομική κατάστασις προς όφελός μας. Ολόκληρος η Ισραηλιτική περιουσία ανήκει εις το ελληνικόν κρά-

τος επομένως εις όλους μας. Θα παραληφθή παρά της Νομαρχίας και θα διαχειρίζεται παρ' αυτής. Πας όστις ήθελε σφετερισθή την περιουσίαν αυτήν είναι εχθρός του λαού και θα τιμωρείται διά της ποινής του θανάτου. Η ίδια ποινή θα επιβάλλεται και εις πάντα όστις θα αποκρύψῃ κινητήν ή ακίνητον περιουσίαν ανήκουσαν εις Εβραίους.

Πας ο κατέχων είδη ανήκοντα εις Εβραίους δέον να παραδώσῃ ταύτα μέχρι της 12ης τρέχοντος, καθώς επίσης και ο κατέχων κλείδας εβραϊκών οικιών ή καταστημάτων.

Όλοι οι Εβραίοι οι οποίοι δεν παρουσιάσθησαν την ημέραν της προσκλήσεως οφείλουν μέχρι της 20ής ώρας σήμερον να παρουσιασθώσιν εις την διεύθυνσιν της Αστυνομίας ή Διοίκησιν της Χωροφυλακής άλλως θα τυφεκίζωνται. Η αυτή ποινή θα επιβάλλεται και εις τον αποκρύπτοντα Εβραίον ή γνωρίζοντα το μέρος της διαμονής του και μη αναφέροντα εις τας αρχάς.

Κρατήσατε ησυχίαν και τάξιν

Ζήτω η Κέρκυρα η ωραία μας

Πατρίς

Κέρκυρα 9-6-1944

Ο Νομάρχης Κομιανός

Ο Δήμαρχος Κόλλας

Ο Δ/ντής Αστυν. Δεδόπονλος

(18/21 Ιουνίου 1946)

Ανακοίνωσις

Καθίσταται γνωστόν ότι παρά τη Λαϊκή Τραπέζη φυλάσσονται ορισμένα τιμαλφή αντικείμενα χρυσά και αργυρά παραδοθέντα υπό των Γερμανών και ανήκοντα εις Ισραηλίτας Αθηνών, Κρήτης, Κερκύρας κ.λπ. άνευ κατονομασίας αυτών.

Ινα κατασή δινατή η απόδοσις των τιμαλφών τούτων εις τους κινούους των δέον όπως πάντες οι οπωδήποτε απωλέσαντες τιμαλφή Ισραηλίται, υποβάλλωσιν ημίν (Κοραή 5, 3ος όροφος, γραφ. 7 καθ' εκάστην) αίτησιν αναφέρουσαν απαραιτήτως:

- 1) τα περιστατικά της αφαιρέσεως των τιμαλφών,
- 2) τον χρόνον και τρόπον της αφαιρέσεως,
- 3) τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα κεχωρισμένων ενός εκάστου των τιμαλφών ως και πάσαν άλλην σχετικήν πληροφορίαν.

Αι ως άνω αιτήσεις δέον να υποβληθώσι το συντομότερον.

Εκ της Κεντρικής υπηρεσίας Διαχείρισης Ισραηλιτικών περιουσιών

Υ.Π. Οικονομικών

(18/21 Ιουνίου 1946)

JEWISH HOME
FORTNIGHT'S REVIEW:
OF GREEK JEWS
ALIKARNASSOU STREET 24
ATHENS

ΕΤΟΣ Α ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 1

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΡΑΦ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ 24

22 ΑΔΑΡ 5707
ΑΘΗΝΑΙ

22 ΑΔΑΡ 5707
ΑΘΗΝΑΙ

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΣ

**ΧΟΝ. ΤΙΣΟΣ λοσπον καὶ
διάτερος τῶν χωρίων
αιολῶν τῆς ΣΕΒΡΑΙΑ^Τ
ΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣ.**

ΜΙΑ ΕΝΤΟΝΟΣ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΟΥ ΚΕΝΤΡ. ΙΣΡΑΗΛ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΝ ΚΑΙ ΟΥΣ ΑΡΧΗΓΟΥΣ ΚΟΜΜΑΤΩΝ

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ «ΕΒΡΑΪΚΗ ΕΣΤΙΑ»

*Η «Εβραϊκή Εστία»,
«15ήμερος επιθεώρησις της εβραϊκής ζωής εν Ελλάδι,
εις το Ισραήλ και εις την Διασποράν»,
εκδιδόταν κατά την περίοδο 1947 - 1963*

(διευθυντής Ραφαήλ Κωνσταντίνης, γραφεία στην Αθήνα, οδός Αλικαρνασσού 24).

H «Εβραική Εστία» δημοσίευσε στο φύλο της αρ. 3 της 11ης Απριλίου 1947.

υψερνήσεως, των πολιτικών κομμάτων και πολιτικών προσώπων με τις οποίες συμφωνούσαν όπως οι εγκαταλειμμένες εβραϊκές περιουσίες διατεθούν για την αποκατάσταση των διασωθέντων θυμάτων του Ολοκαυτώματος.

ΕΒΡΑΪΚΗ ΕΣΤΙΑ

Όλα τα ελληνικά πολιτικά κόμματα συμφωνούν
όπως αι εγκαταλειμμέναι λόγω του διωγμού εβραϊκαί περιουσίαι
χρησιμεύσον διά την αποκατάστασιν
των διασωθέντων χιλιάδων θυμάτων του διωγμού

Όμοιον μέτρον ελήφθη εις όλην την Ευρώπην

ΥΠ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Αριθ. Πρωτ. Υ. 648

· Εν Αθήναις τη 29 Αυγούστου 1945
Πρός το Κεντρικόν Συμβούλιον των
Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της
Ελλάδος

Κύριοι,

Ο τερματισμός του πολέμου εν Ευρώπῃ απεκάλυψεν εις όλην της την φρίκην την έκτασιν της εξοντώσεως του Εβραϊκού στοιχείου της χώρας μας. Επί 60.000 Ελλήνων Ισραηλιτών εκτοπισθέντων παρά των Γερμανών εις τα Στρατόπεδα θανάτου της Πολωνίας, εν ελάχιστον ποσοστόν επέζησεν το οποίον ήδη επαναπατρίζεται. Επί 6.000 δε Ελλήνων Ισραηλιτών εκτοπισθέντων παρά των Βουλγάρων από τας πόλεις της Ανατ. Μακεδονίας και Δυτ. Θράκης, μόνον μεμονωμένα άτομα επέζησαν.

Τίθεται ούτω το ζήτημα της τύχης των εγκαταλειφθεισών περιουσιών δι' όσους δεν αφήκαν εν ζωή συγγενείς εις βαθμόν κληρονόμουν και οίτινες είναι φανερόν ότι θα είναι πάρα πολλοί.

Ως γνωστόν κατά τον περί της εξ αδιαθέτου κληρονομικής Νόμου εις τοιαύτην περίπτωσιν η κληρονομιαία περιουσία περιέρχεται εις το Δημόσιον. Εν τούτοις εις την προκειμένην περίπτωσιν η Κυβέρνησης έχουσα εις τούτο σύμφωνον και την λαϊκήν αντίληψιν, ήτις πάντοτε μετά τόσης συμπαθείας παρηκολούθησε το Εβραϊκόν δράμα, κατ' εισήγησιν ημών και εις την από 24 τρέχ. μηνός Συνεδρίασίν του το Υπουργικόν Συμβούλιον έλαβε την κάτωθι απόφασιν:

«Η Ελληνική Κυβέρνησις μη επιθυμούσα να ωφεληθή οπωσδήποτε εκ της διώξεως ην υπέστησαν οι Εβραίοι υπό των εχθρικών Αρχών Κατοχής απεφάσισεν όπως παν περιουσιακόν στοιχείον όπερ θα περιήρχετο εις το Ελληνικόν Κράτος ως εξ αδιαθέτου κληρονόμου των Εβραίων οίτινες απεβίωσαν εις τα Στρατόπεδα συγκεντρώσεως άνευ νομίμων κληρονόμων, μη αποτέλεση αντικείμενον της γενικής κρατικής περιουσίας, αλλά διατεθή τούτο υπέρ ειδικού φιλανθρωπικού σκοπού, προβλεπομένης της υπό τούτου πληρώσεως κυρίως των αναγκών του εβραϊκού στοιχείου».

Ανακοινών θέτων υμίν ταύτα σας πληροφορών ευχαριστώς ότι παραλήλως πρός τα ημέτερα σχέδια περί διαθέσεως των άνω στοιχείων θα εμελέτων και οιονδήποτε σχέδιον το οποίον θα μοι υπέβαλεν το υμέτερον Συμβούλιον.

Ο Υπουργός των Οικονομικών

(Τ.Σ.)

Μιχ. Πεσμαζόγλου

ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

· Εν Αθήναις τη 12 Σβέριου 1945

Πρός το Κεντρικόν Συμβούλιον των
Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της
Ελλάδος

Ενταύθα
Κύριοι,

Είμαι ευτυχής δυνάμενος να σας πληροφορήσω ότι το Λαϊκόν Κόμμα επιδοκιμάζει ανεπιφυλάκτως την προσφάτως ανακοινωθείσαν απόφασιν της Κυβερνήσεως καθ' ήν το

Ελληνικόν Δημόσιον προτίθεται να παρατηθή των βάσει της κειμένης Νομοθεσίας κληρονομικών του δικαιωμάτων επί των σχολαζουσών κληρονομιών συνεπεία του κατά την διάρκειαν της εχθρικής κατοχής διωγμού των Ισραηλιτών. Θεωρούμεν πράγματι και ημείς ότι είναι ορθόν και δίκαιον αι περιουσίαι αυτα να διατεθούν διά το έργον της περιθάλψεως και αποκαταστάσεως των διασωθέντων ομοθήσκων σας, καθ' όσον ούτοι επλήγησαν όλως ιδιαιτέρως από τα πρωτάκουστα εις την ιστορίαν της ανθρωπότητος εναντίον των μέτρα των Γερμανών και Βουλγάρων.

Αισθανόμεθα ημείς βιαζότερον την απώλειαν του μεγαλυτέρου μέρους του Ισραηλιτικού στοιχείου της χώρας, καθ' όσον ως τυγχάνει γνωστόν το Λαϊκόν Κόμμα από της ιδρύσεως του έτυχεν εινδείας υποστηριζείσως εκ μέρους των Ελλήνων Ισραηλιτών, δι' ό και οι πλείστοι των κατά καιρούς εκπροσώπων των εις την Ελληνική Βουλήν, υπήρξαν μέλη του κόμματος τούτου.

Ήδη η ευχή μας είναι οι επιζήσαντες ομόθησκοί σας να συνέλθουν το ταχύτερον εκ των δεινών πληγών ατίνα υπέστησαν εις τρόπον ώστε να δυνηθούν ως και κατά το παρελθόν να συμβάλλουν εις την πρόοδον και αναδημιουργίαν της Ελληνικής Πατρίδος.

Διά την διοικούσαν επιτροπήν

του Λαϊκού Κόμματος

Κ. Τσαλδάρης

I. Θεοτόκης

ΕΒΡΑΪΚΗ ΕΣΤΙΑ

Του Κόμματος Φιλελευθέρων

Εν Αθήναις τη 2 Σ/βρίου 1945

Προς το Κεντρικόν Συμβούλιον των
Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της
Ελλάδος

Ενταύθα

Κύριοι,

Το Κόμμα των Φιλελευθέρων εγκρίνει ανεπιφυλάκτως την κατ' αυτάς ληφθείσαν παρά της Κυβερνήσεως καθ' αρχήν απόφασιν περί παρατήσεως του Ελληνικού Δημοσίου από των κατά τους κειμένους νόμους δικαιωμάτων αυτού επί των σχολαζούσων περιουσιών της χώρας, οίτινες απωλέσθησαν συνεπεία του γερμανικού και βουλγαρικού διωγμού. Το υπ' αριθμέτον Κόμμα θεωρεί ότι είναι επιβεβλημένον απόφασις αύται να διατεθούν αποκλειστικώς διά την περιθάλψιν και αποκατάστασιν των διασωθέντων Ισραηλιτών της Χώρας.

Πράγματι με τα περιορισμένα μέσα, άτινα διαθέτει μία χώρα ως η Ελλάς, ήτις υπέστη τας διώξεις και καταστροφάς τετραετούς πολέμου και τριπλής κατοχής και με απλήν προσδοκίαν της εξασφαλίσεως πολεμικών αποζημιώσεων εκ μέρους των υπευθύνων διά τον πρωτοφανή εις την ιστορίαν της ανθρωπότητος διωγμών, όν το στοιχείον σας υπέστη, δεν είναι δυνατόν ν' αντιμετωπισθή μία σοβαρά και αποτελεσματική προσπάθεια περιθάλψιες και αποκαταστάσεως των διασωθέντων ομιθρών σας οίτινες κατά κανόνα εξήλθον εκ των στρατοπέδων συγκεντρώσεως ή των κρησφυγέτων των πραγματικά ψυχικά και σωματικά και οικονομικά ράκη. Η χρησιμοποίησις των σχολαζουσών λόγω του διωγμού εβραϊκών περιουσιών δύναται να καλύψῃ την ανάγκην τούτων. Εννοείται βεβαίως ότι το όλον πρόβλημα της επωφελεστέρας χρησιμοποίησεως των εν λόγω περιουσιών διά τον ειρημένον σκοπόν δέον να τύχῃ πολλής προσοχής και πλήρους μελέτης.

Θεωρώ επί τούτοις σκόπιμον να

υπομινήσω ότι το Κόμμα των Φιλελευθέρων εις παλαιοτέραν εποχήν ότε ευρίσκετο εις την Αρχήν, εθέσπισε τινάς εκ των σημαντικώτέρων Νόμων, οίτινες ενδιαφέρουν το Ισραηλιτικόν στοιχείον. Ο υπ' αριθμ. 2456/1920 καταστατικός Νόμος περί των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων, όστις εθέσπισε την ευρείαν αυτοδιοίκησιν των Κοινοτήτων σας και καθόρισε τας αρμοδιότητας και προνόμια αυτών, είναι έργον της Κυβερνήσεως των Φιλελευθέρων.

Ενθυμούμαι επί τη ευκαιρία ότε ετύγχανον ο ίδιος Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων ότι αμέσως μετά την ιστορικήν δήλωσιν Μπάλλου, του Νοεμβρίου 1917, η Κυβέρνησις του Ελευθερίου Βενιζέλου, του μεγάλου ιδρυτού του Κόμματος ημών, εξέφρασεν από του βήματος της Βουλής την ειλικρινεστέραν αυτής συμπάθειαν και την πρόθεσήν της να υπόβοιθησην πλήρει συμφωνία μετά των μεγάλων Συμπάχων μας την πραγματοποίησην του ονείρου της Ιουδαϊκής φυλής, την δημιουργίαν Εβραϊκής Εθνικής Εστίας ον Παλαιστίνην.

Είμαι βέβαιος ότι διερμηνεύω τα αισθήματα ολοκλήρου του Ελληνικού Λαού εκφράζων την πεποίθησιν ότι την φοράν ταύτην μετά τας τεραστίας θυσίας του Εβραϊσμού και την μεγάλην συμβολήν του εις την Συμμαχική Νίκην, θα εξευρεθή δικαία και ικανοποιητική λύσις εις το εβραϊκόν πρόβλημα.

Μετά πλείστης τιμής
Θεμιστ. Σοφούλης

Του Δημοκρατικού Σοσιαλιστικού
Κόμματος

Εν Αθήναις τη 5 Σ/βρίου 1945
Προς το Κεντρικόν Συμβούλιον των
Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της
Ελλάδος

Ενταύθα

Κύριοι,

Το Δημοκρατικόν Σοσιαλιστικόν
Κόμμα, εγκρίνει ανεπιφυλάκτως

όπως α παραμένουσαι άνευ νομίμων ακληρονόμων Ισραηλιτικαί περιουσίαι των κατά την διάρκειαν της κατοχής διωχθέντων και εξαφανισθέντων ομιθρήσκων σας, διατεθούν διά σκοπούς περιθάλψεως και αποκαταστάσεως των διασωθέντων Ισραηλιτών της Ελλάδος. Ελπίζομεν ότι η επί του θέματος τούτου προσφάτως ληφθείσα παρά της Κυβερνήσεως απόφασις θα γίνη τάχιστα Νόμος του Κράτους ωνθιμούσαν διά τούτου, εν ταις λεπτομερείας όλων των ανακυπτόντων συναφών ζητημάτων. Είμαι βέβαιος ότι επί του ζητήματος τούτου είναι ομόφωνος η γνώμη του Πολιτικού Κόδιου και της Ελληνικής κοινής Γνώμης, εις τοόπον ώστε παν ό,τι διεσώθη εκ των σχολαζουσών εβραϊκών περιουσιών να καταστή δυνατόν να διατεθή διά την ανόρθωσιν του τόσον δεινώς πληγέντος Ισραηλιτικού στοιχείου της Ελλάδος παρά των Γερμανών και Βουλγάρων εχθρών της ανθρωπότητος.

Εάν η αριθμητική δύναμις των ομιθρήσκων σας εμειώθη όντως μεγάλως, η ζωτικότης των διασωθέντων παρέμεινεν εν τούτοις ανέπαφος, πιστεύω δε ότι χάρις εις την ενίσχυσιν ήτις τοις παρέχεται θ' αποβούν εκ νέου στοιχείον προσόδου διά την χώραν μας.

Μετά τιμής
Γεώργ. Παπανδρέου

Του Εθνικού Κόμματος

Εθνικόν Κόμμα Ελλάδος

Πανεπιστημίου 16

Τηλέφ. 35.181

Αθήναι

Αρ. πρωτ. 6698

Αθήναι τη 25 Σεπτεμβρίου 1945

Προς το Κεντρικόν Συμβούλιον των
Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της
Ελλάδος

Ενταύθα

Κύριοι,

Η πρόσφατος απόφασις της Κυβερνήσεως καθ' ήν το Ελληνικόν Κράτος δεν θα ζητήση να αφεληθή

ΕΒΡΑΪΚΗ ΕΣΤΙΑ

οπωσδήποτε εκ των Ισραηλιτικών περιουσιών, αίτινες συνεπεία του πρωτοφανούς διωγμού των ομοιθρήσκων σας θέλουν παραμείνη άνευ νομίμων κληρονόμων και ότι αύται θέλουν διατεθή κυρίως διά σκοπούς περιθάλψεως των διασωθέντων εν τη Χώρᾳ Ισραηλιτών, τυγχάνει της απολύτου επιδοκιμασίας του υπ' εμέ Κόμματος.

Φρονώ πράγματι ότι το μέτρον τούτο είναι απολύτως δίκαιον και ελπίζω ότι η κατ' αρχήν ληφθείσα παρά της Κυβερνήσεως ως άνω απόφασις θα εκφρασθή ταχέως εις κείμενον Νόμου διότι θα ωνθμίζη πλήρως το όλον ζήτημα.

Θα σας είναι βεβαίως γνωστόν ότι πρό έτους περίπου, την επομένην της απελευθερώσεως των Ιωαννίνων παρά των Εθνικών Ομάδων Ελλήνων ανταρτών των οποίων ηγούμην, εξέδωκα την από 21ης Οκτωβρίου 1944 Διαταγήν διά την διαφύλαξην των εν τη περιοχή Ισραηλιτικών περιουσιών.

Εις την διαταγήν ταύτην ήτις είναι το πρώτον μέτρον το οποίον ελήφθη μετά την απελευθέρωσην εν σχέσει με τας Εβραϊκάς περιουσίας έλεγον:

«Ο αποχωρών κατακτητής εκτός της καταστροφής και ερημώσεως που επέφερε εις τον τόπον μας, έλαψε ιδιαίτερα σκληρά μέτρα κατά του Ισραηλιτικού στοιχείου το οποίον κυριολεκτικώς εξερρίζωσε από τας εστίας του.

Οι Ισραηλίται εις την Ελλάδα απετέλεσαν πάντοτε στοιχείον προόδου, συνεμερίσθησαν πάντοτε τας τύχας μας και επολέμησαν πάντοτε και κατά τον τελευταίον πόλεμον εναντίον των κατακτητών. Η διαβίωσίς των με τους Έλληνας υπήρξεν πάντοτε αρμονική και αδελφική.

Εν αναμονή επιστροφής Ισραηλιτών εις τας εστίας των επιβάλλεται να ληφθούν ιδιαίτερα μέτρα ώστε να διαφυλαχθή ανέπαφος η περιουσία των και τους αποδοθή κατά την επιστροφήν των. Διά τούτο ενόψει των

γενικοτέρων μέτρων που θα λάβῃ η Εθν. Κυβέρνησις άμα εγκατασταθή εις την Ελλάδα, λαμβάνομεν τα κάτωθι προσωρινά μέτρα ώστε να πραγματοποιηθῇ μετά μεγάλης επιμελείας η διαχείρισις και να μην επέλθῃ ουδεμία βλάβη εις τας Ισραηλιτικάς περιουσίας».

Δυντυχώς τα επακολουθήσαντα γεγονότα μετά την αποχώρησην μας εξ Ηπείρου εμπατίωσαν τας προσπαθείας ημών και ούτω αι εις τας πόλεις της Ηπείρου διατηρούμενα κινηταί Εβραϊκά περιουσία εξήνεμοσθησαν.

Απευθύνων την παρούσαν εις Υμάς αναμιμήσκομα της ηρωικής δράσεως του εις το πεδίον της τιμῆς πεσόντος ομοιθρήσκου σας Συνταγματάρχου Μορδοχαίου Φρυξή, εξασφαλίσαντος εις την αρχήν του πολέμου με την Ιταλίαν μίαν από τας πρώτας Ελληνικάς νίκας εις τα βουνά της Πίνδου. Διά της θυσίας ταύτης εις τον κοινόν βωμόν της Πατρίδος εσφραγίσθησαν και πάλιν οι μαραύωνες Ελληνο-εβραϊκοί θεσμοί.

Ήδη η ευχή μου είναι το Ισραηλιτικόν στοιχείον της χώρας μας, το οποίον τόσον βαθειά επλήγη από τον απηνή διωγμόν Γερμανών και Βουλγάρων, ν' αναλάβῃ ταχέως την πρότεραν του θέσιν μέσα εις τους κόλπους του Ελληνικού συνόλου.

Μεθ' ολοκλήρου της εκτιμήσεως και συμπαθείας μου
Ο Αρχηγός του Εθνικού Κόμματος
τος Ελλάδος
Ναπολέων Ζέρβας

Του Εθνικού Ενωτικού Κόμματος

Εθνικόν Ενωτικόν Κόμμα

Έτος Ιδρύσεως 1935

Εν Αθήναις τη 5 Σεπτεμβρίου 1945

Προς το Κεντρικόν Συμβούλιον

των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της

Ελλάδος

Ενταύθα

Κύριοι,

Είμαι λίαν ευτυχής δυνάμενος εξ ονόματος του Εθνικού Ενωτικού

Κόμματος ουχί απλώς να επιδοκιμάσω αλλά και να επικριτήσω ανεπιφύλάκτως την κατ' αυτάς παρά της Κυβερνήσεως ληφθείσαν κατ' αρχήν απόφασιν εν σχέσει με τας σχολαζούσας εβραϊκάς περιουσίας αίτινες δεν θα θεωρηθούν ότι αποτελούν μέρος του Δημοσίου Πλούτου.

Η συμφορά ήτις έπληξε το Ισραηλιτικόν στοιχείον εις όλην την υπό κατοχήν Ευρώπην και ιδιαίτερως εν Ελλάδι είναι από τας μεγαλυτέρας που η Ιστορία μνημονεύειν εν πλήρει 2000 αώνι Τερμανοί και Βούλγαροι επεδίωξαν κατά τον απηνέστερον τρόπον την πλήρη και συστηματικήν εξωλόθρευσιν της φυλής του Ισραηλί προς την οποίαν τόσα οφείλει η ανθρωπότης και ο πολιτισμός. Εντυχώς οι εχθροί ούτοι του ανθρωπίνου γένους δεν ηδυνήθησαν να ολοκληρώσουν τα καταχθόνια σχέδιά των και ούτω δυνάμεθα ηδη ν' αντιμετωπίσωμεν το ζήτημα της αποκαταστάσεως των διασωθέντων.

Οι συμπαταριώται μας Ισραηλίται αφού συνυμερίσθησαν μετά των λοιπών Ελλήνων όλα τα δεινά και όλας τας καταστροφάς του πολέμου και της κατοχής είχον ν' αντιμετωπίσουν και αυτήν ταύτην την φυλήτικην των επιβίωσιν.

Ως εκ τούτου οι διασωθέντες κατά κανόνα πλην των περισσοτέρων συγγενών των έχασαν τας περιουσίας των, τας εργασίας των, την στέγην των και συγχά την υγείαν των. Πιστεύω όμως ότι χάρις εις την αξιοθαύμηνστον ζωτικότητα των ταχέως θ' αναλάβουν από τα φοβερά πλήγματα που υπέστησαν. Προς τούτο είναι καθήκον του Κράτους να υποβοηθήσῃ διά των μέσων άτινα διαθέτει την ταχυτέραν αποκατάστασίν των.

Προφανώς εις τον σκοπόν τούτου αποβλέπει η προ ημερών ανακοινώθείσα απόφασις της Κυβερνήσεως εν σχέσει με τας σχολαζούσας εβραϊκάς περιουσίας: έχω εν τούτοις την γνώμην ότι διά μόνης της δημιουργίας

ΕΒΡΑΪΚΗ ΕΣΤΙΑ

νέων φιλανθρωπικών ιδρυμάτων δεν επέρχεται εις τας πλείστας των περιπτώσεων η οικονομική, επαγγελματική και κοινωνική αποκατάστασις.

Φρονώ όθεν ότι πρέπει τόσον αι Ισραηλιτικαί Κοινότητες όσον και η Πολιτεία να μελετήσουμεν επισταμένως το όλον ζήτημα διά να εξευρεθή ο καλλίτερος και επωφελέστερος τρόπος χρησιμοποιήσεως των Ισραηλιτικών περιουσιών αίτινες κατ' εμήν γνώμην δέον αποκλειστικώς να διατεθούν υπέρ της Ισραηλιτικής ολότητος της χώρας μας.

Μετά τιμής
Παν. Κανελλόπουλος

Του Πολιτικού Συνασπισμού

Ε.Α.Μ.

Ε.Α.Μ.

Πολιτικός Συνασπισμός Κομμάτων
Κεντρική Επιτροπή
Αριθ. Πρωτ. 356
Αθήναι 9 Οκτωβρίου 1945
Προς το Κεντρικόν Ισραηλιτικόν
Συμβούλιον των Κοινοτήτων της
Ελλάδος

Ενταύθα

Κύριοι,

Ο Πολιτικός Συνασπισμός των Κομμάτων του Ε.Α.Μ. επιδοκιμάζει απόλυτα την υπ' αριθ. 648/29.8.45 απόφασιν του Υπουργείου Οικονομικών της Ελλάδος που αφορά την διάθεσιν υπέρ Εβραϊκού Φιλανθρωπικού σκοπού των περιουσιακών στοιχείων των Εβραίων εκείνων που πέθαναν χωρίς νομίμους κληρονόμους και τα οποία θα περιερχότανε σύμφωνα με τους Ελληνικούς Νόμους στο Κράτος.

Το έμπρακτο ενδιαφέρον του Ε.Α.Μ. διά τους Έλληνες Ισραηλίτες, που τόσα υπέφεραν από τον ξένον και εγχώριο Φασισμό είναι γνωστό. Πάρα πολλοί Ισραηλίτες κατέφυγαν και φιλοξενήθηκαν κατ' αυτήν την διάρκειαν της εχθρικής κατοχής στις ελεύθερες περιοχές που προστάτευε ο Ε.Λ.Α.Σ. Και επίσης είναι γνωστόν ότι πολλοί Ισραηλίτες

πήραν μέρος στην Εθνική Αντίσταση όχι μόνον από τις τάξεις του Ε.Α.Μ. αλλά και του Ε.Λ.Α.Σ., δίνοντας παλλιρκαφίσια το αίμα τους.

Δι' αυτό όχι μόνο θεωρούμε δίκαιη την παραπάνω απόφαση του Υπουργού των Οικονομικών αλλά και πιστεύομεν ότι η ενίσχυση προς τους Ελληνες Εβραίους που απέμειναν θα έπρεπε να είναι ακόμα ουσιαστικότερη.

Με τιμή
Διά την Κεντρικήν Επιτροπήν
Του Πολιτικού Συνασπισμού
των Κομμάτων του Ε.Α.Μ.
Ο Γραμματέας

Ο κ. Ν. Πλαστήρας

Εν Αθήναις τη 17 Σ/βρίου 1945

Προς το Κεντρικόν Συμβούλιον των
Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της
Ελλάδος

Ενταύθα

Κύριοι,

Με απόλυτον ικανοποίησιν επληρωφορήθην ότι η Κυβέρνησης προήλθεν εις την απόφασιν να θεωρήση όλας τας εν τη χώρα μας περιουσίας των άνευ νομίμων κληρονόμων αποβιωσάντων εις τα στρατόπεδα συγκεντρώσεως ομοθήσκων σας, ως μη αποτελούσας μέρος της Κρατικής περιουσίας ίνα αύται διατεθούν διά τας πολλαπλάς ανάγκας των δεινώς πληγεισών και αποδεκατισθεισών Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της Ελλάδος.

Θα ενθυμείσθε βεβαίως ότι προ μηνών ότε ως Πρόεδρος της Ελληνικής Κυβερνήσεως εδέχθην μίαν αντιπροσωπείαν Σας επωφελήθην της ευκαιρίας ήτις μοι παρείχετο διά να Σας είπω ότι το Ελληνικόν μας Κράτος είναι φτωχόν αλλά τίμιον, ότι δηλαδή δεν ήτοντόν το Κράτος μας οσονδήποτε φτωχόν και αν ήτο να δεχθή ν' απολαύσῃ οιανδήποτε ωφέλειαν από την επιδιωχθείσαν από τους εχθρούς του ανθρωπίνου γένους Γερμανούς και Βούλγαρους κατακτητάς εξολόθρευσιν του

Ισραηλιτικού στοιχείου της Ελλάδος. Είχον τότε υπ' όψιν μου ότι εν ευθέτω χρόνω η Κυβέρνησή μου θα ελάμβανε τα δέοντα νομοθετικά μέτρα ώστε να συντελεσθή και τυπικώς η παραίτησης του Δημοσίου από των δικαιωμάτων του επί των περιουσιών τούτων και να προβλεφθή η διάθεσις αυτών υπέρ ειδικών σκοπών περιθάλψεως και αποκαταστεύσεως των διασωθέντων Ισραηλιτών.

Ήδη μετά την κατ' αρχήν ληφθείσαν παρά της νυν Κυβερνήσεως απόφασιν ελπίζω ότι δεν θα βραδύνη η λήψης του αναγκαίου Νομοθετικού μέτρου.

Διά του μέτρου τούτου θα παρασχεθή μία νέα έμπρακτος απόδειξης της συμπαθείας μετά της οποίας περιβάλλεται το Ισραηλιτικόν στοιχείον εν Ελλάδι και συγχρόνως εν τω μέτρω των πενυχρών μας δυνάμεων θα έχωμεν ως Κράτος συμβάλη εις το έργον της οικονομικής ανορθώσεως και αποκαταστάσεως των ομοθήσκων σας.

Μετά φιλικωτάτων αισθημάτων
Νίκος Πλαστήρας

Του κ. Ιω. Σοφιανόπουλου

Εν Αθήναις τη 12 Ν/βρίου 1945

Προς το Κεντρικόν Συμβούλιον
των Ισραηλιτιών Κοινοτήτων της
Ελλάδος

Ενταύθα

Κύριοι,

Η προσφάτως ανακοινωθείσα απόφασις της Κυβερνήσεως περι διαθέσεως διά σκοπούς περιθάλψεως των διασωθέντων εν Ελλάδι ομοθήσκων σας όλων των άνευ νομίμων κληρονόμων περιουσιών των εξαφανισθέντων Ισραηλιτών συνεπεία των διαρκούσης της εχθρικής κατοχής της χώρας διωγμών με ευρίσκει απολύτως σύμφωνον· φρονώ μάλιστα ότι αι σχολάζουσαι αύται περιουσίαι δέον να διατεθούν ουχί απλώς διά την περίθαλψιν αλλά διά την οικονομικήν ανόρθωσιν των διασωθέντων.

ΕΒΡΑΪΚΗ ΕΣΤΙΑ

Παρηκολούθησα εις όλας τας τραγικάς των λεπτομερείας τα κατά τα έτη της κατοχής μαρτύρια των ομοθρήσκων σας. Οι εν Ελλάδι ζώντες Ισραηλίται οι οποίοι εις το παρελθόν ουδέποτε εκ του σύνεγγυς είχαν γνωρίσει υπό ηπιωτέρων έστω μορφήν το φυλετικόν μίσος ή τας αντισημιτικάς διώξεις ευρέθησαν εκ του λόγου τούτου ολιγότερον προετοιμασμένοι διά να αντιδράσουν εις τα επιμελώς προπαρασκευασθέντα γερμανικά και βουλγαρικά μέτρα εξοντώσεώς των.

Ούτος είναι εις εκ των κυρίων λόγων οίτινες εξηγούν την μεγάλην αναλογίαν των απωλειών των. Οπωσδήποτε εκείνο το οποίον ήδη πρόέχει είναι η ταχυτέρα οικονομική και επαγγελματική αποκατάστασις των διασωθέντων.

Γνωρίζω ότι ειδική προς τούτο βοήθεια παρέχεται έξωθεν άλλα πρέπει και το Κράτος να ενδιαφερθή διά την τύχην της κατηγορίας ταύτης των πολιτών του, ήτις ως σύνολον λαμβανομένη είναι ίσως η δευτερόπλαισιαν εκ του πολέμου και της Κατοχής. Το πρόσφατον κυβερνητικόν μέτρον πρόκειται αναμφιβόλως να συμβάλη ουσιωδώς εις το έγον της αποκαταστάσεως των ομοθρήσκων σας.

Δράττομαι της παρουσιαζομένης μοι ευκαιρίας διά να σας είπω ότι κατά την διάρκειαν της προσφάτου αποστολής μου εις το εξωτερικόν μου εδόθη η ευκαιρία να επικοινωνήσω μετά σημαντινούσών Ισραηλιτικών προσωπικοτήτων, τρέφω δε ακράδαντον την πεποίθησιν ότι την φοράν ταύτην εν τω πλαισίω της γενικής οργανώσεως της Ειρήνης εν τω Κόσμω θα εξευρεθή πλήρης και ικανοποιητική λύσις διά το Εβραϊκόν πρόβλημα.

Μετ' εξαιρέτου τιμής
I. Σοφιανόπουλος

Δήλωσις του κ. Κ. Τσαλδάρη ως Πρωθυπουργού

Μετά από ένα χρόνο ο κ. Κ. Τσαλδάρης, ως Πρωθυπουργός της χώρας, απέστειλε για το ίδιο θέμα το παρακάτω έγγραφο:

Ο Πρόεδρος της Κυβερνήσεως
Εν Αθήναις τη 10 Μαΐου 1946
Κύριοι Ασέρ Μουσήν
Πρόεδρον Κεντρικού Συμβουλίου
Ισραηλιτικών Κοινοτήτων
της Ελλάδος

Ενταίθα

Κύριε Μουσή,

Ευχαριστών Υμάς διά τα εκφρασθέντα συγχαρητήρια επί τω σηματισμών της νέας Ελληνικής Κυβερνήσεως, επωφελούματα της ευκαιρίας όπως εκδηλώσω διά μίαν επί πλέον φοράν την βαθείαν οδύνην τόσον εμού όσον και του Ελληνικού λαού γενικώς διά την τρομακτικήν συμφοράν, η οποία έπληξε το ισραηλιτικόν στοιχείον της Ελλάδος εξαιτίας του υπό των Γερμανών ενεργηθέντος αποτροπαίου διωγμού. Η γενομένη εκ μέρους σας υπόμνημος του ιδιαιτέρου ενδιαφέροντος, το οποίον επέ-

δειξα κατά τας σκοτεινάς ημέρας του Μαρτίου 1943, διά την αποτροπήν ή των περιορισμών της καταστροφής ταύτης, αποτελεί επίσης την καλιτέων απόδειξην των φιλικών αισθημάτων της υπ' εμέ Κιβερνήσεως προς το Ισραηλιτικόν στοιχείον. Γνωρίζω ότι οι διασωθέντες Ισραηλίται ερχονται εις την πρώτην γραμμή μεταξύ εκείνων, οίτινες έχουν ανάγκην αποκατάστασεως και δύνασθε να διαβεβαιώσητε τους ομοθρήσκους σας ότι η νέα Ελληνική Κιβερνησίς θα πράξῃ ό.τι δυνατόν όπως υποβοηθήσῃ και επιταχύνη την αποκατάστασιν ταύτην. Οι νόμοι υπ' αριθ. 2/1944, 337 και 803/1945 περί αποδεσμεύσεως και αποδόσεως των Ισραηλιτικών περιουσιών θα εφαρμοσθούν εν πνεύματι δικαιοσύνης, ο δε υπό του νόμου 846 προβλεπόμενος Οργανισμός Περιθύλψεως και Αποκαταστάσεως των Ισραηλιτών της Ελλάδος θα ιδρυθή το ταχύτερον διά την ανακούφισην των εκ του διωγμού πληγέντων Ισραηλιτών.

Ο Πρόεδρος της Κυβερνήσεως
και επί των Εξωτερικών Υπουργώς
K. Τσαλδάρης

ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Υπείθινος σύμφωνα με το Νόμο:

Ο Πρόεδρος του Κ.Ι.Σ. ΝΙΣΗΜ ΜΑΪΣ
Σουηζελή 2 • 104 39 ΑΘΗΝΑ

Διανέμεται Δωρεάν

Ε Φ Η Μ Ε Ρ Ι Σ Τ Η Σ Κ Υ Β Ε Ρ Ν Η Σ Ε Ω Σ
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

'Ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Ιανουαρίου 1946. Τεύχος πρῶτον ἀριθ. φύλλου 17.

Περί καταργήσεως τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος τοῦ Κράτους
ξπέν τῶν ἔκκειμένων 'Ισραηλιτικῶν περιουσιῶν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β'

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου 'Υπουργικοῦ Συμβουλίου ἀπεφασίσαμεν καὶ
 διατάσσομεν.

"Ἄρθρον μόνον"

1.- 'Ἐπί κληρονομιῶν 'Ισραηλιτῶν 'Ελλήνων 'Υπηκόων ἀπολεσθέντων
 κατά τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου συνεπείᾳ τῶν φυλετικῶν διωγμῶν ἐκ
 μέρους τοῦ ἔχθροῦ ἐφ' ὅσον οὗτοι δέν κατέλιπον ἐκ διαθῆκης κληρο-
 νόμους ἢ συγγενεῖς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμους δέν ἐφαρμόζεται τό
 ἄρθρον 12 τοῦ Νόμου 2310/1920 "Περί τῆς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομικῆς
 διαδοχῆς" αἱ δέ σχολάζουσαι κληρονομίαι περιέρχονται εἰς ἴδρυθη-
 σόμενον διά Β.Δ/τος Νομικόν πρόσωπον ὅπερ θά ἔχῃ ὡς σκοπόν τὴν Πε-
 ρίθαλψιν καὶ ἀποκατάστασιν τῶν 'Ισραηλιτῶν τῆς 'Ελλάδος.

2.- Διά Β.Δ/των ἐκδοθησομένων προτάσει τῶν 'Υπουργῶν Οἰκονομικῶν,
 Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κανονισθήσονται αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἐφα-
 μογῆς τοῦ παρόντος.

'Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος ἄρχεται ἀπό τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς
 τὴν 'Εφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.-

'Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Ιανουαρίου 1946

'Ἐν Ονόματι τοῦ Βασιλέως

'Ο Ἀντιβασιλέυς

'Ο Ἀθηνῶν Δαμασκηνός

Τό 'Υπουργικόν Συμβούλιον

'Ο Πρόεδρος

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΣΘΦΟΥΛΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

Γ.ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ, ΗΡ.ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ, Κ.ΡΕΝΤΗΣ, Γ.ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ-ΝΟΒΑΣ, ΑΛ.ΜΥΛΩΝΑΣ,
 Θ.ΧΑΒΙΝΗΣ, Γ.ΜΠΟΥΡΔΑΡΑΣ, Δ.ΜΑΧΑΣ, Χ.ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ, Ε.ΜΑΛΑΜΙΔΑΣ, Θ.ΜΑΝΕΤ-
 ΤΑΣ, Κ.ΓΚΟΤΣΗΣ, Π.ΕΥΡΙΠΑΙΟΣ, Γ.ΜΑΥΡΟΣ, Δ.ΜΑΡΣΕΛΛΟΣ, Ν.ΚΡΑΣΑΔΑΖΗΣ,
 Γ.ΠΑΠΠΑΣ, Α.ΖΑΚΚΑΣ, Χ.ΠΑΠΑΣΤΑΥΡΟΥ.

'Εθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

'Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Ιανουαρίου 1946.

**'Ο ἐπί τῆς Δικαιοσύνης 'Υπουργός
 ΚΩΝΣΤ.ΡΕΝΤΗΣ**

Ο Αναγκαστικός Νόμος 846/1946 περί καταργήσεως του κληρονομικοῦ δικαιώματος του Κράτους επί των εκκειμένων ισραηλιτικών περιουσιών.

1945: Επιμνημόσυνη δέηση των διασωθεντών Εβραίων στο ερειπωμένο εβραϊκό νεκροταφείο της Θεσσαλονίκης.

Η επαναλειτουργία της Ισραηλιτικής Κοινότητος Θεσσαλονίκης

Από το βιβλίο του Ιωσήφ Νεζαμά «In Memoriam» παραλαμβάνουμε τα παρακάτω στοιχεία που αφορούν την επαναλειτουργία της Ισραηλιτικής Κοινότητος Θεσσαλονίκης, αρχικά στην Αίγυπτο και στη συνέχεια στη Θεσσαλονίκη μετά το Ολοκαύτωμα:

“Οι Εβραίοι φαίνεται σαν να τα έχουν χαμένα. Δεν έχουν κατευθύνσεις, οδηγούς, συνοχή. Αποφασίζουν να ξανασυστήσουν την παλαιά κοινοτική ενότητα. Γίνεται μια προληπτική δοκιμή αναδιοργανώσεως, στην Αίγυπτο, από μερικές προσωπικότητες της Θεσσαλονίκης και των Αθηνών, που είχαν κατορθώσει να δρα-

πετεύσουν κατά την κατοχή. Κανείς, όμως, ως την ώρα εκείνη δεν μπορούσε να συλλάβῃ το μέγεθος της καταστροφής. Συνεπήθησαν, με πρωτοβούλια των δικηγόρου Αλφρέδου Κοέν, δύο συμβούλια: το ένα εξεπροσώπει την Κοινότητα Θεσσαλονίκης και το άλλο την Κοινότητα Αθηνών. Επικεφαλής του πρώτου ήτο ο αρχιτέκτων Εντονού Σαλτιέλ, ο Ελί Κοέν και ο Αλμπέρ Μόλχο, ο προικισμένος πολυγλωσσος, δημοσιογράφος, γνωστός με το ψευδώνυμο Ναπούλιτάν (πέθανε στην Αθήνα τον Απρίλιο του 1945). Του δευτέρου ο Χαΐμ Πιζάντι και ο Ζακ Μπενζονάνα. Τόσον η Ελληνική Κυβέρνηση που ήδη ενέτοτε στην Αίγυπτο, όσον και το εβραϊκό στοιχείο

του Καΐδου και της Αλεξανδρείας, έκαμπαν πολύ καλή υποδοχή σε τούτη την υπολογίσιμη προσπάθεια. Όμως, ο Αλφρέδο Κοέν, ο εμψυχωτής αυτών των επιτροπών, δεν κατόρθωσε να φθάσῃ στην Ελλάδα, παρά στις αρχές Δεκεμβρίου 1944. Τότε πια τοπικές προσπάθειες είχαν, ως ένα σημείο, ανακόψει την αναρχία των πρώτων ημερών. Παντού, σε όλους τους αναγεννώμενους εβραϊκούς κύκλους, στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη, τη Λάρισα, τον Βόλο, τα Γιάννενα, την Κέρκυρα, ανθίζει και αναπτύσσεται η επιθυμία να νοικοκυρευτή το σπίτι, να συσπειρωθούν οι άνθρωποι καλής θελήσεως, να συντονισθούν για μια εργασία μεθοδική και πειθαρχημένη, αλληλοβοηθείας και συνεργασίας. Όταν τα ήθη, οι συνήθειες της Αντιστάσεως, η ανυπακοή και το θράσος της παρανομίας, η αυθαιρεσία και η βία αγνοούσαν κάθε νόμο, τα πλέον ανυπότακτα, φαινομενικά, στοιχεία, μέσα από τους διασωθέντας, υπακούουν θεληματικά σ' έναν κανόνα, σε μίαν αρχή συντονισμού και διακυβερνήσεως, που μόνοι τους, τα επεξεργάζονται. Η Χαλκίδα, η Λάρισα, ο Βόλος, τα Τρίκαλα, αποκτούν, γρήγορα, έναν εβραϊκό πληθυσμό. Η Αθήνα έχει τώρα περισσοτέρους Εβραίους, παρ' όσους προ του πολέμου. Ποτέ τόσο πλήθος δεν πήγαινε στη Συναγωγή. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και στη Θεσσαλονίκη, τα Γιάννενα, την Κέρκυρα. Τούτες οι Κοινότητες, άλλοτε πολυάνθρωπες και ευημερούσες, είναι τώρα σκελετώδεις και σαν ραχιτίκες» (σελ. 341).

«Η Θεσσαλονίκη αργεί κάπως να οργανωθή. Την 1ην Δεκεμβρίου 1944, μερικοί νέοι παραβιάζουν τις σκουριασμένες θύρες της Συναγωγής των Μοναστηριωτών, που ο Διεθνής Ερυθρός Σταυρός είχε χρησιμοποιήσει σαν αποθήκη. Χάρις σε τούτο το γεγονός, απέφυγε την καταστρεπτική μανία των Ναζί. Μια πρώτη γενική συνέλευση πραγματοποιήθηκε με εκατόντα τριάντα επτά παρόντες. Διατηρούνται ακόμη κάποιες συνήθειες της Αντιστάσεως. Μέσα στον ιερό χώρο, μερικά μυδραλλοιθόλα, καθορεφτίζουν τις χλωμές αχτίδες του ήλιου που εισδύνων από τα θολά παράθυρα. Παρά ταύτα συζητούν με πολλήν ηρεμία. Πριν από κάθε τι, πρέπει να συγκροτηθή ένα αντιπροσωπευτικό όργανο, ένα συμβούλιο που θα έχει εξουσία να ομιλή εξ ονόματος όλων των διασωθέντων. Πρώτη φροντίδα αυτού του Συμβουλίου θα είναι να προβή στα κατάλληλα διαβήματα για να δοθή στον καθένα ένα «δελ-

τίον άρτον». Το Συμβούλιο εκλέγεται διά βοής. Έτσι, τοποθετήθηκε το πρώτο ορόσημο.

Χρειάζεται τώρα, σε τούτη την Κοινότητα που προσπαθεί να ξαναζήση, ένας τόπος συγκεντρώσεως, μια στέγη για τα γραφεία, τις υπηρεσίες μητρώου, περιθάλψεως, λατρείας. Δεν ήτο δυνατό να γίνη λόγος να χρησιμοποιηθή για ένα τέτοιο σκοπό η Συναγωγή που μόλις είχε παραληφθή. 'Άλλωστε, την κατέλαβον εξ εφόδου οι λογής αστεγοί, που κατόρθωναν, επί τέλους, κάπου να στεγασθούν, στα πλάγια του κτιρίου και στο ανώγειο. Με μύριες δυσχέρειες, παρά τις ισχυρές αντιδράσεις, κατόρθωσαν να ελευθερώσουν τον χώρο ενός θρησκευτικού κοινοτικού κέντρου, μέσα στην πόλη, όπου είχε εγκατασταθή το καμπαρέ «Μινέρβα». Από τότε, η κοινοτική δραστηριότης κατορθώνει ν' αναπτυχθή προς όλους τους τομείς» (σελ. 344).

«Η Υπηρεσία της Στεγάσεως, φιλοξενεί καμιά εικοσαριά μεμονωμένες κοπέλλες, που δεν είναι όλες από τις άλλοτε εκτοπισθείσες. Ζουν σε μιαν οικογενειακήν ατμόσφαιρα. Οι κοπέλλες αισθάνονται σαν στο σπίτι τους. Το ίδρυμα κατευθύνει μια διευθύντρια και ένα συμβούλιο κυριών. Οι κοπέλλες διδάσκονται ωρατική, οικιακές εργασίες, μαγειρική. Ταυτόχρονα, συμπληρώνουν τη γενική μόρφωσή τους και μαθαίνουν εβραϊκά και αγγλικά, καθώς και ελληνικά, που είναι και η γλώσσα του ιδρύματος.

Από την απελευθέρωση κι εδώ, λειτουργεί στην Αθήνα ένα κρατικό δημοτικό σχολείο, με 80 μαθητές (53 αγόρια και 27 κορίτσια), υπό την διεύθυνση δύο διδασκάλων. Τα παιδιά παίρνουν ένα πλούσιο μεσημβρινό φαγητό. Το καλοκαίρι, χάρις στη φροντίδα του Πατριωτικού Ιδρύματος παραθερίζουν σε κάμπιγκ. Στη Θεσσαλονίκη, ένα «Παιδικό Κέντρο», συγκεντρώνει τα περισσότερα παιδιά και των δύο φύλων, όταν δεν πάνε σχολείο. Το κέντρο διευθύνει η αγαθοεργός Κυρία Άννη Κοέν, βοηθούμενη για μακρύ χρονικό διάστημα από την Κυρία Λιλή Σιακή, αξιόλογη παιδαγωγό. Καταβάλλονται επίσης επανετές προσπάθειες που αποτελεσματικά ενισχύονται από την Ζόιντ, για την ανανέωση της εβραϊκής πίστεως και των λατρευτικών παραδόσεων. Η Ζόιντ βοηθεί επίσης τους απόρους Εβραίους σπουδαστάς. Κλινικές, πλούσια εφοδιασμένες, παρέχουν τα αγαθά των στη Θεσσαλονίκη και την Αθήνα. 'Όλα τούτα τα έργα, καταργούνται προοδευτικά» (σελ. 355).

Ημέρα πένθους για τα θύματα του Ολοκαυτώματος

Με την υπ' αριθμ. 9 της 2.3.1948 εγκύρωτο του το Κεντρικό Ισοαριθμητικό Συμβούλιο Ελλάδος αναφέρεται στην καθιέρωση για τις Εβραϊκές Κοινότητες της Ελλάδος Ημέρας Πένθους, με ορισμένο τυπικό, για τα θύματα του Ολοκαυτώματος:

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ἄγαπητοι Ἀδελφοί,

Ως καθιερώθη από της απελευθερώσεως και εντεύθεν, και εφέτος ημείς οι επιζήσαντες εκ του τρομερού διωγμού των ναζιστών Εβραίοι της Ελλάδος έχομεν ιεράν υποχέωσιν να τιμήσωμεν την μνήμην των χιλιάδων σφαγιασθέντων αδελφών μας.

Έχει καθορισθή ως ημέρα πάτεθους δι' όλους τους Ισραηλίτας της Ελλάδος εις μνήμη των απαχθέντων και κατακρεούγηθέντων αδελφών μας η 29η Αντάρ, καθηγητοί οι πρώτοι αδελφοί μας εκ Θεσσαλονίκης εθανατώθησαν εν Πολωνίᾳ, εγένοντο δε εις τας πλείστας των άλλων Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της χώρας συλλήφθησαν μέρους των Ναζιστών. Δεδομένου όμως ότι το 5708 είναι δίσεκτον, εφέτος συμπίπτει η 29η του μηνός Βε-Αντάρ. Επειδή συμπίπτει η 29η του Βε-Αντάρ να είναι Παρασκευή ήτις κατά τας θρησκευτικάς μας παραδόσεις δεν δύναται να είναι ημέρα πάτεθους, καθορίσθη ως τοιανή η προτεραιά, ήτοι η 8η Απριλίου ε.ε., ημέρα Πέμπτη.

Καθ' όλην την ημέραν ταύτην δέον να παραμείνωσι

κλειστά άπαντα γενικώς τα Ιεραπλιτικά καταστήματα και γραφεία. Εις τας Ιεράς Συναγωγάς θέλοντας τελεσθή επιμνημόσυναι δεήσεις και θέλοντας επασκολούθησει ομι λίαι διαφόρων ηρτόδων περί του ιστορικού της πρωτ- απαντώντας ταύτης πορευοδίας.

Εισιγήσει του Αρχιλαβίθινου Σ/του κ. Σράιμπερ η θρησκευτική τελετή πλην των εις εκάστην Κοινότητα ιδιαιτέρως καθειρωμένων δέον επίσης όπως ακολουθήση και το εξής πορόγονα:

1. Θα διαβασθή ο Ψαλμός 16.
 2. Ομιλίαι.
 3. Μεγάλη Ασκαρβά.

Εις το τέλος της λειτουργίας Ψαλμός 91. Το απόγευμα, πριν από το Μινχά, θα διαβασθούν οι Ψαλμοί 119 και 16.

*Ο Πρόεδρος
Κανάρης Κωνσταντίνης*

ΠΑΛΙΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Από το Σέδερ του Πέσαχ
για τα παιδιά των σχο-
λείου της Ισραηλιτικής
Κοινότητας Αθηνών, στη
Συναγωγή.

Από τη διανομή εφοδίων της Joint, μπροστά στη μισοκατε-
στραμμένη Συναγωγή της Λάφισας. Δεκαετία 1950.

Από το χορό του Χανουκά στο Πνευματικό Κέντρο της Ισραηλι-
τικής Κοινότητας Λάφισας. Δεκέμβριος 1953.

Μια σπάνια φωτογραφία από μία από τις πρώτες συνεδριάσεις του Δ.Σ. της Κ.Ι.Σ. σε πλήρη σύνθεση. Στο κέντρο εικονίζεται ο πρόε-
δρος της Κ.Ι.Σ. Κανάρης Κωνσταντίνης ενώ διαχίνονται επίσης η Αμερικανική επρόσωπος της Joint, ο Ζαχαρίας Βιτάλ, ο Χαϊμ
Μπενρούμπη, ο Καλεφεζράς, ο Μωϋς Καράσσο

Από την επίσκεψη στο Ισραήλ των Μητροπολίτη Δημητριάδος Δαμασκηνού το 1964. Αριστερά ο πρόεδρος της Ισραηλιτικής Κοινότητας Βόλου Ιωσήφ Σαμουήλ.

ΑΠΟ ΔΕΙΠΝΟΝ ΤΟΥ ΧΑΝΟΥΚΑ

Ο βιομήχανος κ. Ανσέλμος Ζ. Μονρέζούζος,
Επίτιμος Πρόεδρος των Κέρεν Καγιέμετ,
ανάπτει την "Χανουκίγια" διαβάζοντας καθιερωμένον
Υμνον "Ανεφότ-Αλάλον". Παραπλεύνως των οι κ.κ.
Ραφ. Κωνσταντίνης, Πρόεδρος των Κέρεν Καγιέμετ
και Ηλίας Ναζμάν της Οργανωτικής Επιτροπής.

(Από την «Εβραϊκή Εστία», τεύχος 105,
4 Ιανουαρίου 1952)

Το φωτογραφικό υλικό του τεύχους προέρχεται από το αρχείο των:

- Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος
- Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος
- Μουσή Κωνσταντίνη
- Εσδρά Μουσή

Επίσης από τα βιβλία των:

N. Σταυρουλάκη: «Jewish Sites and Synagogues in Greece»,
Ραφ. Φρεζή: «Η Ισραηλιτική Κοινότητα Βόλου»,
και Ιωσήφ Νεχαμά «In Memoriam»

Πόλεις με εβραϊκό πληθυσμό προπολεμικά

Αγρίνιο, Αθήνα, Αλεξανδρούπολη, Άρτα, Βέροια, Βόλος, Διδυμότειχο, Δράμα, Ζάκυνθος, Ηράκλειο, Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Καβάλα, Καρδίτσα, Καστοριά, Κέρκυρα, Κομοτηνή, Κως, Λαγκαδάς, Λάρισα,

Νέα Ορεστιάδα, Ξάνθη, Πάτρα, Πρέβεζα, Ρέθυμνο, Ρόδος, Σέρρες, Τρίκαλα, Φλώρινα, Χαλκίδα, Χανιά.

[Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία
Ισραηλιτικές Κοινότητες υπάρχουν σε

πόλεις όπου κατοικούν πάνω από 20 εβραϊκές οικογένειες. Στην απαριθμηση των παραπάνω πόλεων περιλαμβάνονται δύως και τις πόλεις όπου βάσει της νομοθεσίας οι Εβραίοι δεν συνιστούσαν Κοινότητα].

Πόλεις με εβραϊκό πληθυσμό μετά τον πόλεμο

Αγρίνιο (δεν ήταν Κοινότητα διότι απαρτιζόταν μόνο από 32 μέλη), Αθήνα, Άρτα, Βέροια, Βόλος, Διδυμότειχο, Δράμα, Ζάκυνθος, Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Καβάλα,

Καρδίτσα, Καστοριά, Κατερίνη, Κέρκυρα, Κομοτηνή, Λάρισα, Νέα Ορεστιάδα, Ξάνθη, Πάτρα, Πρέβεζα, Τρίκαλα, Φλώρινα, Χανιά (ελάχιστα μέλη), Χαλκίδα.

Κοινότητες εν αδρανείᾳ

(χρονολογία κατά την οποία
τέθηκαν σε αδρανεία)

Βέροια 1970
Καβάλα 1970

(χρονολογία κατά την οποία
τέθηκαν σε αδρανεία)

Καρδίτσα 1970
Ρόδος 1970

Διαλυθείσες Κοινότητες

(χρονολογία κατά την οποία
διαλύθηκαν)

Αγρίνιο
Αλεξανδρούπολη 1972
Άρτα 1959
Διδυμότειχο 1987
Δράμα 1970

Ζάκυνθος 1970
Ηράκλειο 1968
Καστοριά 1972
Κομοτηνή 1958
Κως 1970
Λαγκαδάς 1958
Νέα Ορεστιάδα 1970

Ξάνθη 1958
Πάτρα 1991
Πρέβεζα 1958
Ρέθυμνο 1958
Σέρρες 1957
Φλώρινα 1970
Χανιά 1958

Κοινότητες που υπάρχουν σήμερα (1996)

Εν ενεργείᾳ: Αθήνα, Βόλος, Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Κέρκυρα, Λάρισα, Τρίκαλα, Χαλκίδα.
Εν αδρανείᾳ (αριθμούν λιγότερο από 20 οικογένειες): Βέροια, Καβάλα, Καρδίτσα, Ρόδος.

Τα μέλη των Δ.Σ. του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου κατά την περίοδο 1944-1951

Το Κεντρικό Συμβούλιο Ισραηλιτικών Κοινοτήτων Ελλάδος (συσταθέν διά της υπ' αριθμ. 40741 της 20.11.1944 πράξεως του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων) αποτελείτο από τους: Ασέρ Μωυσή (πρόεδρο), Δανιήλ Σ. Αλχανάτη (αντιπρόεδρο), Ήλιας Νεγρίν (γεν. γραμματέα), Μωύσης Καράσσο, Κανάρη Κωνσταντίνη, Μωύσης Λεβής, Μωύσης Μάτσας, Μωύσης Μπενβενίστε, Ροβέρτο Ραφαήλ, Ιούλιος Ταζάρτες, Εμμανουήλ Φόρνη. Έδρα: οδός Ηπίτη 1 - Αθήνα.

Το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Συντονισμού και Γνωματεύσεως (ιδρυθέντος διά του Α.Ν. 367/45) διορίσθηκε με την υπ' αριθμ. 33535/17.7.1945 απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Συγκροτήθηκε σε Σύμμα στις 23.7.1945, με μυστική ψηφοφορία και αποτελείτο από τους: Μίνω Λεβή (πρόεδρο), Πέπο Μπενούζιλο (αντιπρόεδρο), Αλφρέδο Κοέν (γεν. γραμματέα), Βίκτωρ Λεβή (ταμία), Δανιήλ Σ. Αλχανάτη, Σαλβατώρης Εζαρτή, Κανάρη Κωνσταντίνη, Μίνω Κωνσταντίνη, Ανσέλμο Μουρ-

τζούκο, Ασέρ Μωυσή, Ήλιας Νεγρίν, Ροβέρτο Ραφαήλ.

Από της ιδρύσεως του ΚΙΣ μέχρι και τον Ιανουάριο του 1951, οπότε και δημιουργήθηκε ο νόμος 1657 με τον οποίον το ΚΙΣ κατέστη μόνιμον όργανον εκπροσωπήσεως του Ελληνικού Εβραϊσμού, μέλη του Δ.Σ. του ΚΙΣ διετέλεσαν κατ' αλφαριθμητική σειρά οι εξής:

Εμμανουήλ Αβδελάς, Δανιήλ Σ. Αλχανάτης, Ίων Άντζελ, Εμμανουήλ Αρούχ, Ζαχαρίας Βιτάλ, Ήλιας Γκανής, Σαλβατόρης Εζαρτής, Ισαάκ Εμμανουήλ, Μωύσης Καράσσο, Αλφρέδος Κοέν, Σαμουήλ Κοέν, Φρειδερίκος Κόρφικερ, Κανάρης Κωνσταντίνης (πρόεδρος), Μίνως Κωνσταντίνης, Βίκτωρ Λεβής, Ισαάκ Λεβής, Μίνως Λεβής (πρόεδρος), Ισαάκ Ματαράσσο, Μίνως Μάτσας, Μωύσης Μάτσας, Μωύσης Μπενβενίστε, Χατζή Μπενρούμπη (πρόεδρος), Ανσέλμος Μουρτζούνος, Πέπο Μπενούζιλο, Σολομών Μπίτη, Ασέρ Μωυσής (πρόεδρος), Ήλιας Νεγρίν, Ροβέρτος Ραφαήλ, Σαμ Σαλφατής, Αβραάμ Σαρφατής, Ιούλιος Ταζάρτες, Βιτάλ Τωβίλ, Αλβέρτος Φάις, Εμμανουήλ Φόρνης, Ερρίκος Φόρτης, Σολομών Χαγουνέλ.

ENGLISH SUPPLEMENT

ISSUE No 142

March - April 1996

The 50th Anniversary of the Central Board of Jewish Communities in Greece

«The gap that was opened by the earthquake and was immediately filled with flowers»

D. Solomos

THE YEAR 1995 marked the 50th Anniversary of the foundation of the Central Board of Jewish Communities in Greece, established with Act 367 of 1945.

(The present form of this coordinating organ which represents the Greek Jewry was finalised in 1951, with Act 1657).

The Greek Jewry celebrates this year this fifty-year period, by honouring the Greek State for the significant assistance it has always offered, as well as the coreligionist leaders who performed the fundamental work.

The issue of our magazine that you have in hand, discusses through its articles the first six years of operation of the Central Jewish Board of Greece (1945-1951), and reveals the laborious endeavour undertaken for the re-establishment of the Greek Jews, literally from the ashes of the crematoria.

We honour those who assisted in the re-establishment of the Greek Jewry

IN THE PROCEEDINGS of the board meetings of the Central Jewish Board of Greece dated August 2nd, 1949, Asher Moissis, of blessed memory, then President of the Board, made a brief report on the action taken in the previous four years and mentioned, among other things, the following:

«When the first board of the Central Jewish Board of Greece assumed its duties, the Communities were broken and our coreligionists were for the most part, in a desperate situation. Immediately the Central Jewish Board worked towards the re-organisation of the Communities and recommended the passing of relevant laws to the government... It founded Foundations and Organisations and brought relief to the survivors of the persecution, and finally, instituted awareness of the fact that the deserted Jewish property should belong to all the surviving Jews of Greece».

WHEN THE ABOVE WAS BEING REPORTED ON, only four years had passed since the end of the World War II, which found the Jews of Europe diminished by 6 whole million souls. In this hecatomb of martyrdom the Greek Jewry has the sad privilege to be among the first in number of victims, since 86% of its total was lost. *«Heavy terror has become for me the function of memory / I lose heart at my every memory»*, writes the poet Dialechti Zevgoli-Glezou.

WE WILL RECALL 1945 to the memory of the older ones of us. The period of the national time of death, of the dark years of the Occupation, has passed. Greece is free, but almost completely destroyed. Whole towns and villages have been deserted, the largest part of the population has congregated to the big cities in search of the daily bread, extended areas of the country are not controlled by the government, the public services are not fully functional, communications are not functioning at all. Food shortages present a major problem for the authorities and a daily worry for every citizen, properties have been destroyed or have changed ownership, a divided society seeks ways not to develop, but to survive.

Within this biblical chaos, we the Jews also exist. Others are returning from the camps of death, others emerging from the hiding places where we had been kept safe by our Christian compatriots, others yet, are coming down from the mountains of the National Resistance. We find our families broken, we seek our relatives and can find no one, and nobody can give us

information as to their fate. We seek our belongings: they are also seized, lost. We ask for the help of our communities: they are also broken, virtually non-existent. We seek refuge in our Lord: but our synagogues are destroyed, our rabbis have also been lost at the camps of shame. There is no light, no help from anywhere.

THEN A GROUP OF OUR CORELIGIONISTS, trully and literally of blessed memory, undertake the effort for the re-organisation of the Greek Jewry. From the beginning, from minus zero, from scratch.

IN THIS DESPERATE EFFORT to awaken hope, two factors assisted us: The first, is the Jewish Organisations abroad, and mainly in the USA, since those of Europe found themselves in much the same circumstances as we did. But we had a further serious problem: the Jews of Greece, apart from the great and flourishing community of Thessaloniki, were not in any way connected with Jewish Organisations abroad before the War.

We have always lived so assimilated with our Christian brethren, that we never had particular relations with Jewish organisations in other countries. Therefore, at the end of World War II, we had to explain to them that before the War there used to be in Greece 31 Jewish Communities in corresponding towns, from which, others had disappeared from the face of the earth, and others had lost their human content and material resources.

In that hour, within the ruins of the total European destruction, it was difficult to attract their attention. We are grateful to these Jewish Organisations abroad for all their help.

HOWEVER, THE MAIN FACTOR which assisted us, and without which nothing would have been achieved, was the Greek Government.

The actions the government undertook on behalf of the Greek Jews, recommend it very highly, given the fact that among the major significant problems it was faced with, it had the honourable volition to occupy itself with the problems of its Jewish citizens. In the proceedings of the board meetings of the then newly founded Central Jewish Board of Greece stand recorded frequent meetings of its leaders with the Prime Ministers at the time Constantine Tsaldaris, Themistoklis Sofoulis, Sofoklis Venizelos, Alexandros Diomidis, with various ministers and general directors of ministries. And above all, the life-giving protection of Archbishop Damaskinos, the Head of the Greek Christian Orthodox Church, has been recorded, a protection which had begun in the dark years of extermination of the Holocaust and continued until the hour of his death, honouring thus his human nature as well as his religious capacity.

WITHIN THE FRAMEWORK OF ITS INTEREST for its Jewish citizens, the Greek Government voted for laws unique in Europe concerning the restitution of Jewish properties and our rehabilitation. These laws did not reflect any favouritism towards Jews. They were laws of humanity and factual recognition of the sacrifices to which a productive part of the greek people had been subjected.

They were laws founded on drops of blood, which in their turn became the foundation based on which we obtained once again our human identity, our lives, our homes. As the well known Greek author Costas Tsiropoulos writes: «*The home is the root of the tribe and man's root. With the home, through the home he gets to know his first world, he allows it to take root inside him and becomes aware of the first step of History which is the consciousness of the family and its own course as a generation through time*». This is the home we have found, thanks to the greek government.

IN THE FIFTY YEARS which have passed since then, the Greek Jews were granted many opportunities to honour from the innermost recesses of their heart all those, organisations and individuals, well-known people or simply the people next door, who stood by us in the hour of Persecution and Pain. The recognition owed to them is eternal.

TODAY WE HONOUR THE GREEK STATE. The state and civil leadership, the public administration, the authorities, the state officials, the local government who assisted us. Without them, what is left of the Greek Jews would have been lost in the sea of desperation. The fact that the few remaining Jews managed to be reborn, is owed to all of them.

IN CASES SUCH AS THESE any word beyond a simple thank you, is inappropriate. It diminishes the size of the beneficence.

1945-1951: The first six crucial years

*Review of the proceedings of the sessions
of the Central Jewish Board of Greece*

The Central Board of Jewish Communities in Greece was founded after the World War II, in 1944 by the Minister of Religions and Education and later the Central Jewish Board for Co-ordination and Advice was officially founded in 1945 by an Obligatory Law. The proceedings of their sessions, as the first Pan-Hellenic collective organisation of Jews, constitute the document that best describes the endeavour immediately after the liberation of Greece, in October 1944, in order to reorganise the representatives of Greek Jewry, as well as the problems that these organs were forced to deal with.

The epigrammatic phrasing of the proceedings gives them the advantage of being impersonal, therefore objective and in any case official, since their recording is commonly accepted by all participants in the collective activity.

Thus, the proceedings of the sessions of the administrative organs of Greek Jewry in the crucial six-year period 1945-1951, result in certain basic facts concerning main issues dealt with during this period of time:

a) Close co-operation between factors of Greek Jewry and the Greek government in order to provide essential

and efficient care for survivors (whether they were in Greece or they had returned from the German concentration camps). **The Greek Government showed genuine interest** and did not fail – just like during the pre-war period – to give moral and material support to assist the function of the Jewish Communities of the country. In addition, **the Greek Church co-operated efficiently**, just like it had held an excellent attitude towards the Jews during the Occupation.

b) A pile of immediate and long-term problems were awaiting the representatives of Greek Jewry of the time and they had to be dealt with all at once. They included issues such as settlement and re-housing of families, caring of elderly prisoners and other categories of people who were destitute and unable to earn a living, securing the real estate properties of Jews who survived or who perished of disappeared during the war, restoring communal and private properties that had been seized or transgressed, passing a law in relation to general Jewish issues of rehabilitation, etc. At the same time, daily life issues had to be taken care of immediately, for instance, finding rabbis to carry out ceremonial services, Jewish Hebrew teachers to ensure the continuation of Jewish education, housing families that returned from the death camps or from the National Resistance. In order to carry out this huge project, resources had to be found, and since the ruined national economy could not provide such resources, they had to be obtained abroad. In other words, these were issues concerning **the rehabilitation of persons, families, groups, collective organs to social survival.**

c) **The immediate undertaking of collecting information about Jews from various provincial towns.** Greece had just come out of a triple enemy occupation - Italian, German and Bulgarian - and the Jewish communities were geographically located in areas where all of these three enemy forces had ruled. In addition, immediately after the liberation, many of these areas of the country were ruled by guerrilla groups and not by the Greek Government, furthermore it was difficult to register and to reconstruct the Jewish Communities. The Central Board of Jewish Communities in Greece had great difficulty and limited resources with which it had to assist the communities to reconstruct their religious life and to rebuild synagogues and cemeteries which had been destroyed during the persecution. Some of the cemeteries which belonged to Jewish Communities where there were no longer any living members, were donated to the State or to local Municipalities.

d) As a result of the events which took place during and after the War, occupation and post-occupation, the entity of Jewish survivors as well as a large portion of the Greek people, was concentrated in Athens where the Jewish Community faced the greatest problems concerning the development of communal life and the care for the immediate needs of survivors. Besides the biological and professional issues, there were problems with Jews, who, during the Occupation, had to convert to Christianity

against their inclination, or who participated in the National Resistance and now had to be «declassified» according to the procedure of «social beliefs», and problems with those few who collaborated or were accused of having collaborated with the enemy. **The problems with such individuals were also pressing and required legal settlement.**

e) **Interstate relations problems had to be dealt with**, for example the plot of land owned by the family of the diplomat-secretary of state, Ioannis Politis, in Tel Aviv. A newly-born state - that of Israel, and a newly-liberated one - that of Greece - were asked to solve personal differences connected to property involving a great amount of economic resources. Representatives of Greek Jewry had to mobilise international Jewish organisations in order to find the necessary sums of money.

f) Greece came up with unique solutions concerning certain Jewish issues, for example the principle that **properties owned by Jews who had been annihilated by nazis belong to surviving Jews**. In honour of the Greek Government and of the four year-struggle of Greek Jewish leadership this principle became widespread in other countries too and became part of the term requested for Peace Treaties with satellite countries-allies to Germany. Of course, according to the remarks of Frangiski Abatzopoulou in her book «The Holocaust in the testimonies of Greek Jews» (p. 230) and to the remarks of Is. Nehama in his book «In Memoriam» (p. 374), plain figures prove that the laws of Greek State beneficial to Jews were not fully observed. «In Salonica, for example, out of 11.000 «requisitioned» apartments only 600 were claimed by their legal owners (the rest had died in the crematoria). Only thirty were returned back, while 270 legal owners were given back only one or two rooms. Only 299 shops out of 2.300 were given back».

g) **Personal matters concerning the lives of coreligionists** were brought to the attention of the Central Jewish Board of Greece, the only communal organ which could help since then (e.g. someone from Trikala applied for assistance in order to study at a Secondary Technical School, pupils of a Radio Technical School requested the purchase of equipment in order to practice their profession, young women needed to be provided with a dowry). These people requested assistance in order to practice their most basic right: The right of living.

h) **The following committees were formed in order to deal with problems which needed an immediate solution:**

1) Relief from Egypt, 2) Provision of medical aid and food supplies, 3) Allocation of financial aid to students, 4) Allocation of scholarships, 5) Searching for deportees, 6) Housing, 7) Orphanage.

Following this, after the legal foundation of the Central Jewish Board, the Central Relief Committee was established and functioned. With the assistance of the American Joint Distribution Committee, the following

institutions were established: «Esther» Orphanage in Kifissia (which sheltered a total of 250 children over 2 years old), the Home for the Unprotected Girl in Athens, the Home for the Working Girl, the Home for Professional Rehabilitation, Ahsharah (a place of temporary residence and preparation of Jews immigrating to Israel, first in Galatsi and later on in Frangoklissia). In addition, 40-50 elderly Jews were hospitalised in the Athens Home of the Aged, those suffering from tuberculosis were hospitalised in various sanatoria, a general health centre functioned in the Athens Community and finally, Benot Brit founded a convalescent home. ORT in Athens was providing technical education.

h) The Central Jewish Board of Greece was involved in **collecting data about collaborators** (Jews who had collaborated with the Occupation Authorities) and followed their cases in order to assist Justice. Special criminal lawyers were hired for this purpose.

i) At the same time the Central Jewish Board, through the Ministry of Foreign Affairs, took action in order to **prosecute war criminals and to collect data concerning their activity**, data which was brought to the attention of the judges during the Nuremberg Trial.

j) Data was collected on **Greek Gentiles who contributed in the rescue of Jews** during the Occupation, and after a thorough procedure a special organisation in Israel, «Yad Vashem», honoured them with the title of «Righteous Among the Nations».

k) The basic mission of the Central Jewish Board of Greece for the **development of Jewish education** was important. It looked for and found Hebrew teachers, rabbis and prayer books from abroad, given that they did not exist in Greece.

l) Although the reorganisation of Greek Jewry presented great problems the **Central Jewish Board was equally zealous over national problems**. It addressed foreign Jewish organisations in order to repeatedly present issues of national claims such as the mass kidnapping of children by the guerillas, Greece's demands for war reparations, etc.

For example, the following resolution of condemnation against the mass kidnapping of children was sent abroad:

«C.J.B. (K.I.S.) represents all Jewish Communities of Greece and shares in the national pain for the ongoing illegal detention of thousands of Greek children away from parents, families and homes. It addresses an urgent and warm request towards all Jews and Jewish Organisations of the world to take an interest and to participate in the highly human task of the repatriation of the expatriated Greek children».

m) Greek Jewry was equally interested in the **formation of a Jewish Homeland in Palestine**. At the same time, Greek Jewry participated in **national events** which were organised in the country proper, i.e. a monthly contribution in the «Civil Mobilisation» in 1948, a contribution in the fund drive during the «Work and Victory» Week, and the reformation of the «Greek Scout Corps» (the 13th chapter of Scouts in Athens).

The following foreign Organisations and Institutions which are being gratefully acknowledged, contributed in the hard effort of the Central Jewish Board of Greece to reorganise the Greek Jewry:

- The American Joint Distribution Committee (A.J.D.C.)
- The American Jewish Committee
- UNRA
- The Association for Greek Jews from Ioannina residing in New York
- The Jewish Community of Argentina and the Organisation «Commite pro Socorro»
- The Jewish Community of London
- The Organisation «Hermador» of Salonica Jews residing in New York
- The chief rabbi of London, Dr Ers, who sent a mobile synagogue in a vehicle in order to cover religious requirements
- The British Jewish National Fund
- The World Jewish Congress
- The Greek Jews of Egypt
- Corfu Jews residing in Egypt
- The Jewish Community of New York
- The Jewish Community of Sweden and Mosaiska Forsamlignene of Stockholm
- Jannina Relief Fund
- The Jewish Community of Baltimore
- The National Council of Jewish women in the USA
- The Sephardic Community of the USA (Central Sephardic Jewish Committee).
- The Jewish Agency (Sohnout Hayeoudit: A Jewish Representation which was founded by the Mandatory Powers, article 22 of San Remo Treaty, according to which the Society of Nations granted Britain the government of Palestine).
- Magen David Adom (i.e. Israel's Red Cross)
- The Technical Professional School, ORT (Organisation for Rehabilitation through Training)
- Keren Kayemet Leisrael (Jewish National Fund)
- The Youth section of the Zionist Organisation of Israel
- Ole Yavan (Union of Greek Jews in Palestine)

[The proceedings were indexed by Ms Bella Aaron]

θα μπορούσατε να θαυμάσετε
τη συλλογή Γαϊτη,
ενώ περιμένετε στην ουρά...
αλλά στη EUROBANK
δεν υπάρχουν ουρές.

Γιατί εδώ, η ταχύτατη εξυ-

πιμέτηση των πελατών και η εργονομία του

χώρου δεν επιτρέπουν τη δημιουργία συνωστισμού.

Και βέβαια αυτό δεν είναι το μοναδικό πλεονέκτημα του καταστήματος της Eurobank στην οδό Οθωνος 8, στην πλατεία Συντάγματος.

Αν δεν προσέφερε τις πιο πρωτοποριακές και αποδοτικές τραπεζικές υπηρεσίες, θα μπορούσε να είναι ένα μικρό μουσείο σύγχρονης τέχνης.

Γιατί τους χώρους του κοσμεί μια αυθεντική έκθεση έργων του Γιάννη Γαϊτη. Άλλωστε η διάδοση της τέχνης και η σύνδεσή της με την καθημερινή ζωή είναι ένας από τους σημαντικότερους πολιτιστικούς στόχους κάθε εξελιγμένης κοινωνίας. Είναι ο στόχος μιας Τράπεζας Αξιών, της Eurobank.

T r á p e z a A x i ó n

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΘΗΝΩΝ: ΟΘΩΝΟΣ 8, 105 57 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 3237000, FAX: 3222095